

HUMPPILAN KUNTA

Tilinpäätös 2024

Khall 31.3.2025 80 §
Kvalt 18.6.2025 28 §

1.	Toimintakertomus	4
1.1	Kunnanjohtajan katsaus	4
1.2	Kunnan hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset	5
1.3	Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys.....	7
1.4	Olellaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa.....	8
1.5	Henkilöstöhallinto	11
1.6	Riskit ja kehittymiseen vaikuttavat tekijät	13
1.7	Ympäristöasiat	15
1.8	Selonteko kunnan sisäisen valvonnan järjestämisestä.....	17
1.9	Tuloslaskelma ja sen tunnusluvut.....	20
1.10	Rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut	21
1.11	Tase ja sen tunnusluvut	22
1.12	Tilinpäätöksen tunnusluvut selityksineen vuodelta 2024	24
1.13	Vuoden 2024 kokonaistulot ja -menot.....	25
1.14	Kuntakonsernin toiminta ja talous	26
1.15	Konsernin tuloslaskelma ja sen tunnusluvut.....	27
1.16	Konsernin rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut.....	28
1.17	Konsernin tase ja sen tunnusluvut	29
1.18	Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistoimenpiteet.....	31
2.	Talousarvion toteutuminen hallinnonaloittain	32
2.1	Yleishallinto	32
2.2	Sivistyslautakunta	46
2.3	Elämänlautulautakunta.....	54
2.4	Tekninen lautakunta.....	69
2.5	Käyttötalouden toteutuminen.....	79
2.6	Tuloslaskelman toteutuminen.....	84
2.7	Verotulojen ja valtionosuuksien toteutuminen	85
2.8	Investointien toteutuminen	86
2.9	Rahoitusosan toteutuminen.....	90
3.	Tilinpäätöslaskelmat.....	91
3.1	Tuloslaskelma	91
3.2	Rahoituslaskelma.....	92
3.3	Tase.....	93
3.4	Konsernilaskelmat	95
4.	Tilinpäätöksen liitetiedot.....	99
4.1	Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot.....	99
4.2	Tuloslaskelman liitetiedot	101
4.3	Tasetta koskevat liitetiedot	103
4.4	Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot.....	107
4.5	Henkilöstöä koskevat liitetiedot	108
5.	Eriytetyt tilinpäätökset	109
5.1	Viemärlaitoksen taseyksikön tilinpäätöslaskelmat.....	109
6.	Allekirjoitukset ja merkinnät	114
7.	Tilinpäätöstä varmentavat asiakirjat	115

Johdanto

Hyvin laadittu tilinpäätös ei ole vain taloudellinen raportti, vaan myös tärkeä viestinnän väline kuntalaisten ja muiden sidosryhmien suuntaan. Se rakentaa luottamusta ja toimii perustana tulevan toiminnan suunnittelulle. Hyvä tilinpäätös on selkeä, läpinäkyvä ja helposti ymmärrettävä, ja se täyttää kaikki kuntalain sekä tilinpäätös-normien vaatimukset.

Toimintakertomuksessa tulee tuoda esiin kaikki olennaiset tiedot kunnan toiminnan ja talouden kehityksestä tilikauden aikana. Se tulee sisältää olennaiset tiedot strategisten tavoitteiden toteutumisesta, ja kuvata riittä-vällä tarkkuudella poikkeamat näistä tavoitteista. Vaikka keskiössä on edellinen tilikausi, voidaan toimintakerto-muksessa myös pohtia tulevien vuosien näkymiä, mitä tulee kunnan toimintaan ja talouteen, ja etenkin riskien näkökulmasta.

Tilinpäätöksen tulee sisältää myös selostus koko kuntakonsernin toiminnasta ja taloudesta. Siinä tulee esitellä kunnan konsernin rakenne ja toiminta, mitä tulee tytäryhteisöjen taloudelliseen asemaan. Keskeisten tunnuslu-kujen lisäksi tilinpäätöksen tulee sisältää analyysi konserniyhteisöjen merkityksestä ja niiden vaikutuksista koko kuntakonsernin talouteen.

Tilinpäätös sisältää myös erinäisen määrän liitetiedostoja. Ne ovat olennainen osa tilinpäätöstä, sillä ne täyden-tävät tilinpäätöksen pääsisältöä yksityiskohtaisilla tiedoilla, kuten tase-erittelyillä ja vastuista sekä sitoumuk-sista. Tämä mahdollistaa sen, että valtuutetuilla ja muilla päättäjäillä sekä kuntalaisilla on mahdollisuus tarkastella asiakirjan tietoja perusteellisesti.

Olennaisen tärkeää on, että tilinpäätös on selkeä ja luettava. Julkisen toiminnan tulee olla mahdollisimman avointa ja se tarkoittaa muun muassa sitä, että asiakirjoissa käytetyn kielen tulisi olla ymmärrettävää myös niille, jotka eivät ole talousasioiden asiantuntijoita.

Ennen kaikkea tilinpäätöksen tulee rehellisesti kuvata kunnan talous ja toiminta menneeltä tilikaudelta. Kaikki olennaiset tiedot on esitettävä avoimesti, eikä lukijalle tulisi jäädä pienintäkään epäselvyyttä raportoinnista tai siitä, millaisen päätöksenteon tuloksena tilinpäätös näyttää siltä, mitä se on.

1. Toimintakertomus

1.1 Kunnanjohtajan katsaus

Vuosi 2024 oli kunnassamme historiallinen ja juhlallinen. Humppilan kunta täytti 150 vuotta, ja tämä merkittävä virstanpylväs tarjosi mahdollisuuden sekä juhlistaa menneitä saavutuksiamme että katsoa luottavaisesti tulevaan.

Juhlavuoden kunniaksi järjestettiin monipuolisia kulttuuritapahtumia, kuten perinteikkäät Venetsialaiset ja Kasarifestarit, jotka toivat yhteen niin kuntalaisia kuin vierailijoitakin. Lisäksi kesäkuussa tapahtuma-alue Lassarilla järjestetty Traktor Pullingin SM -osakilpailu tarjosi viihdettä kaikenikäisille.

Perinteistä Humppilapäivää vietettiin kesäkuun alussa Kauppila perinnetilalla. Juhlapuheen piti Esko Tonteri, joka ehti aikanaan toimia Humppilan kunnanjohtajana lähes kolme vuosikymmentä. Vuonna 2012, kun Esko oli suunnittelemassa eläkkeelle jäämistä, kunnassa oli meneillään muun muassa logistiikka- ja lentokenttähanke. Ihan yhtä suurisuuntaisesti kuntaa ei vuonna 2024 kehitetty, mutta toki määrätietoisesti ja tulevaisuuteen tähyten. Osallistuminen TE2024-uudistuksen valmisteluun ja HYTE-työn suunnittelun ja kehittämisen jatkaminen ovat esimerkkejä pitkäjänteisestä työstä kuntalaisten hyvinvoinnin parantamiseksi.

Elinvoiman vahvistamiseksi panostettiin erityisesti Puolimatkan yritysalueen kehittämiseen, joka tarjoaa uusia mahdollisuuksia yritystoiminnalle ja alueen kasvulle. Yritysyhteistyön vahvistaminen edellyttää vahvaa yhteistyötä niin alueen yrittäjien kuin muidenkin toimijoiden kanssa. ELY-keskuksen kanssa jatkettiin keskusteluja meille tärkeiden valtateiden liikennejärjestelyjen kehittämiseksi ja myös autojunahanketta edistettiin.

Juhlavuoden kunniaksi perustettiin myös Ritarigalleria Suomen Mannerheim-ristin ritarien muiston kunniointimiseksi. Tämä ainutlaatuinen hanke on tärkeä osa kulttuuriperintöämme ja kunniottaa kansakuntamme historiaa. Ritarigallerian sijainti Lasitehtaan kiinteistössä tuo sille hyvää näkyvyyttä ja jo ensimmäisen toimintavuoden aikana moni kiinnostunut löysi pienen, mutta laadukkaan galleriamme.

Kunnassa tapahtui myös henkilöstövaihdoksia. Kunnanjohtaja Antti Ahonen siirtyi syksyllä uusiin tehtäviin, mutta jatkaa yhteistyötä kunnan kanssa Ritarigallerian tukiyhdistyksen hallituksen puheenjohtajana.

Kiitän lämpimästi kaikkia kuntalaisia, henkilöstöä, kuntamme yrityksiä ja yhteistyötahoja vuoden 2024 aikana osoitetusta sitoutumisesta ja panoksesta kunnan kehittämiseksi. Yhteistyöllä varmistamme, että kuntamme tulevaisuus on valoisa ja identiteettimme vahva, kun rakennamme tulevaa yhdessä muiden Kanta-Hämeen kuntien kanssa.

Humppilassa 31.3.2025

Minna Ylikännö
kunnanjohtaja

1.2 Kunnan hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Kunnanvaltuusto

Kunnanvaltuusto on valittu vuosille 2021–2025

Kaario Reija	SDP	Puheenjohtaja
Hirvioja Vesa-Pekka	KOK	I varapuheenjohtaja
Ojanen Erkki	KESK	II Varapuheenjohtaja
Ahola Kari	KESK	
Autio Minna	VIHR	
Haaksi Tuomo	PS	
Huhtanen Marko	VAS	
Kankare Janne	KOK	
Ketola Marita	SDP	
Laaksonen Juha	KESK	
Leinonen Tanja	KOK	
Lintukangas Jukka	PS	
Mustonen Hannu	KESK	
Niininen Markku	SDP	
Paavilainen Mika	PS	
Remes Kimmo	KOK	
Räsänen Hannu	KESK	
Räsänen Reetta	KESK	
Räsänen Tiia	SDP	
Seuranen Markus	SDP	
Valtanen Johanna	KESK	

Valtuustopaikat puolueittain

- Keskusta	7 jäsentä
- SDP	5 jäsentä
- Kokoomus	4 jäsentä
- Perussuomalaiset	3 jäsentä
- Vasemmistoliitto	1 jäsen
- Vihreät	1 jäsen

Kunnanhallitus

Jäsenet

Ahola Kari pj.	KESK
Marita Ketola vpj.	SDP
Haaksi Tuomo	PS
Kankare Janne	KOK
Leinonen Tanja	KOK
Niininen Markku	SDP
Räsänen Reetta	KESK

Henkilökohtaiset varajäsenet

Hannu Räsänen
Tiia Räsänen
Jukka Lintukangas
Hanne Seestie
Kimmo Remes
Markus Seuranen
Johanna Valtanen

Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakunta tarkastaa ja valvoo talouden ja hallinnon toteuttamista kunnassa. Kuntalain mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on arvioida valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista. Hallintosäännön mukaan tarkastuslautakuntaan kuuluu kolme jäsentä puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan lisäksi.

Jäsenet

Paavilainen Mika pj.
Mustonen Hannu vpj.
Laaksonen Kari
Mattila Elena
Thynell Maaret

Henkilökohtaiset varajäsenet

Ari Valta
Outi Prehti-Vedenpää
Pentti Kauppi
Jouko Alhainen
Marja Niittymäki

Keskusvaalilautakunta

Kunnan keskusvaalilautakunta huolehtii vaalien yleisjärjestelyistä kunnassa. Kuntavaaleissa se huolehtii lisäksi ehdokasasettelusta ja tuloksen laskennasta. Keskusvaalilautakunnasta, vaalilautakunnista ja vaalitoimikunnista säädetään vaalilaissa.

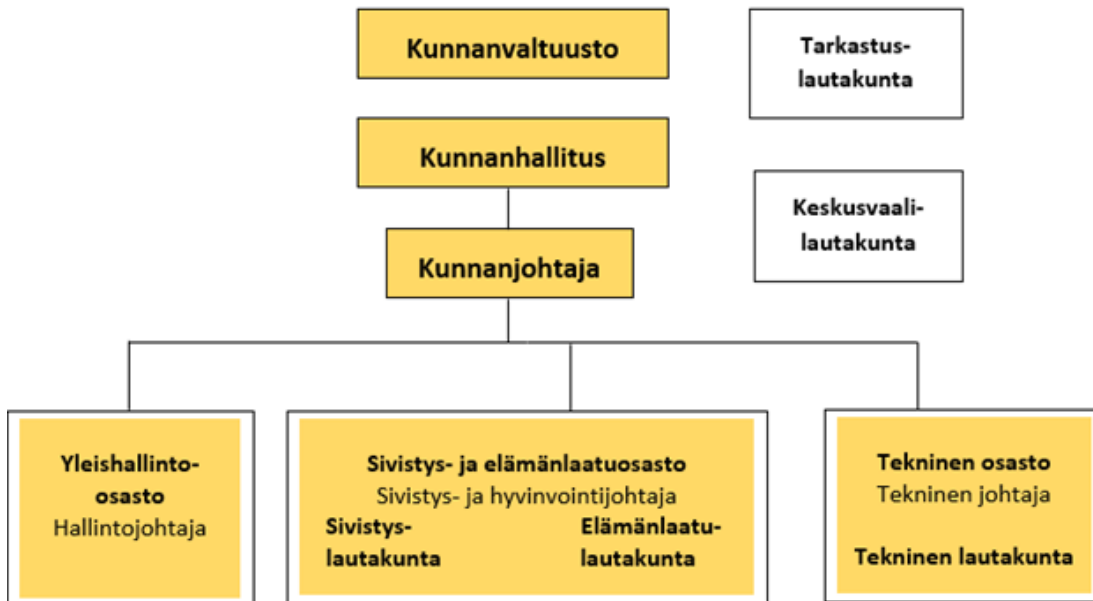
Jäsenet

Riitta Nokkala pj
Outi Prehti-Vedenpää vpj.
Pentti Kauppi
Kati Tiilikkala
Ari Valta

Varajäsenet

Hannu Torvinen
Arja Koivula
Kari Laaksonen
Juhani Junttila
Aila Alhainen
Johanna Valtanen
Reijo Syrjälä

Kunnan organisaatio

1.3 Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys

Vuoden 2024 aikana yleinen taloudellinen tilanne heikkeni, mikä näkyi myös kuntien toimintaedellytyksissä. Työttömyys jatkoi kasvuaan ja pitkäaikaistyöttömien määrä nousi edelleen. Monilla toimialoilla toimintaa jouduttiin supistamaan ja esimerkiksi rakennusalla tilanne heikkeni merkittävästi. Vuoden loppua kohden ilmassa oli jo jonkin verran optimismia talouden suhteen, mutta alkuvuoteen 2025 tultaessa tilanne oli edelleen heikko.

Ukrainan sota jatkuu edelleen, eikä Venäjän kaupan odoteta elpyvän vielä pitkään aikaan. USA:n presidentinvaalit käytiin marraskuussa, jonka jälkeen alkoivat spekulatiot siitä, miten esimerkiksi suunnitellut suojatullit tulevat vaikuttamaan Euroopan ja sitä kautta myös Suomen talouteen.

Yleisesti ottaen Euroopassa meni taloudellisesti kohtuullisen hyvin ja paljon keskustelua herätti paheneva työvoimapula. Myös meillä Suomessa joillain toimialoilla koettiin pulaa osaavasta työvoimasta, mutta keskimäärin tilanne oli sekä talouden että työllisyyden osalta heikompi kuin muualla Euroopassa ja esimerkiksi naapurimaassamme Ruotsissa.

Myös meillä Kanta-Hämeessä työttömyys pysyi koko vuoden kohtuullisen korkeana ja nousi loppuvuotta kohden. Myös väestökehitys heikkeni selvästi tultaessa vuodenvaihteeseen. Ilman maahanmuuttoa väestön määrän väheneminen olisi ollut vielä nykyistä jyrkempää. Koko Kanta-Hämeessä syntyi keskimäärin alle 100 lasta kuu-kausittain, kun samaan aikaan kuolleita oli yhtä kuukautta lukuun ottamatta yli 150. Sekä talouden että väestökehitys haastavat maakuntaamme ja sen elinvoiman kehittämistä.

Kuntien toiminnan ytimessä ovat edelleen peruspalvelut, vaikka sotepalvelut ovatkin siirtyneet hyvinvointialueiden järjestämistä vastuulle. Näiden rahoitus tapahtuu ensisijaisesti verotuloilla. Kuntien tulot koostuvat pääosin kunnallis-, kiinteistö- ja yhteisöverotuloista. Kunnallisveron osuuden verotuloista arvioidaan soteverouudistuksen jälkeen olevan keskimäärin noin 71 prosenttia, yhteisöveron noin 13 prosenttia ja kiinteistöveron noin 17 prosenttia. Kuntien verotulojen arvioidaan olevan vuonna 2024 yhteensä noin 14 miljardia euroa.

Kuntien saamat valtionosuudet laskevat muun muassa sotesiirtoon liittyvän tarkistuksen sekä hallitusohjelman mukaisen valtionosuuksiin tehtävän indeksisäästön vuoksi. Valtiovarainministeriö ennakoii syksyllä, että vaikka kuntien verotulojen ennustetaan heikon kehityksen jälkeen kasvavan vuodesta 2024, kuntatalouden tulojen ja menojen epätasapainon arvioidaan syvenevän erityisesti kasvavien kustannusten, investointipaineiden ja soteuudistukseen liittyvien valtionosuuksien täsmäytysten ja takaisinperinnän seurauksena.

Kuntatalouden toiminnan ja investointien rahavirta uhkaa heikentyä vuosina 2025–2028 noin 1,9–2,1 miljardia euroa negatiiviseksi. Kuntatalouden lainakannan ennustetaan nousevan vuoden 2023 19,9 miljardista eurosta 28,0 miljardiin euroon vuonna 2028. Tulojen ja menojen merkittävä epätasapaino edellyttää toiminnan sopeuttamista käytettävissä oleviin tuloihin.

Kuntatalouden haasteet koskevat yhtä lailla kaikkia kuntia, mutta esimerkiksi veropohjan rapautuminen on uhka etenkin pienemmille kunnille, jos väestöennusteen mukainen demografiakehitys jatkuu ennustetun kaltaisena. Toisaalta negatiivista kehitystä voidaan hidastaa, jos kunnat ja kuntayhtymät pystyvät sopeuttamaan sekä palveluverkkoaan että toimintaansa vastaamaan pienenevää palvelutarvetta ja rahoitusta.

Asukasluvultaan pienempien kuntien tilannetta vaikeuttaa se, että näissä kunnissa kunnallisveroprosentit ovat pääsääntöisesti jo nykyisin suurempia kuntia korkeampia ja kunnallisveroprosentin yksikkötuotot suuria kuntia matalampia. Lisäksi pienempien kuntien mahdollisuudet sopeuttaa toimintojaan ovat usein varsin rajalliset.

Työikäisen väestön määrän väheneminen ja työvoiman saatavuusongelmat koskettavat myös kunta-alaa, jossa eläköityminen on voimakasta. Osaajapula saattaa vaikeuttaa palvelujen järjestämistä ja hankkeiden toteuttamista, mutta se voi myös johtaa tilanteeseen, jossa palvelujen tuottaminen kohtuullisin kustannuksin on entistä vaikeampaa. Vuoden 2024 kunnat olivat mukana valmistelemissa TE2024-uudistusta, jossa työ- ja elinkeinopalveluiden järjestämistä vastuu siirrettiin kunnilla. Humppila yhdessä Forssan ja Hämeenlinnan seudun kuntien kanssa muodostaa TyöHämeen työllisyysalueen. Vuoden 2025 alusta elinvoimaa rakennetaan kunnissa niiden

alueellisista ja paikallisista tarpeista lähtien hyödyntäen jo olemassa olevia verkostoja ja tietenkin TyöHämeen osaamista ja asiantuntemusta.

Kanta-Hämeen ja Humppilan tulevaisuus riippuu paljon siitä, miten kunnat pystyvät vastaamaan sekä talouden että demografisen muutoksen aiheuttamiin haasteisiin. Toisaalta Suomi pienenä avoimena taloutena on altis globaaleille talouden trendeille ja etenkin vientialoilla maailmankaupan heikkeneminen tai suurvaltojen väliset kiistat voivat näkyä nopeastikin. Näihin ongelmiin ei yksittäisillä kunnilla ole paljon vaikutusmahdollisuuksia.

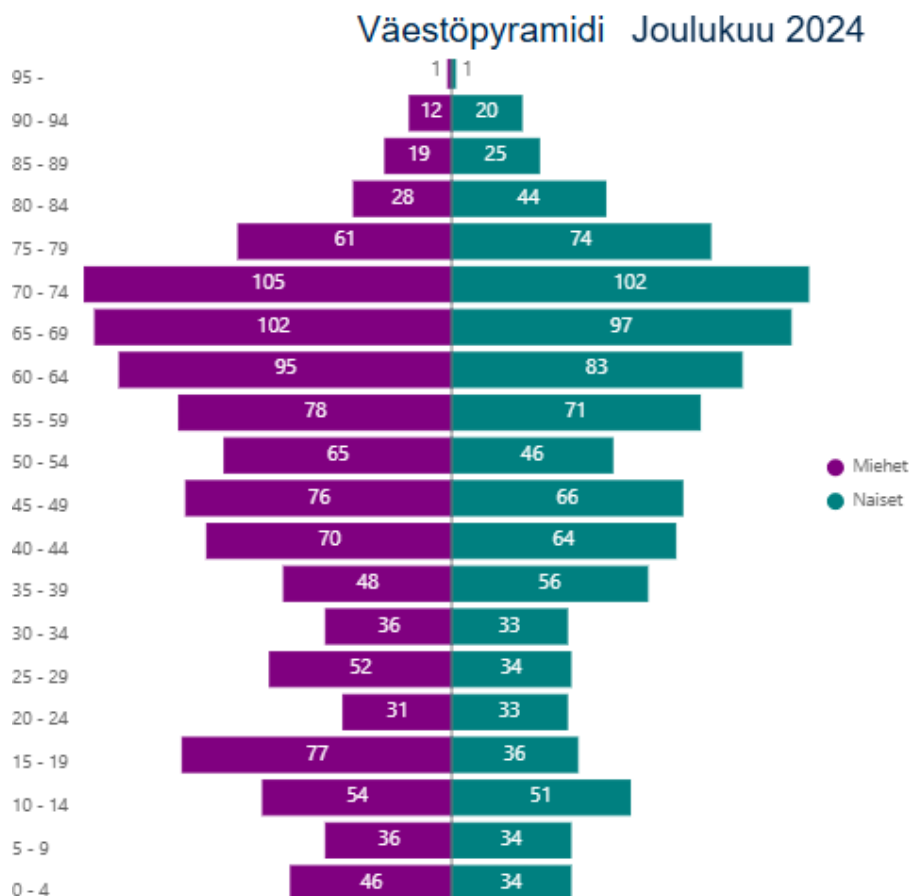
Forssan seudulla on rakennettu kuntien yhteinen elinkeinopoliittinen ohjelma, joka tulee olemaan keskeinen työkalu seudullisen elinvoiman kehittämisessä. Se toimii suunnitelmallisena pohjana ja suuntaviivojen antajana alueen taloudelliselle kasvulle, yritystoiminnan tukemiselle ja työpaikkojen luomiselle. Ohjelma on seudun kuntien yhteinen investointi alueen tulevaisuuteen. Se tuo tavoitteellisuutta ja pitkäjänteisyyttä seudullisen elinvoiman kehittämiseen, ja sen avulla voidaan rakentaa kilpailukykyinen, kestävä ja houkutteleva toimintaympäristö kaikille osapuolille.

1.4 Olennaiset tapahtumat kunnan toiminnassa ja taloudessa

Humppila on reilun 2 000 asukkaan kunta Kanta-Hämeessä. Asukkaita oli vuoden 2024 lopussa 2 096, mikä oli 27 henkeä vähemmän kuin vuoden alussa. Kunnassa syntyi vuoden aikana 11 lasta ja kuolleiden määrä oli 28. Humppilaan muutettiin muista kunnista, mutta täältä myös muutettiin pois ja kokonaisuudessaan kuntien välinen nettomaahanmuutto oli negatiivinen.

Alla olevasta kuvasta nähdään, miten kunnan väestö jakaantuu ikäluokittain. Vaikka lapsia ja nuoria asuu kunnassa kuntamme kokoon nähden kohtuullisen paljon, enemmistön muodostavat kuitenkin ikääntyneet. Suurin ikäluokka on 70-74-vuotiaat, joita on hieman yli 200.

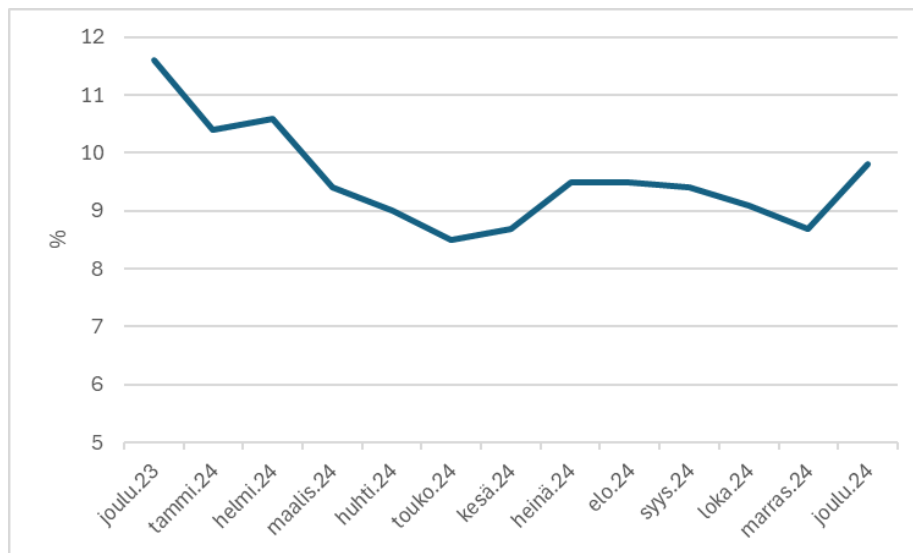
Väestökehitys vuoden 2024 aikana (lähde: Hämeen Liitto, Kanta-Hämeen elinvoimakatsaus 12/2024)

Kunnan asukkaista työvoimaan kuului 958 henkeä. Työvoiman määrä kasvoi hieman edellisvuodesta, mutta samaan aikaan työttömyys pysyi melko korkeana. Avoimia työpaikkoja oli aiempaa vähemmän, mikä johtuu ennen kaikkea yleisestä talouden kehityksestä Suomessa.

Alla olevasta kuvasta nähdään työttömyyden kehitys vuoden 2024 aikana. Työttömien määrä väheni vuoden loppua kohden, mutta lähti uudestaan nousuun marraskuussa. Joulukuussa 2024 kunnan työttömyysaste oli 9,8 prosenttia ja työttömien määrä 94, jossa oli vähennystä edellisvuoden joulukuuhun verrattuna 15,5 prosenttia. Vuoden 2025 alusta TE-palveluiden järjestämisvastuu siirtyi kunnille. Jatkossa kunnilla on siis aiempaa selvästi suurempi vastuu edistää työllisyyttä omalla työllisyysalueellaan.

Työttömien työnhakijoiden osuus vuoden 2024 aikana (lähde: Hämeen Liitto, Kanta-Hämeen elinvoimakatsaus 12/2024)

Talouden osalta kunnan kehitys oli vuonna 2024 heikko. Kunnan vuosikate on vuoden 2024 tilinpäätöksessä 233 372 euroa negatiivinen. Forssan seudun hyvinvointikuntayhtymän purkautumisesta johtuvasta alaskirjauksesta kertyi 757 268 euron kertakirjaus, ja poistojen jälkeen alijäämää kertyi 1 376 875 euroa. Alijäämä muodostuu siten osin hyvinvointikuntayhtymän purkautumisesta, mutta se ei selitä koko alijäämää.

Forssan seudun hyvinvointikuntayhtymän jäsenkunnat valtuustojen päätöksillä päättivät purkaa Forssan seudun hyvinvointikuntayhtymän, jonka purkusopimus allekirjoitettiin maaliskuussa 2024. Forssan seudun hyvinvointikuntayhtymä on luovuttanut Humppilan kunnalle jako-osana kunnassa sijaitsevan Humppilan terveysaseman kiinteistön rakennuksineen. Nykyisin kanta-Hämeen hyvinvointialueelle vuokrattujen tilojen ja rakennusten osalta nykyisen vuokrasopimuksen mukainen sopimuskausi päättyy 31.12.2025, mihin liittyen käytiin vuoden 2024 aikana neuvotteluita mahdollisista sopimusmuutoksista. Kanta-Hämeen hyvinvointialueelle vuokratut tilat sijaitsevat Kirkonkulmankulman yhtenäiskoululla, kunnanvirastolla ja Mäntyrinteellä, minkä lisäksi hyvinvointialueelle on vuokrattu terveysasema- ja asemarakennukset.

Verotuloja kertyi kaikkiaan hieman alle 4,8 miljoonaa euroa. Tuloveron osuus tästä oli hieman alle 3,8 miljoonaa euroa. Sote-uudistukseen liittyen kaikkien Manner-Suomen kuntien kunnallisveroprosentteja leikattiin 12,64 prosenttiyksiköllä vuonna 2023, jolloin Humppilan kunnan tuloveroprosentti oli 9,36. Vuodelle 2024 veroprosentti tuli pyöristää kymmenlukuun, jolloin kunnanvaltuuston päätöksellä veroprosentiksi tuli 9,30.

Kunnan kokonaistuloista 50,70 prosenttia muodostui verotuloista ja 13,54 prosenttia valtionosuuksista. Verotulot kasvoivat 0,83 prosenttia edellisvuodesta. Valtionosuudet sen sijaan vähenivät 27,21 prosenttia. Tämä johtuu soteuudistukseen liittyvistä vero- ja valtionosuustulojen siirroista kuntien ja valtion välillä, siirtolaskelmien tasauksista ja tasausten tarkistuksista.

Verotuloja kertyi hieman vähemmän, kuin mitä oli arvioitu talousarviota tehtäessä syksyllä 2023. Toimintatuottoja kertyi kaikkiaan reilu 1,1 miljoonaa euroa ja toimintakuluja noin 7,4 miljoonaa euroa. Investointeihin käytettiin reilu 800 000 euroa. Vuodelle 2024 haettiin harkinnanvaraista valtionosuutta, mutta sitä ei tälläkään

kertaa kunnallemme myönnetty. Humppilan kunnan lainakanta kasvoi ja oli vuoden lopussa 4 190 000 euroa eli 1 999 euroa/asukas.

Yleishallinnon osaston tulos oli -1 978 445 euroa, joka ylitti budjetin 995 335 eurolla. Tästä kertaluonteinen erä 757 268 euroa koski FSHKY:n purkamisesta johtuvaa alaskirjausta, eli muuksi budjetin ylitykseksi jäi noin 238 000 euroa. Sivistys- ja elämänlaatuosaston tulos -4 674 512 euroa ylitti budjetin noin 48 000 euroa. Teknisen hallinnon osasto tulos -723 443 euroa oli lähes 163 000 euroa yli budjetin. Koko kunnan osalta budjetoitu 2 690 euron alijäämä kasvoi 1 376 875 euroa alijäämäiseksi tulokseksi.

Talouden kannalta merkittäviä hankkeita vuonna 2024 olivat Humppilan 150-vuotisjuhlavuosi ja siihen liittyvät tapahtumat. Kasarifestarit järjestettiin touko-kesäkuun vaihteessa ja Venetsialaisia vietettiin elokuun lopussa. Merkkivuotta juhlistettiin myös omalla logolla, jota painettiin muun muassa T-paitoihin ja lippalakkeihin. Näistä tapahtumista ja hankkeista kokonaisuudessaan koitui kunnalle enemmän menoja, kuin oli arvioitu.

Vuonna 2024 avattiin myös Mannerheim-ristin ritarien museo eli Ritarigalleria Humppilan Lasitehtaan tiloihin. Pitkä vuokrasopimus ja palkattu työntekijä mahdollistavat sen, että toiminnalla on jatkuvuutta ja kävijöille pystytään antamaan hyvä museokokemus. Hankkeelle saatiin ulkopuolista rahoitusta, mutta sen avulla ei ole pystytty kattamaan kaikkia hankkeesta aiheutuneita kuluja. Vuoden 2026 alusta Ritarigallerian toiminta siirtyy kokonaisuudessaan museon taustalla vahvasti vaikuttavan tukiyhdistyksen vastuulle.

Kunnan elinvoimaa vahvistetaan pienemmillä ja isommilla investoinneilla. Vuoden 2024 aikana tehtiin kokoluokaltaan kohtuullisen suuria investointeja, joiden johdosta teknisen toimen poistot nousivat selvästi arvioitua suuremmiksi. Onkin tärkeää, että talousarviota tehtäessä otetaan huomioon investointien vaikutukset kunnan taloudenpitoon. Myös muutoin talousarvion tulee pohjautua realistiseen arvioon kunnan tuloista ja menoista.

Investointeja jouduttiin siirtämään tuleville vuosille ennen kaikkea kunnan taloudellisen tilanteen vuoksi. Kasan äkillinen kriisi vuonna 2024 heikensi kunnan taloudellista liikkumavaraa ja tilanteessa jouduttiin priorisoimaan välttämättömiä kuluja, kuten palkkoja. Kunta on joutunut turvautumaan aiempaa enemmän ulkopuoliseen rahoitukseen, mikä edelleen heikentää kunnan kykyä investoida elinvoiman ja hyvinvoinnin kannalta oleellisiin hankkeisiin.

Vuonna 2024 merkittävimmät investointihankkeet Humppilan kunnassa liittyivät liikunta- ja ulkoilualueisiin sekä liikenneväyliin. Urheilukentän uusi huoltorakennus valmistui syksyllä 2024. Hankkeeseen on saatu Aluehallintoviraston liikuntapaikkojen valtionavustusta. Liikunta- ja ulkoalueiden, terveyden ja hyvinvoinnin sekä muiden kunnan toimintojen lisäksi Humppilan kunta on pyrkinyt kehittämään aktiivisesti Puolimatkan aluetta. Puolimatkan asemakaava-alueella toteutettiin infran rakentaminen teollisuusrakennusten ja toimitilarakennusten korttelialueilla välillä Myllynkulmantie-Välilikujantie (Orrontie). Valtatien 2 liikennejärjestelyiden kehittämiseen liittyen Puolimatkan alueen kohdalla on vireillä tiesuunnitelma. Lisäksi kunnan markkinointiryhmä on pyrkinyt edistämään Puolimatkan alueen markkinointia sekä yleisesti kunnan markkinointia.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on yksi kunnan merkittävistä tehtävistä. Tämä tehtävä on korostunut hyvinvointialueiden aloitettua vuoden 2023 alussa. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on kokonaisvaltaista ja monipuolista työtä, jonka tarkoituksena on parantaa ja ylläpitää kuntalaisten hyvinvointia. Terveyden ja hyvinvoinnin edistämällä tarkoitetaan sekä fyysistä että psyykkistä hyvinvointia. Humppilan kunta on pyrkinyt parantamaan kuntalaisten liikuntamahdollisuuksia voimakkaasti viime vuosien aikana, ja liikuntapaikkojen kehittäminen on nähty keskeisenä osana kuntalaisten aktivoimista ja hyvinvoinnin ylläpitoa.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen (hyte) ei ole kunnille uutta työtä, vaan sitä on tehty niin kauan, kuin kuntia on ollut olemassa. Se ei ole ollut aiemmin yhtä systemaattista ja ohjattua, mutta jokainen vastuunsa tunteva kunta on toki aina ymmärtänyt, että hyvinvoiva kunta on yhtä kuin hyvinvoivat asukkaat. Hyte-työ on toisaalta kunnille uutta työtä, joka muodostaa uudessa sote-palvelumaailmassa kuntien vastinparin hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. Kunnan puolella painopiste on ennaltaehkäisyssä. Hyvä työ tässä kontekstissa perustuu ihmisten arjen tarpeiden ymmärtämiseen ja lähestymiseen inhimillisellä otteella.

Keskeistä on paikallisten asukkaiden osallistaminen ja kuuleminen. Heidän kokemuksensa ja näkemyksensä toimivat tärkeinä suunnanantajana, jotta toimenpiteet voidaan kohdistaa oikein ja tehdä aidosti merkittäväksi

heidän elämässään. Tämä voi tarkoittaa matalan kynnyksen tapahtumia, kuten yhteisiä liikunta- ja harrastushetkiä, tai terveysneuvontaa ja tukipalveluja helposti saavutettavissa olevissa paikoissa.

Pienessä kunnassa yhteistyö eri toimijoiden kesken korostuu. Koulujen, seurakuntien, yritysten ja järjestöjen kanssa tehtävä kumppanuus tuo resursseja ja uusia näkökulmia hyvinvoinnin edistämiseen. Esimerkiksi yhteisten projektien avulla voidaan vahvistaa mielenterveyttä, ehkäistä syrjäytymistä ja tukea terveellisiä elämäntapoja.

Henkilökohtainen lähestymistapa on myös tärkeää. Asukkaat tuntevat usein työntekijät kasvotusten, mikä mahdollistaa yksilöllisen avun tarjoamisen. Tämä voi synnyttää luottamusta ja pitkäkestoisia vaikutuksia hyvinvointiin. Resurssien rajallisuus saattaa tuoda haasteita, mutta samalla pienuus voi olla etu: päätöksenteko on usein joustavaa ja lähellä asukkaita. Hyvä työ hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi pienessä kunnassa on kokonaisvaltaista, yhteisöön juurtunutta ja sydämellä tehtyä. Se tarjoaa ihmisille mahdollisuuksia voimaantua ja löytää tasapainoa arjessaan.

1.5 Henkilöstöhallinto

Tässä osassa käydään pääpiirteissään läpi henkilöstöhallinto ja sen tärkeimmät tunnusluvut. Laajemmin henkilöstöhallinnosta raportoidaan erillisessä henkilöstöraportissa, joka tehdään vuosittain osana tilinpäätösprosessia.

Vuonna 2024 kunnan palveluksessa työskenteli yhteensä 91,04 henkilötyövuotta. Vakituksia palvelusuhteita oli 57,37 henkilötyövuotta. Määräaikaisissa palvelusuhteissa työskenteli 33,54 henkilötyövuotta. Humpilan kunnan henkilöstöstä yksi henkilö sai eläkepäätöksen vuonna 2024.

Vakituinen henkilöstö henkilötyövuosina työyksiköittäin 1.1.24-31.12.2024

Työyksikkö	2022	2023	2024
Hallinto	5,44	5,61	5,36
Päivähoito	16,13	16,10	18,10
Koulut	21,62	22,22	22,00
Tekninen	2,75	2,00	2,25
Muut (kirjasto, kulttuuri, nuoriso, liikunta, työpaja v. 2022 asti)	5,98	3,69	2,41
Siivous	6,31	6,87	7,25
Yhteensä	58,23	56,49	57,37

Henkilöstökulujen ja palkkojen kehitys

Vuoden 2024 henkilöstökulut sivukuluineen olivat 4 053 120 euroa. Henkilöstökuluihin oli budjetoitu yhteensä 4 007 800 euroa. Henkilöstökulut menivät 45 320 euroa yli budjetin. Vuoteen 2023 verrattuna henkilöstökulut nousivat kuitenkin vain 13 129 euroa.

Henkilöstökulujen kehitys vuosina 2020–2024 EUR

2020	3 224 863
2021	3 512 540
2022	3 627 922
2023	4 039 991
2024	4 053 120

Vakituisten kuukausipalkat olivat 2 477 451 euroa, eli kasvua edellisvuoteen on 199 235 euroa. Sijaisten palkat, tilapäiset kuukausipalkat ja tuntipalkat olivat yhteensä 798 906 euroa, joka oli 11 081 euroa vähemmän kuin vuonna 2023. Työllistämistukipalkkoja maksettiin 19 992 euroa, joka oli noin 15 890 euroa enemmän kuin vuonna 2023.

Kokouspalkkioita ja ansionmenetykskorvauksia maksettiin luottamushenkilöille yhteensä 62 724 euroa, joka on 6 976 euroa vähemmän kuin vuonna 2023. Kokouspalkkioita viranhaltijoille/työntekijöille maksettiin 13 230 euroa, joka on 4 245 euroa vähemmän kuin vuonna 2023.

Vuonna 2024 maksettiin sopimuskauden viimeiset palkankorotukset. Kunta-alan kustannukset nousivat 2,99 prosenttia, eli noin 331 miljoonaa euroa edellisen vuoden keskiarvoon verrattuna. Paikallisten erien osuus kaikista sopimuskorotuksista oli huomattava kunta-alalla, sillä niiden osuus oli noin 40 prosenttia. Nämä osuudet olivat merkittävästi suuremmat kuin vanhoissa kunta-alan sopimuksissa aiemmin tai yksityisen sektorin samaan aikaan solmituissa sopimuksissa.

Kesäkuussa kaikilla sopimusaloilla maksettiin 2,27 prosentin yleiskorotus ja 0,73 prosentin paikallinen erä sekä kehittämisohjelman mukainen 0,6 prosentin paikallinen erä. Iso osa korotuksista sovittiin paikallisesti. Kunnanhallitus päätti 17.6.2024, että KVTES:een ja Teknisten sopimukseen kuuluville jaetaan 1.6.2024 järjestelyerien ja kehittämisohjelman mukainen korotus tehtäväkohtaisesti palkkoihin ja OVTES:een kuuluville 1.6.2024 paikallisneuvotteluihin ja järjestöjen ehdotuksiin perustuen takautuvasti elokuun 2024 palkanmaksun yhteydessä.

Kun kunta palkkaa määräaikaisen työntekijän ilman, että siihen on varattu rahaa talousarviossa, vaikuttaa se väistämättä negatiivisesti tulokseen ja talouteen. Jotta määräaikaisen työntekijän palkkaaminen voidaan katkaista, tulisi kunnan vähentää varoja muista budjetoiduista kohteista. Tätä ei ole kuitenkaan tehty, mikä näkyy palkkojen ylityksenä esimerkiksi teknisellä osastolla, johon palkattiin sijaisjärjestelyjen vuoksi määräaikainen viranhaltija ja jonka määräaikaisuutta jatkettiin ilman sijaistarvetta vuoden 2024 puolella.

Poissaolot vuonna 2024

Vuonna 2024 henkilöstön poissaoloja kertyi yhteensä 4406 työpäivää (Taulukko 3). Poissaoloista isoin osa on vuosilomia. Vuosilomien jälkeen suurimmat poissaolosyyt olivat työntekijän oma sairaus ja perhevapaat. Myös palkattomia vapaita ja lomarahojen vaihtoa vapaaksi oli enemmän kuin edellisellä vuonna. Perhevapaiden ja opintovapaiden määrissä tapahtuu vaihteluita vuosittain ja työyksiköittäin.

Kunnan henkilöstömäärä on sen verran pieni, että yksittäiset pitkät sairauslomat, perhevapaat ja opintovapaat vaikuttavat merkittävästi kokonaisuuteen. Vaikka vuonna 2023 poissaolopäivien määrä kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna, työntekijöiden oma sairastaminen väheni hieman.

Kunnan henkilöstön poissaolopäivät kalenteripäivinä vuosina 2021–2024

	sair.	tap.	perh.	koul.	loma	muu	kunt.	opin	vuor.	lomau	yht.
2024	817	27	701	197	1828	446	0	231	0	159	4406
2023	891	11	1270	100	2170	377	13	365	0	106	5303
2022	870	1	517	110	1567	192	13	436	0	88	3794
2021	1001	0	905	83	2061	524	0	730	0	96	5401

Taulukon selitykset:

sair. =työntekijän oma sairaus, tap. =työtapaturma, perh. =perhevapaa, koul. =koulutus, loma. =vuosiloma, muu. =muut syyt (palkattomat/palkalliset vapaat/lomar.), kunt.=kuntoutus, opin. =opintovapaa, vuor.=vuorotteluvapaa, lomau.=lomautus, yht.=yhteensä työpäiviä

Osaamisen kehittäminen

Henkilöstön koulutustarvetta kartoitetaan muun muassa kehityskeskusteluissa. Vuoden 2024 koulutuskustannukset (pl. palkkakustannukset) olivat 21 217 euroa, kun ne edellisvuotena olivat 28 071 euroa.

Henkilöstökoulutuksen tavoitteena antaa henkilöstölle valmiudet muuttuviin työelämän vaatimuksiin ja niiden osalta mietitään yhteistyössä esihenkilön kanssa koulutusten hyödyllisyyttä henkilöstön työtehtävien hoidossa. Teams-koulutusten ja webinaarien määrä on kasvanut merkittävästi ja jatkossa lisääntyy muun muassa tekoälyn hyödyntäminen työssä ja huomioiminen koulutuksessa. Lisäksi pyritään käyttämään hyödyksi seudullisia yhteisiä koulutuksia. Näin kustannukset jäävät alhaisemmiksi kuin yksittäisiin koulutuksiin tai lähikoulutuksiin osallistuttaessa.

Työkyvyn ylläpito

Työterveyshuollonpalvelut hankitaan Terveystalo Oy:ltä. Työterveyshuollon toiminta perustuu työterveyshuollon perusselvitykseen, jonka perusteella tehdään työterveyshuollon toimintasuunnitelma. Työnantaja vastaa työntekijöidensä turvallisuudesta ja terveydestä työssä. Tässä tehtävässä tarvitaan yhteistyötä työntekijöiden ja työterveyshuollon kanssa.

Työpaikkaselvityksissä arvioidaan työstä, työympäristöstä ja työyhteisöstä aiheutuvia terveysvaaroja, haittoja, kuormitustekijöitä sekä voimavaroja. Arviointi keskittyy erityisesti siihen, mikä merkitys näillä tekijöillä on terveydelle ja työkyvylle. Työterveyshuollon ammattihenkilöt käyvät työpaikalla tekemässä perusselvityksen ja laativat selvityksestä kirjallisen raportin. Vuoden 2024 aikana tehtiin työpaikkaselvitykset tekniselle osastolle ja perhepäivähoitoon. Hallintojohtaja piti säännöllisesti työterveysneuvottelun työterveyshoitajan kanssa. Työntekijöille on työn luonteesta riippuen tarjottu myös työnohjausta, jonka on toteuttanut työterveys.

Vuonna 2024 työsuojeluvaltuutettuna toimi Piia Vastamäki, 1. varatyösuojeluvaltuutettuna Juha Peltonen ja 2. työsuojeluvaltuutettuna Iida Niemi. Työsuojelupäällikkönä toimi rakennusmestari Matti Saarenmaa. Työsuojelutoimikunnan kokoukset on yhdistetty yhteistoimintalain mukaisesti säännöllisiin palavereihin.

Kunnassa on käytössä jokaisessa työyksikössä aktiivisen varhaisen tuen malli, jonka avulla pyritään tukemaan työntekijää erilaisissa elämäntilanteissa, mikäli työpaikalla havaitaan muutoksia työntekijän käyttäytymisessä tai työssä suoriutumisen. Lisäksi kunnassa on käytössä vuonna 2021 vahvistetut Päihdeohjelma ja Korvaavan työn malli.

Vuoden 2024 osalta koko kunnan yhteinen työhyvinvointipäivä pidettiin Eerikkilän urheilupuistolla ja kunnan yhteiset pikkujoulut pidettiin Forssassa jouluruokailun ja teatterin merkeissä. Työntekijät saivat osallistua kunnan järjestämiin ohjattuihin liikunta- ja kuntosaliryhmiin, joihin he saivat liikuntaseteleitä. Lisäksi kunnalla on käytössä ePassi 150 euron summalla/työntekijä.

1.6 Riskit ja kehittämiseen vaikuttavat tekijät

Kunnan toiminnan ja talouden kehittäminen tapahtuu aina osana laajempaa yhteiskunnallista ja globaalia toimintaympäristöä. Kansallisen tason politiikkalinjaukset vaikuttavat usein suoraan tai vähintäänkin epäsuorasti siihen, millaiset reunaehdot määrittävät talouden ja toiminnan suunnittelua. Mitä pidemmälle omaa toimintaa halutaan suunnitella ja ennakoida siihen vaikuttavia tekijöitä, sitä todennäköisemmin tilanteet ehtivät muuttua ja suunnitelmat vaativat päivitystä.

Digitalisoituvassa maailmassa muutokset tuntuvat tulevan aina vain nopeammin ja osin myös hallitsemattomammin. Tällä hetkellä elämme aikaa, jolloin puhutaan tekoälystä ja sen mukanaan tuomista mahdollisuuksista, mitä tulee työn tehostamiseen ja tuottavuuden lisäämiseen. Osa tekoälyn lupauksista on jo toteutunut, mutta todennäköisesti vain hyvin pieni osa. Yleisen tekoälyn kehittäminen tulee varmasti muuttamaan paljon, eikä ainoastaan työelämässä, vaan koko yhteiskunnassa.

Keskeinen osa kuntien vastuullista taloudenpitoa ja toiminnan kehittämistä on riskien hallinta. Tätä on kehitetty kunnassa sen eri toimintayksiköissä, mutta kokonaisvaltainen riskienhallintasuunnitelma puuttuu. Se tullaan laatimaan vuoden 2025 aikana, jonka jälkeen se päivitetään valtuustokausittain tai useammin tarpeen niin vaatiessa.

Osa kunnan toimintaan vaikuttavista riskitekijöistä on luonteeltaan rajat ylittäviä, kuten Venäjän hyökkäys Ukrainaan, joka vaikuttaa edelleen Euroopan ja myös Suomen talouteen. Pitkä yhteinen maaraja Venäjän kanssa on omiaan lisäämään yleistä turvattomuutta ja voi myös heikentää uskoa tulevaan. On vaikea nähdä pidemmälle tulevaisuuteen, kun on nähty, että suurvallat voivat lähes yhdessä yössä muuttaa historian kulkua.

Haastavia ovat globaalit riskit, kuten ilmastonmuutos. Se tuo myös mukanaan turvattomuutta ja on merkittävä riski planetaarisen kestävyuden kannalta. Siihen vastaaminen on yksittäisen kunnan tai edes valtion toimesta on äärimmäisen vaikeaa. On kuitenkin selvää, että jo nykyisellään esimerkiksi Etelä-Euroopan maat kärsivät

sietämättömistä helteistä kesäkuukausina, eivätkä hallitsemattomat muuttoliikkeet tule koskemaan tulevaisuudessa ainoastaan ulkorajojamme.

Yksi keskeinen riskitekijä, joka vaikuttaa sekä talouden että toiminnan kehittämiseen, on väestökehitys. Humpilan kunnan väkiluku väheni vuonna 2024, koska syntyvyys oli alhaisempaa kuin kuolleisuus ja muuttoliike muihin kuntiin oli Humpilan kannalta negatiivinen. Kunta otti käyttöön kotihoidon kuntalisän ja käynnisti vuonna 2023 tonttikampanjan, jonka tavoitteena oli lisätä kunnan asumisen ja yritystoiminnan vetovoimaa. Riskinä on, että väestön väheneminen, ikääntyminen ja työttömyysasteen kasvu alkavat vaikuttaa voimakkaammin kunnan verotuloihin, tuleviin työpaikkoihin ja investointimahdollisuuksiin.

Merkittävät hallinnon rakenneuudistukset vaikuttavat osaltaan kuntiin ja tuovat usein mukanaan epävarmuutta ja hallitsemattomuuden kokemuksen. Sote-uudistus yhtene suurimmista viime vuosien uudistuksista muutti kuntien toimintaa ja taloutta olennaisesti. Uudistus poisti kunnilta sosiaali- ja terveystalouteen liittyvien palveluiden järjestämisvastuun ja samalla menorakenteen. Varsinkin pienillä kunnilla on nykyään hyvin rajoitetut mahdollisuudet vaikuttaa sotekustannusten nousuun. Lisäksi pienillä kunnilla on usein heikot mahdollisuudet vaikuttaa niihin päätöksiin, joita hyvinvointialueilla tehdään. Samaan aikaan niillä on suurempia kuntia ja kaupunkeja heikoimmat mahdollisuudet turvata kuntalaisten hyvinvointi tilanteessa, jossa hyvinvointialue epäönistyy omassa työssään.

Toinen merkittävä uudistus on TE2024-uudistus, jonka myötä työ- ja elinkeinopalvelut siirrettiin kuntien järjestämisvastuulle vuoden 2025 alussa. Uudistusta valmisteltiin tiiviissä yhteistyössä muiden Kanta-Hämeen kuntien ja keskeisten sidosryhmien kanssa. Uudistus toi mukanaan myös työttömyysturvan rahoitusuudistuksen, mikä tulee merkitsemään kunnille nykyistä laajempaa vastuuta työttömyydestä aiheutuvien kustannusten kattamisessa. Vuoden 2024 aikana nämä menot eivät vielä realisoituneet, mutta kuluja muodostui laajasta ja monivaiheisesta valmistelusta.

Sote-uudistuksen jälkeen kunnan tehtävät painottuvat voimakkaasti lapsi- ja nuorisoiäluokkien tarvitsemien koulutus- ja varhaiskasvatuspalveluiden järjestämiseen. Koulutuksen ja varhaiskasvatuksen yhteenlaskettu palvelutarve pysyy laskevana syntyvyyden laskun ja ikäluokkien pienenemisen vuoksi, mikä vähentää kustannuspainetta, mutta näkyy toisaalta tulevien aikuisikäluokkien pienenemisenä. Negatiivinen demografinen kehitys ei koske ainoastaan pieniä kuntia tai haja-asutusalueita, vaan myös isoja kaupunkeja. Ilman maahanmuuttoa myös suurimpien kaupunkien väestömäärä vähenisi.

Humpilassa riskien kartoitukseen, varautumiseen, valmiussuunnitteluun ja konkreettisiin toimenpiteisiin on kiinnitetty huomioita ja osallistuttu muun muassa tarvittavaan väestönsuojelu- ja valmiuskoulutukseen ja päivitetty valmiussuunnitelma.

Turvallisuussuunnittelussa kunnassa

1. **Vaikutetaan arjen turvallisuuteen:** Paikallisen turvallisuussuunnittelun avulla parannetaan kuntalaisten jokapäiväistä turvallisuutta. Turvallisuussuunnittelu on esimerkiksi ennaltaehkäisyä, asukasturvallisuutta, turvallista liikkumista, eri väestöryhmien ja yhdistysten aktiivisuuden lisäämistä, yritysten turvallisuutta ja liikenneturvallisuutta.
2. **Vähennetään riskejä:** Turvallisuussuunnittelu on ennakoivaa toimintaa. Sen tavoitteena on vähentää häiriöitä, rikoksia, onnettomuuksia ja niistä johtuvia vahinkoja. Samalla pyritään ylläpitämään ja vahvistamaan turvallisuuden tunnetta paikallisesti.
3. **Edistetään kuntalaisten hyvinvointia:** Turvallisuussuunnittelu on keskeisessä asemassa hyvinvoinnin edistämisessä. Kunnan hyvinvointikertomuksen kautta kunta voi seurata turvallisuuden tilaa ja sen kehittymistä kunnassa.

Huoltovarmuuteen ja energian saatavuuteen liittyviin riskeihin liittyen kunta on varautunut hankkimalla aggregaatin sähkönsaannin turvaamiseksi poikkeusoloissa, ottanut käyttöön sähköautojen latauspaikan kunnantalon pysäköintialueella, myötävaikuttanut tulvariskien vähentämiseen liittyvien toimenpiteiden aikaansaamiseen, osallistunut aktiivisesti seudulliseen liikenneturvallisuustyöhön ja edistänyt muun muassa Valtatien 2 turvallisia liittymäjärjestelyjä ja rautatieaseman esteettömyyden parantamista, mikä vähentää liikenneturvallisuusriskejä

kunnassa. kunta on myös tehostanut kiinteistövalvontaa ja ottanut käyttöön ilmoittajansuojalain mukaisen ilmoituskanavapalvelun, jonka kautta henkilöstö voi tehdä ilmoituksia havaitsemistaan väärinkäytöksistä ja epäkohdista organisaatiossa.

Vahinkoriskien osalta kunta on vakuuttanut kiinteistönsä omaisuuden ja osittain myös toiminnan keskeytyksen osalta. Henkilöriskeistä on vakuutettu lakisääteisen tapaturmavakuutuksen lisäksi kunnallisen eläkevakuutuslaitoksen kautta taloudellisen tuen osalta.

Henkilöstöriskit kasvavat ikääntymisen ja henkilöstön rekrytointivaikeuksien myötä, minkä takia kunta on kiinnittänyt huomioita sijaisuusjärjestelyihin ja työterveyshuollon palvelujen saatavuuteen kunnantalolla. Henkilöstön osaamiseen liittyvät riskit pyritään minimoimaan uusien työntekijöiden kohdalta työhön perehdyttämisellä ja pidempään kunnan palveluksessa olleiden osalta täydennyskoulutuksella sekä yhteistyöllä naapurikuntien kanssa.

Hallinnolla on lisäksi vastuuvakuutus, mikä kattaa kaikkien työntekijöiden, kunnanhallituksen ja johtavien viranhaltijoiden toiminnasta syntyneitä taloudellisia vahinkoja. Kiinteistöjen hoitosopimuksella on sitoutettu kiinteistöhoito-yhtiö tilaajan myötävaikutuksella hoitamaan Humppilan kunnan kiinteistöjä mahdollisimman tarkoituksenmukaisesti ja taloudellisesti hyvää kiinteistöhoitotapaa noudattaen.

Keskeisimmät sähköiseen tiedonhallintaan ja -käsittelyyn liittyvät ohjelmistot ovat CGI Suomi Oy:n omistuksessa ja palvelimet sijaitsevat CGI Suomi Oy:n varmistamissa ympäristöissä. Työtä tehdään kunnassa tietoturvallisilla yhteyksillä, joskin esimerkiksi sähköisen kokoukset sisältävät aina tietoturva- sekä etäyhteyksien ja laitteistojen toimintaan liittyviä riskejä. Näiden asioiden huomioiminen tulevissa valmiussuunnitelmissa on ensiarvoisen tärkeää.

Kunnissa ICT-palveluiden kustannusten nousu johtuu useista tekijöistä, jotka liittyvät teknologian kehitykseen, palveluiden monimutkaistumiseen ja kasvaviin vaatimuksiin. Tämä kehitys asettaa merkittäviä haasteita kuntataloudelle.

Myös Humppilassa ICT-palveluiden kustannukset ylittyivät selvästi siitä, mitä oli arvioitu syksyllä 2023 osana talousarvion valmistelua. Humppila ei eroa muista kunnista siinä, että yhä enemmän kuntalaisille pyritään tarjoamaan digitaalisia palveluita, mikä vaatii investointeja uusiin järjestelmiin, ohjelmistoihin ja infrastruktuuriin. ICT-järjestelmien ylläpito ja säännölliset päivitykset ovat välttämättömiä, mutta ne lisäävät käyttömenoja. Kyberuhkien lisääntyessä tietoturvaan liittyvät kustannukset, kuten suojaukset ja tietoturva-auditoinnit, ovat kasvaneet merkittävästi.

ICT-kustannusten kasvu voi johtaa siihen, että muita palveluita joudutaan karsimaan tai lykkäämään. Tulevaisuudessa ICT-palveluiden osalta tulee tiivistää yhteistyötä muiden seudun kuntien kanssa. Myös yksityisillä toimijoilla voi olla tarjolla esimerkiksi tekoälyn hyödyntämiseen perustuvia sovelluksia, joilla pystytään tehostamaan kunnan työtä ja kohdentamaan niukkoja resursseja nykyistä paremmin.

1.7 Ympäristöasiat

Forssan kaupunki on vastannut rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun tehtävistä Forssan kaupungissa sekä Humppilan, Jokioisten, Tammelan ja Ypäjän kunnissa vuoden 2019 alusta lähtien. Yhteistoimintasopimuksen mukainen seurantaryhmä on kokoontunut kahdesti vuoden 2024 aikana. Seudullisen rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun osalta on osallistuttu neuvotteluihin liittyen Tammelan kunnan irtautumiseen Forssan seudun kuntien sopimusyhteistyöstä. Tammelan kunta on irtautunut seudullisesta sopimuksesta vuoden 2024 lopussa. Kunnanvaltuusto on hyväksynyt rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun palveluiden järjestämistä ja tuottamista koskevan yhteistoimintasopimuksen, jossa vastuukuntana toimii Forssan kaupunki, kokouksessaan 47§/11.12.2024.

Vuosittaisessa seudullisen rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun toimintakatsauksessa on esitetty tarkemmin seudullisen yksikön toimintaa. Toimintakatsaus viedään vuosittain tiedoksi kunnanhallitukselle ja tekniselle lautakunnalle.

Ympäristönsuojelulain ja maa-aineslain mukaiseen valvontasuunnitelmaan kuuluvien kohteiden kokonaismäärä Humppilassa on ollut 43 (tilanne 31.12.2024). Edellä mainituista valvottavia maa-ainestenottokohteita on ollut kymmenen ja valtion ympäristölupakohteita neljä. Alla oleva taulukko on tiivistelmä, eikä kuvaa koko toimintaa.

ympäristönsuojelun toteutuma	2021	2022	2023	2024
ympäristölupa, ilmoitus tai rekisteröinti	4	1	1	0
maa-aineslupa tai yhteislupa	2	5	1	0
Jätelain 100 § mukainen päätös, siivoamiskehoitus-kohteet	1	0	0	0
vesihuoltolain mukaiset vapautuspäätökset	1	1	5	0
YSL:n mukaiset jätevesipäätökset	4	0	0	0
nitraattiasetuksen mukaiset ilmoitukset	3	1	3	4
lausunnot ESAVI	1	0	0	0
Lausunnot muut viranomaiset	2	2	3	3
YSL mukaiset tarkastukset (myös ELY ja AVI)	4	5	4	8
maa-aineslupavelvollisten kohteiden tarkastukset	2	4	5	2
muut tarkastukset, mm. roskaamiset	14	10	14	4
muu ympäristönsuojelun valmisteleva asia	3	4	3	2

Kunnan ympäristönsuojeluun on kuulunut neuvontaa ja opastusta sekä osallistumista pinta- ja pohjavesien suojelutoimiin. Kunta on ollut mukana mm. Kokemäenjoen vesistön vesiensuojelu ry:n vetämässä Loimijokea koskevassa vedenlaadun parantamiseen tähtäävässä hankkeessa.

Kunnanhallitus on päättänyt Humppilan kunnan sitoutumisesta Loimijoen alueen vesienhoitotyön rahoituksen jatkamiseen toimintasuunnitelmakaudella 2025-2028. Forssan kaupungin ympäristöpäällikkö ja ympäristötarkastaja ovat olleet seudun kuntien edustajina Kanta- ja Päijät-Hämeen vesienhoidon ja merenhoidon yhteistyöryhmässä.

Kunnanhallitus on vahvistanut Humppilan kunnan osallistumisen Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen valmistelevaan Kanta- ja Päijät-Hämeen bioindikaattoritutkimukseen vuosina 2025-2026. Tutkimus liittyy alueelliseen ja lakisääteiseen ympäristön tilan seurantaan. Aikaisemmin maakuntakohtaisia bioindikaattoritutkimuksia on järjestetty Kanta-Hämeessä vuosina 2001-2002.

Kunnan hankinnoissa on huomioitu ympäristönäkökohtia mm. hankkeissa noudatettavien laatuperiaatteiden muodossa. Rakennushankkeiden valmistelussa on mahdollisuuksien mukaan pyritty huomioimaan mm. materiaalien pitkäikäisyys ja uusiokäytön mahdollistaminen. Pohjavedensuojelu huomioidaan kunnan toimintojen suunnittelussa ja rakentamisessa.

Viemärlaitoksen osalta Humppilan kunnan alueella muodostuvat jätevedet johdetaan siirtoviemäriä pitkin Joki-oisten puhdistamolle. Viemärlaitoksen rakennettua verkostoa on saneerattu tavoitteena vuotovesien määrän vähentäminen viemäriverkostossa. Tekninen lautakunta hyväksyy vuosittain viemärlaitoksen vuosityösuunnitelman. Viemärlaitoksen toiminta-alue on hyväksytty kunnanvaltuustossa 26§/20.5.2021. Viemärlaitoksen tunnusluvuista ja toiminnasta on kerrottu viemärlaitoksen vuoden 2024 toimintakertomuksen yhteydessä.

Kunnan tytäryhtiö Humppilan Kaukolämpö Oy tuottaa kaukolämpöä Humppilan kunnan alueella, ja lämpölaitoksen energianlähteenä käytetään pääsääntöisesti puuhaketta. Kunnan rakennukset on pääsääntöisesti liitetty Humppilan Kaukolämpö Oy:n verkostoon.

Humppilan kunnan alueella sijaitsee tuulivoimaloita kahdella tuulivoimapuiston alueella. Humppila-Urjalan Tuulivoimapuiston alueelle on rakennettu Humppilan kunnan alueelle kolme turbiinia ja Tuulivoimapuisto Tyrinse-län alueelle yksi turbiini.

Kaavoitushankkeita ei ollut vireillä v. 2024. Puolimatkan alueen kohdalla on vireillä Uudenmaan ELY-keskuksen osalta tiesuunnitelman laatiminen liittyen Valtatien 2 parantamiseen liittymäjärjestelyin.

1.8 Selonteko kunnan sisäisen valvonnan järjestämisestä

Kunnanhallituksella ja kunnanjohtajalla on operatiivinen vastuu sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeistamisesta ja asianmukaisesta järjestämisestä, toimeenpanon valvonnasta sekä tuloksellisuudesta. (Kunnanhallituksen tehtävät KL 39 §/2015). Kunnanhallitus on lisäksi velvollinen antamaan osana toimintakertomusta selonteot sisäisen valvonnan ja konsernivalvonnan järjestämisestä kunnassa ja kuntakonsernissa.

Sisäisen valvonnan tavoitteena on ennaltaehkäistä, tunnistaa ja hallita riskejä eri yksiköiden toiminnassa. Sisäisellä valvonnalla turvataan informaatiojärjestelmien luotettavuus ja kunnan taloudellinen hoito sekä ehkäistään erehdykset ja väärinkäytökset. Jokainen viranhaltija suorittaa jokapäiväisessä työssään osaltaan sisäistä valvontaa.

Riskienhallinta toteutuu kunkin toimielimen ja viranhaltijan toimesta. Lakien ja säännösten noudattaminen kuuluu jokaisen työtehtäviin. Vahinkoriskeihin on varauduttu vakuuttamalla. Niiden osalta tehtiin riskikartoitus vuonna 2024. Kunnan vakuutukset ovat vakuutusyhtiö Pohjolassa. Riskienhallinnan tavoitteena on kohtuullinen varmuus organisaation tavoitteiden saavuttamisesta koskien kunnan strategisia tavoitteita, operatiivisia tavoitteita, raportoinnin luotettavuutta sekä lakien ja ohjeiden noudattamista.

Kunnanvaltuuston 16.10.2024 (§33) hyväksymissä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeissa todetaan, että toimialajohtajien vastuulla on toiminnallinen ohjaus ja yhteistyön kehittäminen oman vastualueensa sisällä liittyen sisäiseen valvontaan ja riskienhallintaan. Esihenkilöt vastaavat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja tuloksellisuudesta vastuualueillaan sekä raportoivat niiden järjestämisestä ja tuloksellisuudesta valvonnasta vastuussa olevalle toimielimelle. He vastaavat myös siitä, että yksikön henkilöstön tehtävät, vastuut ja toimivalta on määritelty selkeästi ja henkilöstö on myös tietoinen tehtävistään.

Henkilöstön tehtävänä on riskien tunnistaminen, arviointi, ennaltaehkäisy ja raportointi omissa tehtävissään. Toimiminen annettujen ohjeiden mukaan. Jokainen kunnan palveluksessa oleva pyrkii omalta osaltaan saavuttamaan yksikölle asetetut toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet.

Lautakunnat ja tytäryhteisöjen hallitukset vastaavat omalla tehtävä- ja toimialallaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukaisesta järjestämisestä, toimeenpanon valvonnasta ja tuloksellisuudesta sekä merkittävimpien riskien raportoinnista kunnanhallituksen antamien ohjeiden mukaisesti.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan sisällyttäminen kunnan prosesseihin tukee omalta osaltaan julkishallintoon liittyvien ja hallintolaissa säädettyjen hallinnon oikeusperiaatteiden toteuttamista.

Sisäisen valvonnan keinoja ovat muun ohessa seuraavat:

- henkilöstöhallintoon liittyen viran- ja toimenhaltijoiden tehtävät, valtuudet ja vastuut sekä niiden määrittely. Hallintosääntö on hyväksytty kunnanvaltuustossa 21.6.2023.
- päätösvallan delegointiin liittyvät asiat sekä tehtyjen päätösten pöytäkirjaaminen. Kunnan toiminnassa ja sen johtamisessa tulee noudattaa hyvän hallinnon periaatteita.
- talouden ja toiminnan seuranta
- kirjanpidon ja maksuliikenteen hoito ja seuranta: Kunnassa käytössä olevat sähköiset talous- ja palkkahallinnon järjestelmät on laadittu siten, että vaarallisia työyhdistelmiä vältetään.

Ostolaskujen asiatarkastaja tarkastaa, että kyseinen ostos on saapunut moitteettomana työyksikköön ja että tuotetta on sovitus hinnan mukainen oikea määrä. Laskun hyväksyjä on tietoinen kyseisen ostolaskun sisällyttämisestä talousarvioon, käytön tarpeellisuudesta sekä vastaa oikeasta tiliöinnistä.

Kunnanjohtaja tai hallintojohtaja hyväksyy maksatuslistan allekirjoituksellaan ennen kuin laskut lähtevät maksuun. Kirjanpidossa täsmäytetään joka kuukausi koko kunnan rahaliikenne, osakirjanpidot ja kirjanpidon liittymät pääkirjanpitoon.

Palkanlaskennan maksulistat menevät kunnanjohtajan tai hallintojohtajan hyväksyttäväksi. Palkkahallinnossa tehdään Jokioisten kunnan kanssa yhteistyötä.

- omaisuuden hallinnointiin liittyvät asiat: hankinnat, projektit, varastointi ja inventointi. Hankintaohje on hyväksytty kunnanvaltuustossa 16.2.2022.
- tietojärjestelmien hallintaan liittyvät asiat: Tietoteknisistä asioista on laadittu riskienhallinnan ohjeistus. Asiakirjassa käsitellään kaikki tietoturvallisuuden osatekijät ja ohjeistetaan toiminta erilaisissa uhkatiolanteissa. Kaikille työntekijöille on annettu ohjeet IT-laitteiden ja internetin käyttöön liittyvistä turvatoimista.
- Kunnan tietoturva- ja tietosuojaohje on hyväksytty kunnanhallituksessa 16.12.2024. Käyttöoikeudet eri järjestelmiin pystyy myöntämään vain siihen oikeutetut henkilöt kuten IT-asiantuntija tai tietojärjestelmän pääkäyttäjä. Käyttöoikeuksia myönnettäessä tulee siitä jäädä jälki eli lokitieto tai dokumentti, millöin ja millä perusteella käyttäjälle on myönnetty käyttöoikeus ja kuka sen on myöntänyt. Käyttöoikeuksien myöntäminen dokumentoidaan lomakkeella.
- henkilöriskit ja työajan seuranta
- Sopimusten valvonta kohdistuu niiden laadintaan, täytäntöönpanoon ja noudattamiseen. Täytäntöönpanon ja sopimusten noudattamisen osalta valvotaan mm. laskutusta ja maksatusta, tilitysten suorittamista, sopimusten mukaisten vakuuksien voimassaoloa, indeksitarkistuksia sekä irtisanomisia. Sopimusten hyväksymisoikeuksista on määräykset hallintosäännössä. Sopimusten valvontavastuu on joko sopimuksen hyväksyjällä tai hänen määräämällään viranhaltijalla.

Konsernivalvonta

Konsernijohtoon tehtävät ja toimivallan jako on esitetty Humppilan kunnan hallintosäännössä (21.6.2023 § 22). Se mukaisesti kunnanhallitus vastaa osana konsernijohtoa omistajapolitiikan, omistajaohjauksen periaatteiden ja konserniohjeen kehittämisestä ja valmistelusta valtuustolle.

Lisäksi se vastaa muun muassa omistajaohjauksen toteuttamisesta ja organisoii konsernijohtamisen ja konsernivalvonnan. Kunnanjohtajan tehtävänä osana konsernijohtoa on toimia konsernin johtajana ja aktiivisella omistajaohjauksella myötävaikuttaa hänen ohjattavakseen määrättyjen yhtiöiden hallintoon ja toimintaan.

Viime vuosina kunnalla ei ole ollut viranhaltijaedustusta kaikkien tytäryhtiöiden hallituksissa. Tämä on selkeä puute, kun tavoitteena on laadukas ja pitkäjänteinen konserniohjaus.

Konserniohjaukselle ei ole ollut selkeää toimintatapaa. Hankintojen osalta kunnanhallitus on linjannut, että konserniyhtiöiden tulee hyödyntää kunnan hankintasopimuksia silloin, kun se on mahdollista ja järkevää. Muutoin ohjeistus on ollut pistemäistä ja vähäistä. Konsernijohtamisen kannalta tämä on merkittävä riski ja vaatii korjaavia toimenpiteitä.

Liikelaitosten johtajat ja tytäryhtiöiden toimitusjohtajat vastaavat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja tuloksellisuudesta vastuualueillaan sekä raportoivat niiden järjestämisestä ja tuloksellisuudesta valvonnasta vastuussa olevalle toimielimelle. Konsernijohto on pyytänyt tytäryhteisöjen toimitusjohtajilta selonteon yhtiöiden toiminnasta ja sen suunnittelusta sekä sisäisen valvonnan järjestämisestä vuodelta 2024.

Riskienhallinnan osalta on alla selvitetty yhtiöiden suurimpia riskejä, niiden hallintaa ja yhtiöiden riskienhallinnan kehittämistä. Vuokratilakohdeiden osalta suurimpia riskejä ovat korjausvelka ja yllättävät korjausmenot. Tärkeänä toimintatapana pidetään tiedonvaihtoa ja yhteistyötä konserniohjauksen kanssa sekä taloussuunnittelua ja seuranta. Lisäksi sopimusten ajantasaisuuden seuranta nähdään oleelliseksi.

Taloussuunnittelun täytäntöönpano-ohjeessa painotetaan, että hyväkuntoisimmat vuokratilayhtiöt fuusioidaan suuremmaksi organisaatioksi ja luovutaan yhtiöistä, joihin liittyy merkittävimpiä haasteita talouden ja/tai rakennusten kunnan osalta ja valmistellaan tarvittavat yhtiöjärjestysmuutokset. Fuusiointia selvitetään, ja yhden vuokratilayhtiön, Humppilan Rivitalot Oy:n toiminta on tarkoitus lopettaa. Taustalla on yhtiön omistuksessa olevan asuinrakennuksen huono kunto, mikä on johtanut rakennuksen poistamiseen asuinkäytöstä.

Humppilan Kaukolämpö Oy:n osalta riskit liittyvät laitoksen tai sen laitteiden rikkoutumiseen tai tuhoon. Hakkeen hinta on viime vuosina noussut voimakkaasti, mikä haastaa yhtiön taloutta. Talouden ja toiminnan kannalta

keskeinen kysymys on vuonna 2030 voimaan astuva pienhiukkasten päästöraja $50\mu\text{g}/\text{m}^3$, joka ei ole saavutettavissa laitoksen nykyisellä polttolaitteistolla. Nykyinen polttokattila on otettu käyttöön vuonna 1994 ja silloin sen oletettu käyttöikä on ollut 35-50 vuotta. Ottaen huomioon muuttuva päästöraja ja kattilan ikä, vuosikymmenen lopulla on syntymässä tarve 3-5 miljoonan euron investoinnille.

KOY Yritystie 4 nostaa merkittävimpinä riskeinä yhtäältä sen, että yhtiön kiinteistöissä vuokralla olevat yritykset irtisanoisivat vuokrasopimuksensa. Toisaalta riskinä tunnistetaan mahdollinen korkojen nousua, mikä lisäisi merkittävästi lainakustannuksia.

Konsernin tilanne ei ole kaikilta osin huolestuttava, mutta on selvää, että konsernivalvonnan laatuun tulee jatkossa kiinnittää enemmän huomiota.

1.2 Tuloslaskelma ja sen tunnusluvut

Humppilan kunta	1.1.2024 - 31.12.2024	
ulkoinen	EUR	
TULOSLASKELMA	2024	2023
Toimintatuotot		
Myyntituotot	474.351,37	372.916,31
Maksutuotot	112.995,63	85.420,73
Tuet ja avustukset	179.364,73	141.422,34
Muut toimintatuotot	369.456,96	283.049,63
Toimintatuotot	1.136.168,69	882.809,01
Toimintakulut		
Henkilöstökulut	-4.053.120,33	-4.039.991,20
Palvelujen ostot	-2.245.140,20	-1.976.977,66
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-594.553,89	-636.897,38
Avustukset	-304.131,55	-258.435,59
Muut toimintakulut	-173.772,57	-99.192,83
Toimintakulut	-7.370.718,54	-7.011.494,66
Toimintakate	-6.234.549,85	-6.128.685,65
Verotulot	4.782.368,60	4.742.890,05
Valtionosuudet		
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	1.367.792,00	1.806.410,00
Opetus- ja kultt.toimen rah.lain muk.valtionosuudet	-579.178,00	-548.865,00
Verotulojen menetysten korvaus	488.886,00	497.460,00
Valtionosuudet	1.277.500,00	1.755.005,00
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	35.332,42	22.348,79
Muut rahoitustuotot	13.386,37	8.975,29
Korkokulut	-110.993,82	-64.748,67
Muut rahoituskulut	-399,67	-86,88
Rahoitustuotot ja -kulut	-62.674,70	-33.511,47
Vuosikate	-237.355,95	335.697,93
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-388.566,89	-356.925,70
Poistot ja arvonalentumiset	-388.566,89	-356.925,70
Satunnaiset erät		
Satunnaiset kulut	-757.268,34	
Satunnaiset erät	-757.268,34	
Tilikauden tulos	-1.383.191,18	-21.227,77
Poistoeron lisäys (+) tai vähennys (-)	2.332,17	2.332,17
Rahastojen lisäys (+) tai vähennys (-)		3.500,00
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-1.380.859,01	-15.395,60
Toimintatuotot/toimintakulut, %	15,41	12,59
Vuosikate/poistot, %	-61,08	94,05
Vuosikate, eur/asukas	-113,24	157,98
Asukasmäärä	2 096	2 125

1.3 Rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

Humppilan kunta	1.1.2024 - 31.12.2024	
ulkoinen	EUR	
RAHOITUSLASKELMA	2024	2023
Toiminnan ja investointien rahavirta		
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	-237.355,95	335.697,93
Satunnaiset erät	-757.268,34	
Tulorahoituksen korjauserät		
Tulorahoituksen korjauserät	745.742,44	
Tulorahoituksen korjauserät	745.742,44	
Toiminnan rahavirta	-248.881,85	335.697,93
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-809.903,58	-374.021,44
Rahoitusosuudet investointimenoihin	135.750,00	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovut	892.177,30	
Investointien rahavirta	218.023,72	-374.021,44
Toiminnan ja investointien rahavirta	-30.858,13	-38.323,51
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten vähennys	7.633,64	8.633,64
Antolainauksen muutokset	7.633,64	8.633,64
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	660.000,00	450.000,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-695.000,00	-650.000,00
Lyhytaikaisten lainojen muutos	500.000,00	
Lainakannan muutokset	465.000,00	-200.000,00
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muut	1.892,69	1.390,15
Saamisten muutos	-37.492,58	-390.090,87
Korottomien velkojen muutos	-65.171,67	296.701,17
Muut maksuvalmiuden muutokset	-100.771,56	-91.999,55
Rahoituksen rahavirta	371.862,08	-283.365,91
Rahavarojen muutos	341.003,95	-321.689,42
Rahavarat 31.12.	667.504,52	326.500,57
Rahavarat 1.1.	326.500,57	648.189,99
Rahavarojen muutos	341.003,95	-321.689,42
Investointien tulorahoitus, %	-35,21	89,75
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 v	1.397.421,63	2.400.939,80
Laskennallinen lainanhoitokate	-0,23	0,9
Kassan riittävyys, pv	27,11	14,71
Asukasmäärä	2 096	2 125

1.4 Tase ja sen tunnusluvut

Humppilan kunta ulkoinen	1.1.2024 - 31.12.2024	
TASE	2024	2023
VASTAAVAA		
A PYSYVÄT VASTAAVAT		
I Aineettomat hyödykkeet		
1. Aineettomat oikeudet	1.505,98	7.529,26
2. Muut pitkävaikutteiset menot	19.653,72	45.396,99
I Aineettomat hyödykkeet	21.159,70	52.926,25
II Aineelliset hyödykkeet		
1. Maa- ja vesialueet (sis. arvonkorotukset)	1.921.968,05	1.924.917,15
2. Rakennukset	3.571.207,07	3.335.381,95
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	2.183.881,41	2.091.568,58
4. Koneet ja kalusto	35.890,60	
5. Muut aineelliset hyödykkeet	5.400,00	5.400,00
6. Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	87.302,29	145.529,44
II Aineelliset hyödykkeet	7.805.649,42	7.502.797,12
III Sijoitukset		
1. Osakkeet ja osuudet	1.229.806,01	2.853.224,81
3. Muut lainasaamiset	285.293,49	292.927,13
4. Muut saamiset	44.512,25	7.612,25
III Sijoitukset	1.559.611,75	3.153.764,19
A PYSYVÄT VASTAAVAT	9.386.420,87	10.709.487,56
C VAIHTUVAT VASTAAVAT		
II Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset	741.994,65	837.132,93
Lyhytaikaiset saamiset	430.723,81	334.992,95
II Saamiset	1.172.718,46	1.172.125,88
III Rahoitusarvopaperit		
1. Osakkeet ja osuudet	14.350,00	14.350,00
III Rahoitusarvopaperit	14.350,00	14.350,00
IV Rahat ja pankkisaamiset	653.154,52	312.150,57
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	1.840.222,98	1.498.626,45
VASTAAVAA	11.226.643,85	12.208.114,01

TASE 2024 2023

VASTATTAVAA

A OMA PÄÄOMA

I Peruspääoma	6.669.793,86	6.669.793,86
IV Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	403.366,00	418.761,60
V Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-1.380.859,01	-15.395,60

A OMA PÄÄOMA

5.692.300,85 7.073.159,86

B POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET

1. Poistoero	53.640,06	55.972,23
--------------	-----------	-----------

B POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET

53.640,06 55.972,23

C PAKOLLISET VARAUKSET

2. Muut pakolliset varaukset

C PAKOLLISET VARAUKSET

D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT

2. Lahjoitusrahastojen pääomat	12.353,01	12.353,01
3. Muut toimeksiantojen pääomat	5.024,24	3.131,55

D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT

17.377,25 15.484,56

E VIERAS PÄÄOMA

I Pitkäaikainen

Pitkäaikainen (korollinen vieras pääoma)	2.015.000,00	2.030.000,00
Pitkäaikainen (koroton vieras pääoma)	175.865,60	174.965,60

I Pitkäaikainen 2.190.865,60 2.204.965,60

II Lyhytaikainen

Lyhytaikainen (korollinen vieras pääoma)	2.175.000,00	1.695.000,00
Lyhytaikainen (koroton vieras pääoma)	1.097.460,09	1.163.531,76

II Lyhytaikainen 3.272.460,09 2.858.531,76

E VIERAS PÄÄOMA

5.463.325,69 5.063.497,36

VASTATTAVAA

11.226.643,85 12.208.114,01

Omavaraisuusaste, % 51,19 58,4

Suhteellinen velkaantuneisuus, % 75,87 68,6

Lainat eur/asukas 1.999,05 1.752,94

Lainakanta 31.12., 1000 eur 4.190,00 3.725,00

Lainasaamiset 31.12., 1000 eur 285,29 292,93

Kertynyt yli-alijäämä, 1000 eur -977,49 403,37

Kertynyt yli-alijäämä, eur/asukas -466,36 189,82

Lainat ja vuokravastuut 31.12., 1000 eur 4.190,00 3.759,17

Lainat ja vuokravastuut, eur/asukas 1.999,05 1.769,02

Asukasmäärä 2 096 2 125

1.5 Tilinpäätöksen tunnusluvut selityksineen vuodelta 2024

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista: 15,41

- tunnusluku kuvaa maksurahoituksen osuutta toimintamenoista.

Vuosikate prosenttia poistoista: -60,08

- tunnusluku mittaa tulorahoituksen riittävyyttä. Kun tunnusluvun arvo on yli 100 %, oletetaan tulorahoituksen olevan riittävä.

Vuosikate asukasta kohden: -113,24

- tunnusluku on yleisesti käytetty tulorahoituksen riittävyyden arvioinnissa. Jos vuosikate on negatiivinen, on kunnan tulorahoitus heikko.

Investointien tulorahoitus, %: -35,21

- tunnusluku kertoo miten suuri osa investointien omahankintamenoista on katettu tuottojen ja kulujen erotuksen kertyvällä tulorahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi käyttöomaisuuden myynnillä, lainalla tai kassavarojen määrää vähentämällä

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, EUR: 1 397 421

- tunnusluku, jonka positiivinen määrä ilmaisee sen, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen, negatiivinen (alijäämäinen) määrä ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä tai ottamalla lisää lainaa

Laskennallinen lainanhoitokate: -0,23

- tunnusluku kuvaa lainanhoitoon käytettävissä olevan tulorahoituksen ja laskennallisten lainanlyhennysten sekä korkojen suhdetta eli kykyä hoitaa lainoista aiheutuvia velvoitteita. Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään rahavaroja.

Kassan riittävyys, pv: 27,11

- tunnusluku ilmaisee monenko päivän kassastamaksut voidaan kattaa kunnan kassavaroilla

Omavaraisuusaste, %: 51,19

- tunnusluku mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää kuntatalouden keskimääräistä 70 %:n omavaraisuutta

Suhteellinen velkaantuneisuus, %: 75,87

- tunnusluku kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Mitä pienempi tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella. Kuntasektorilla luku on keskimäärin noin 30 %

Kertynyt yli-/alijäämä 1000 EUR: -977

- tunnusluku osoittaa, paljonko kunnalla on kertynyttä ylijäämää tulevien vuosien liikkumavarana, taikka paljonko on kertynyttä alijäämää, joka on katettava tulevina vuosina

Kertynyt yli-/alijäämä per asukas EUR: -466

- tunnusluku osoittaa, paljonko kunnalla on kertynyttä ylijäämää tulevien vuosien liikkumavarana, tai paljonko on kertynyttä alijäämää, joka on katettava tulevina vuosina, jaettuna tilinpäätösvouden päätymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä

Lainakanta 31.12, 1000 EUR: 4 190

- lainakanta 31.12. Kunnan lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa.

Lainat euroa/asukas: 1 999

- lainakanta 31.12. jaetaan asukasmäärällä

Lainat ja vuokravastuut 31.12, 1000 EUR: 4 190

- lainat ja vuokravastuut saadaan lisäämällä lainakantaan vuokravastuiden määrä

Lainat ja vuokravastuut, euroa/asukas: 1 999

- asukaskohtainen tunnusluku lasketaan jakamalla edellä mainittu lainojen vastuiden määrä tilinpäätös-
vuoden päättymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä

Lainasaamiset 31.12, 1000 EUR 285

- lainasaamisilla tarkoitetaan pysyviin vastaaviin merkittyjä antolainoja kunnan omistamien ja muiden yhteisöjen investointien rahoittamiseen.

Asukasmäärä 31.12: 2096

1.6 Vuoden 2024 kokonaistulot ja -menot

TULOT		2024	%
Varsinainen toiminta	Toimintatuotot	1 140 151,71	12,09
	Verotulot	4 782 368,60	50,70
	Valtionosuudet	1 277 500,00	13,54
	Korkotuotot	35 332,42	0,37
	Muut rahoitustuotot	13 386,37	0,14
	Satunnaiset tuotot	0,00	0,00
	Tulorahoituksen korjaukset		
	Pys.vast.hyöd. luovutusvoitot	-11 812,24	-0,13
Investoinnit	Rahoitusosuudet inv.menoihin	135 750,00	1,44
	Pys.vast.hyöd.luovutustulot	892 177,30	9,46
Rahoitustoiminta	Antolainasaamisten vähennykset	7 633,64	0,08
	Pitkäaikaisten lainojen lisäys	660 000,00	7,00
	Lyhytaikaisten lainojen lisäys	500 000,00	5,30
	Oman pääoman lisäykset	0,00	0,00
KOKONAISTULOT YHTEENSÄ		9 432 487,80	100,00
MENOT			
Varsinainen toiminta	Toimintakulut	7 370 718,54	82,02
	– valmisteveraston muutos		0,00
	Korkokulut	110 993,82	1,24
	Muut rahoituskulut	399,67	0,00
	Satunnaiset kulut	757 268,34	8,43
	Tulorahoituksen korjaukset		0,00
	Pakollisten varausten muutos +/-	0,00	0,00
	Pys.vast.hyöd. luovutustappiot	-757 554,68	-8,43
Investoinnit	Investointimenot	809 903,58	9,01
Rahoitustoiminta	Antolainasaamisten lisäykset	0,00	0,00
	Pitkäaikaisten lainojen vähennys	695 000,00	7,73
	Lyhytaikaisten lainojen vähennys	0,00	0,00
	Oman pääoman vähennykset	0,00	0,00
KOKONAISMENOT YHTEENSÄ		8 986 729,27	100,00

1.7 Kuntakonsernin toiminta ja talous

Humppilan kuntakonserni on koostunut vuonna 2024 kahdesta kuntayhtymästä sekä kymmenestä tytäryhtiöstä. Tytäryhtiöillä tarkoitetaan yhtiöitä, joihin kunnalla yksin tai yhdessä muiden kuntien kanssa on kirjanpitolain (1336/1997) 1. luvun 5 §:ssä tarkoitettu määräysvalta. Edellä mainittuja kuntayhtymiä ovat Lounais-Hämeen ammatillisen koulutuksen kuntayhtymä ja Hämeen Maakuntaliitto.

Tytäryhtiöitä ovat kunnan omistamat vuokrataloyhtiöt, Kiinteistö Oy Humppilan Yritystie 4, Humppilan Kaukolämpö Oy, Kiinteistö Oy Humppilan Säästötalo ja Kiinteistö Oy Humppilan Kauppakulma. Lisäksi kunta on osakkaana yhtiössä, johon sillä ei ole ollut kirjanpitolain (1336/1997) 1. luvun 5 §:ssä tarkoitettua määräysvaltaa (osakkuusyhteisö). Tämä yhtiö on Humppilan vesihuolto Oy, jonka osakekannasta kunta omistaa 20 prosenttia. Osakkuusyhteisöt eivät ole osa kuntakonsernia.

Kuntayhtymien ylijäämä yhteensä vuonna 2024 oli 30 769 euroa. Lounais-Hämeen ammatillisen koulutuksen kuntayhtymä tuotti ylijäämää 31 263 euroa ja Hämeen maakuntaliitto tuotti alijäämää 494 euroa. Luvut ovat Humppilan kunnan osuuksia kyseisten kuntayhtymien yli-/alijäämästä.

Koko konsernin tulos vuonna 2024 oli -1 460 120 euroa alijäämäinen. Muut konsernin yhtiöt tekivät lievästi positiivisen tilinpäätöksen, paitsi Humppilan Kaukolämpö Oy, joka teki alijäämäisen tilinpäätöksen, ja Kiinteistö Oy Koivuniitty, jonka tilanteesta on tarkempi kuvaus alla. KOY Yritystie 4 teki ylijäämäisen tilinpäätöksen 40 801 euroa. Tilikauden 2024 aikana ei konsernin yhtiöistä jaettu osinkoja osakkeenomistajille.

Tytäryhtiöistä vuokrataloyhtiöitä ovat Kiinteistö Oy Humppilanpaju, As Oy Humppilan Kaartokallio, As Oy Humppilan Kalliopuisto, As Oy Humppilan Kalliorinne ja Humppilan Rivitalot Oy. Yhtiöiden maksuvalmius on heikko, minkä lisäksi yhtiöiden rakennuksilla on merkittävä korjausvelka. Yhtiöiden alijäämä vuoden 2024 osalta on yhteensä -13 178 euroa. Yhtiöillä ei ollut merkittäviä investointeja.

Kiinteistö Oy Koivuniityn asuinrakennus on tuhoutunut tulipalossa v. 2020 ja asuinrakennus oheisrakennuksiin purettiin v. 2021. Yhtiö on ollut selvitystilassa 1.6.2024 alkaen. Selvitystilan tavoitteena on yhtiön lakkauttaminen. Humppilan rivitalot Oy:n asuinrakennus on otettu pois asuinkäytöstä marraskuussa 2024 ja yhtiön mahdollisesta lakkauttamisesta tehdään päätökset vuoden 2025 aikana. Kiinteistö Oy Humppilan Säästötalo ja Kiinteistö Oy Humppilan Kauppakulma ovat kaupparekisterissä, mutta yhtiöissä ei ole ollut kirjanpidollista toimintaa. Yhtiöt sisältyvät kunnan konsernitaseeseen.

Kiinteistö Oy Humppilan Yritystie 4 toimialana on muiden kiinteistöjen vuokraus ja hallinta. Yhtiö omistaa yhteensä viisi kiinteistöä. Yhtiö on vuokrannut yhtä kiinteistöä yrityskäyttöön, yhtä kiinteistöä tapahtumakäyttöön ja kahta kiinteistöä viljelyskäyttöön. Yhtiön ylijäämä vuoden 2024 osalta on yhteensä 40 800 e. Taloustilanteen arvioidaan pysyvän vakaana, mikäli vuokraustoiminta säilyy nykyisellä tasolla. Yhtiöllä ei ollut merkittäviä investointeja. Yhtiön riskejä ovat pitkäaikaisen vuokralaisen lähteminen yrityskäyttöön vuokratuilla kiinteistöiltä (Yrityspelto, Tuotantopelto) sekä lainojen korkotason mahdollinen nouseminen. Yhtiön tavoitteena on jatkaa yhteistyön kehittämistä tapahtuma-alueen käyttäjien kanssa sekä saada alueelle uusia tapahtumia, laatia kiinteistöjen Tuotantopelto ja Yrityspelto rakennuksille korjaus- ja kunnostussuunnitelma sekä käynnistää ja toteuttaa yhtiön tytäryhtiön Kiinteistö Oy Domino Outlet Humppila Oy:n sulauttaminen emoyhtiöön. Sulauttamisen taustalla on, että tytäryhtiöllä ei ole ollut omaa toimintaa, eikä sen toimimiseksi omana yhtiönään ole tarvetta.

Humppilan Kaukolämpö Oy:n toimialana on kaukolämmön- ja kylmän erillistuotanto ja jakelu. Yhtiön alijäämä vuoden 2024 osalta on yhteensä -122 645,78 e. Yhtiön tuloksen taustalla on mm. materiaalihintojen nousu hakeen osalta. Myyntituottoihin vaikuttavat asiakkaiden määrän arvioitu väheneminen, kun asiakkaat siirtyvät käyttämään muita energiamuotoja, sekä lämmitystarpeen väheneminen ilmastonlämpenemisen ja asiakkaiden kiinteistöjen energiatehokkuuden paranemisen vuoksi. Yhtiön riskejä ovat toimintaan vaikuttavat häiriöt/rikko- koutumiset. Yhtiö on kartoittanut järjestelmällisesti korjaustarpeita, eikä rakennuksissa tai laitteistoissa ei ole varsinaista korjausvelkaa. Yhtiöllä on tiedossa merkittävä polttolaitteiston investointitarve viiden vuoden sisällä. Yhtiö tulee tarvitsemaan lainaa investoinnin tekemiseksi.

Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen kuuluvista yhteisöistä (kpl)

	ei-yhdistelty	Yhdistelty
Tytäryhteisöt		
Yhtiöt		
Kiinteistö- ja asuntoyhtiöt		8
Kunnallista liiketoimintaa harjoittavat yhtiöt		1
Muut yhtiöt		1
Osuuskunnat		
Yhdistykset		
Säätiöt		
Kuntayhtymät		2
Osakkuusyhteisöt	1	
Muut omistusyhteisyyshyhteisöt		
Yhteensä	1	12

1.8 Konsernin tuloslaskelma ja sen tunnusluvut

Humppilan kuntakonserni 1.1.2024 - 31.12.2024
 ulkoinen EUR

TULOSLASKELMA	2024	2023
Toimintatuotot	1 953 953,30	1 936 886,15
Toimintakulut	-8 829 542,54	-8 606 441,35
Toimintakate	-6 875 589,24	-6 669 555,20
Verotulot	4 782 368,60	4 742 890,05
Valtionosuudet	2 085 005,22	2 536 124,66
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	26 305,85	24 102,13
Muut rahoitustuotot	21 385,23	14 891,73
Korkokulut	-103 596,87	-106 849,14
Muut rahoituskulut	-20 835,20	-2 452,65
Rahoitustuotot ja -kulut	-76 740,99	-70 307,93
Vuosikate	-84 956,41	539 151,58
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-607 891,91	-641 495,47
Poistot ja arvonalentumiset	-607 891,91	-641 495,47
Satunnaiset erät	-757 268,34	
Tilikauden tulos	-1 450 116,66	-102 343,89
Tilinpäätössiirrot	280,5	3 698,00
Tilikauden verot	-13 142,79	-21 188,02
Laskennalliset verot	2 635,60	4 457,80
Vähemmistöosuudet	223,76	2,97
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-1 460 119,59	-115 373,14
Toimintatuotot/toimintakulut, %	22,13	22,51
Vuosikate/poistot, %	-13,98	84,05
Vuosikate, eur/asukas	-40,53	253,72
Asukasmäärä	2 096	2 125

1.9 Konsernin rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

Humppilan kuntakonserni ulkoinen	1.1.2024 - 31.12.2024	
	EUR	
RAHOITUSLASKELMA	2024	2023
Toiminnan ja investointien rahavirta		
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	-84 956,41	539 151,58
Satunnaiset erät	-757 268,34	
Tilikauden verot	-13 142,79	-21 188,02
Tulorahoituksen korjauserät		
Tulorahoituksen korjauserät	745 742,44	-5 062,48
Tulorahoituksen korjauserät	745 742,44	-5 062,48
Toiminnan rahavirta	-109 625,10	512 901,08
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-922 793,16	-481 699,55
Rahoitusosuudet investointimenoihin	135 750,00	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovut	893 354,62	1 850,55
Investointien rahavirta	106 311,46	-479 849,00
Toiminnan ja investointien rahavirta	-3 313,64	33 052,08
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäys	306 990,29	316 830,57
Antolainasaamisten vähennys	52 145,89	16 245,89
Antolainauksen muutokset	359 136,18	333 076,46
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	-248 617,76	-93 596,32
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-868 514,52	-1 668 815,40
Lyhytaikaisten lainojen muutos	497 300,00	-1 000,00
Lainakannan muutokset	-619 832,28	-1 763 411,72
Oman pääoman muutokset	78 829,79	66 823,58
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muut	1 835,13	-46 148,59
Vaihto-omaisuuden muutos	-3 481,34	32 575,08
Saamisten muutos	695 881,89	958 405,25
Korottomien velkojen muutos	-201 549,48	-335 881,81
Muut maksuvalmiuden muutokset	492 686,20	608 949,93
Rahoituksen rahavirta	310 819,89	-754 561,75
Rahavarojen muutos	307 506,25	-721 509,67
Rahavarat 31.12.	988 533,31	752 725,33
Rahavarat 1.1.	681 027,06	1 474 235,00
Rahavarojen muutos	307 506,25	-721 509,67
Investointien tulorahoitus, %	-10,79	111,93
Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä	2 278 353,43	3 626 240,50
Laskennallinen lainanhoitokate	0,03	0,97
Kassan riittävyys, pv	33,58	25,28
Asukasmäärä	2 096	2 125

1.10 Konsernin tase ja sen tunnusluvut

Humppilan kuntakonserni ulkoinen	1.1.2024 - 31.12.2024	
	EUR	
TASE	2024	2023
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	3 292,64	10 945,48
Muut pitkävaikutteiset menot	21 088,19	45 666,14
Aineettomat hyödykkeet	24 380,83	56 611,62
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	2 314 366,93	2 307 444,03
Rakennukset	5 338 794,68	5 951 938,79
Kiinteät rakenteet ja laitteet	2 192 008,98	2 105 817,72
Koneet ja kalusto	592 330,71	606 737,91
Muut aineelliset hyödykkeet	45 996,72	53 513,96
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	112 942,91	158 534,44
Aineelliset hyödykkeet	10 596 440,93	11 183 986,85
Sijoitukset		
Osakkuusyhteisöosuudet	429,7	430,88
Muut osakkeet ja osuudet	263 976,57	263 839,12
Muut lainasaamiset	285 293,49	293 323,86
Muut saamiset	725,67	723,51
Sijoitukset	550 425,43	558 317,37
PYSYVÄT VASTAAVAT	11 171 247,19	11 798 915,84
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot	22 893,91	41 817,11
Lahjoitusrahastojen varat		992,8
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	22 893,91	42 809,91
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	67 990,00	48 641,00
Keskeneräiset tuotteet	5 600,00	20 000,00
Muu vaihto-omaisuus	18 968,65	20 375,35
Vaihto-omaisuus	92 558,65	89 016,35
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset	183 594,40	200 171,26
Lyhytaikaiset saamiset	1 100 495,95	1 303 633,06
Saamiset	1 284 090,35	1 503 804,32
Rahoitusarvopaperit		
Osakkeet ja osuudet	14 686,36	14 685,36
Rahoitusarvopaperit	14 686,36	14 685,36
Rahat ja pankkisaamiset	973 846,95	738 039,97
VAIHTUVAT VASTAAVAT	2 365 182,31	2 345 546,00
VASTAAVAA	13 559 323,41	14 187 271,75

TASE	2024	2023
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	6 669 793,86	6 669 793,86
Säätiöiden ja yhdistysten peruspääomat	2 950,00	2 941,20
Arvonkorotusrahasto	14 431,69	17 458,37
Muut omat rahastot	723 151,68	644 493,21
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	949 783,50	517 328,95
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-1 460 119,61	-115 373,14
OMA PÄÄOMA	6 899 991,12	7 736 642,45
VÄHEMMISTÖOSUUDET	1 010,08	1 230,87
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
PAKOLLISET VARAUKSET		
Muut pakolliset varaukset		
PAKOLLISET VARAUKSET		
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	24 221,24	51 662,35
Lahjoitusrahastojen pääomat	12 353,01	12 353,01
Muut toimeksiantojen pääomat	5 024,24	8 700,93
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	41 598,49	72 716,29
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Pitkäaikainen (korollinen vieras pääoma)	2 450 539,02	2 560 772,38
Pitkäaikainen (koroton vieras pääoma)	468 553,80	451 113,38
Pitkäaikainen	2 919 092,82	3 011 885,76
Lyhytaikainen		
Lyhytaikainen (korollinen vieras pääoma)	2 394 671,64	1 920 514,52
Lyhytaikainen (koroton vieras pääoma)	1 302 959,26	1 444 281,86
Lyhytaikainen	3 697 630,90	3 364 796,38
VIERAS PÄÄOMA	6 616 723,72	6 376 682,14
VASTATTAVAA	13 559 323,41	14 187 271,75
Omavaraisuusaste, %	50,89	54,54
Suhteellinen velkaantuneisuus	75,01	69,19
Konsernin lainat eur/asukas	2 311,65	2 108,84
Konsernin lainakanta 31.12., 1000 eur	4 845,21	4 481,29
Konsernin lainasaamiset 31.12.	285 293,49	293 323,86
Kertynyt yli-alijäämä	-510,34	401,96
Kertynyt yli-alijäämäär, eur asukas	-243,48	189,16
Lainat ja vuokravastuut 31.12., 1000 eur	4 938,20	4 586,56
Lainat ja vuokravastuut, eur/asukas	2 356,01	2 158,38
Asukasmäärä	2 096	2 125

1.11 Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistoimenpiteet

Tilikauden tuloksen käsittely

Kunnanhallitus esittää, että tilikauden 2024 alijäämä 1 380 859,01 euroa kirjataan taseen pääomaan yli-/alijäämättilille.

Talouden tasapainottamistoimenpiteet

Kunnan vastuullinen taloudenpito edellyttää, että talous on tasapainossa tai vähintäänkin, että talouden tasapainottamiselle on olemassa uskottava lyhyen ja pitkän aikavälin suunnitelma. Humppilan kunnan arvio talouden kehityksestä vuodelle 2024 oli selvästi optimistisempi, kuin mitä tilinpäätös osoittaa. Näin merkittävä ero talousarvion ja tilinpäätöksen välillä osoittaa yhtäältä kunnan taloudenpidon haasteellisuuden edellä esitettyjen riskien toteutuessa.

Kunnanhallitus päätti 2.9.2024 (§207), että Humppilan kunta hakee harkinnanvaraista valtionosuuden korotusta vuodelle 2024. Kunnanhallituksen kokouksessa 16.9.2024 (§228) hyväksyttiin suunnitelma talouden tasapainottamiseksi toteutettavista toimenpiteistä painottaen seuraavia kunnan taloudellisia haasteita:

- vuosien 2022 ja 2023 alijäämät sekä aiempien ylijäämien melko pienikokonaismäärä,
- poikkeukselliset menotarpeet, kuten sellaiset lakisääteiset tehtävät, jotka ovat tulleet kunnalle yllättäen järjestettäväksi,
- Forssan seudun hyvinvointikuntayhtymän purkamisesta tulossa olevat huomattavat tasealaskirjaukset, jotka tulevat kokonaan viemään taseeseen kertyneet ylijäämät,
- ennusteiden mukainen ja osin jo toteutunut valtionosuuksien voimakas pieneneminen,
- se, että Humppilan kunnassa on jo järjestetty asiat tehokkaasti sekä edullisesti ja virkaorganisaatio on ohut ja tehokkaasti järjestetty ja
- korkea rakenteellinen työttömyys sekä yleinen taloudellinen tilanne.

Suunnitelmassa talouden tasapainottamiseksi nostettiin esiin tavoitteita sekä kustannusten ja kustannustason nousun hillitsemiseksi että tulopohjan vahvistamiseksi. Kunnan talouden tasapainottamistyössä lähdettiin siitä, että palvelurakennetta tiivistetään edelleen, mikäli oppilasmäärän kehitys mahdollistaa sen. Lisäksi Humppilan kunta hakee kustannushyötyjä tiiviillä, aktiivisella ja kasvavalla kuntayhteistyöllä. Tavoitteeksi asetettiin, että Humppilan kunnan talous muutetaan pysyvästi ja kestävästi tasapainoiseksi.

Lähinnä kunnan ylimmässä johdossa tapahtuneiden henkilöstövaihdosten vuoksi esimerkiksi konsernin paremman ja suunnitelmallisemman johtamisen tavoite ei toteutunut. Vaikka hallintokunnat pystyivät oman toimintansa osalta osin alittamaan vuoden 2023 menotason, kaiken kaikkiaan menot ylittivät arvioidusta selvästi.

Humppilan kunnalla on edessään vaikeita vuosia. Kunnan taloudelle on laadittava uskottava tasapainottamissuunnitelma, mikä on erittäin haastavaa ottaen huomioon, että kuntataloudessa ei ole enää kovin paljon, mistä leikata. Kolme vuosikymmentä jatkunut säästäminen näkyy julkisten palveluiden laadussa ja saatavuudessa, eikä henkilöstökuluistakaan ole enää mahdollista tehdä merkittäviä leikkauksia.

Oman haasteensa talouden tasapainottamiselle tuovat kuntien moninaiset lakisääteiset velvoitteet. Norminpurku on jäänyt vain sanahelinäksi, eikä kuntien toimintaedellytyksiä ole tältä osin parannettu valtion toimesta.

Humppilan kunnan talousarvio vuodelle 2025 on jo valmiiksi alijäämäinen. Talouden tasapainottamiseksi tulee pikimmiten laatia suunnitelma niin, että taloussuunnitelmakauden aikana talous vahvistuu selvästi ja kestävällä tavalla.

2. Talousarvion toteutuminen hallinnonaloittain

Yleishallinto-osasto, sivistys- ja elämänlaatuosasto ja tekninen osasto jaetaan edelleen tulosityksiköiksi eli lautakunniksi. Tulosityksiköt huolehtivat tarkoituksenmukaisista ja yhteensopivista tehtäväkokonaisuuksista. Tulosityksiköillä on omat selkeästi määritellyt tehtävät, mitattavat tulostavoitteet sekä vastuu yksikön talouden tasapainosta.

Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota (KuntaL 110.5 §). Toteutumisvertailussa seurattavia asioita ovat toiminnallisten tavoitteiden, määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen. Vuonna 2024 ei ole tehty talousarviomuutoksia.

2.1 Yleishallinto

Yleishallinto-osasto jaetaan yleishallintopalveluiden, keskushallinnon, tukipalveluiden, työhyvinvoinnin, elinkeino- ja matkailupalveluiden sekä pajatoiminnan tulosalueisiin.

YLEISHALLINTOPALVELUT

Yleishallintopalveluiden tulosityksiköihin kuuluvat keskusvaalilautakunta, tarkastuslautakunta, kunnanvaltuusto ja kunnanhallitus.

KESKUSVAALILAUTAKUNTA

Vastuuhenkilö: hallintojohtaja

Tulosityksikön alaiset palvelut:

001	EU-vaalit
003	Presidentinvaalit

Perustehtävät

Keskusvaalilautakunnasta, vaalilautakunnista ja vaalitoimikunnista säädetään vaalilaissa. Keskusvaalilautakunnan tehtävänä on huolehtia vaalien järjestämisestä.

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Kunnassa vaalisihteerinä toimii teknisen osaston hallintosihteerin.

Palvelusuunnitelma vuodelle

Tammikuussa 2024 ja toisen kierroksen osalta tarvittaessa helmikuussa 2024 järjestetään presidentinvaalit. Lisäksi vuonna 2024 järjestetään EU-vaalit kesäkuussa. Presidentinvaalit ja EU-vaalit järjestetään asianmukaisesti ja täsmällisesti. Kunnan tehtävänä on huolehtia siitä, että äänioikeutettujen äänestysmahdollisuudet vaaleissa ovat riittävät sekä ennakoäänestyksessä että vaalipäivänä.

Toimintakertomus 2024

Vuoden 2024 presidentinvaalien virallinen vaalipäivä oli sunnuntai 28.1.2024 ja ennakoäänestys 17.-23.1.2024. Vaalien toisella kierroksella virallinen äänestyspäivä oli 11.2.2024 ja ennakoäänestys 31.1.-6.2.2024. Humppilan kunnassa oli maaliskuun lopussa äänioikeutettuja 1747 henkilöä. Äänestysprosentti 75 oli kunnassa Hämeen vaalipiirin suurin presidentinvaalien ensimmäisellä kierroksella ja koko maassa samoin 75 %. Toisella kierroksella se oli 68,1 ja koko maassa 69,1 %.

Kesäkuun 9. päivän europarlamenttivaaleissa äänestysprosentti oli Humppilassa 38,7 ja koko maassa 39,6 %.

Järjestelyt onnistuivat kaikin tavoin moitteettomasti, molempien vaalikokonaisuuksien osalta. Järjestelyistä päävastuussa kunnan työntekijöistä oli teknisen osaston hallintosihteeri, tiiviissä yhteistyössä keskusvaalilautakunnan puheenjohtaja kanssa sekä muiden vaalilautakunta- ja -toimikuntaluottamushenkilöiden kanssa.

	TP 2023	TA 2024	TOT 2024	Poikkeama
2 Eduskuntavaalit				
TULOT		4.000,00	4.166,40	166,4
MENOT		-7.630,00	-6.588,72	1.041,28
NETTO	0	-3.630,00	-2.422,32	1.207,68
3 Presidentinvaalit				
TULOT		4.000,00	8.385,60	4.385,60
MENOT	-4.696,29	-6.030,00	-11.765,47	-5.735,47
NETTO	-4.696,29	-2.030,00	-3.379,87	-1.349,87
Yhteensä				
TULOT		8.000,00	12.552,00	4.552,00
MENOT	-4.696,29	-13.660,00	-18.354,19	-4.694,19
NETTO	-4.696,29	-5.660,00	-5.802,19	-142,19

TARKASTUSLAUTAKUNTA

Vastuuhenkilö: hallintojohtaja

Tulosyksikön alaiset palvelut:

121 Tilintarkastus

Perustehtävät

Tarkastuslautakunta vastaa ulkoisesta valvonnasta yhdessä tilintarkastajan kanssa.

Tarkastuslautakunta seuraa tilintarkastajan tarkastussuunnitelman toteutumista sekä muutoinkin tilintarkastajan tehtävien suorittamista ja tekee tarpeen mukaan esityksiä tilintarkastuksen kehittämiseksi. Tarkastuslautakunta huolehtii, että tilintarkastusta varten on resursoitu tarpeelliset voimavarat, jotka mahdollistavat tilintarkastuksen suorittamisen julkishallinnon hyvän tilintarkastustavan edellyttämässä laajuudessa.

Tarkastuslautakunta valvoo kuntalain 84 §:ssä tarkoitetun sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja huolehtii sidonnaisuusrekisterin julkisten tietojen julkaisemisesta kunnan verkkosivuilla. Tarkastuslautakunta on sidonnaisuusrekisterin rekisterinpitäjä.

Toimintakertomus 2024

Tilintarkastus on suoritettu määräajassa. Tarkastuslautakunta on laatinut määräajassa arviointikertomuksen vuodelta 2023 ja antanut sen valtuustolle.

	TP 2023	TA 2024	TOT 2024	Poikkeama
121 Tilintarkastus				
MENOT	-9.764,61	-10.520,00	-7.825,75	2.694,25
NETTO	-9.764,61	-10.520,00	-7.825,75	2.694,25

VALTUUSTO

Tulosityksikön alaiset palvelut:

131 Valtuusto

Perustehtävät

Valtuusto vastaa kunnan toiminnasta ja taloudesta, käyttää kunnan ylintä päätösvaltaa ja siirtää toimivaltaansa hallintosäännön määräyksillä.

Valtuusto päättää:

- 1) kuntastrategiasta
- 2) hallintosäännöstä
- 3) talousarviosta ja taloussuunnitelmasta
- 4) omistajaohjauksen periaatteista ja konserniohjeesta
- 5) liikelaitokselle asetettavista toiminnan ja talouden tavoitteista
- 6) varallisuuden hoidon sekä rahoitus- ja sijoitustoiminnan perusteista
- 7) sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista
- 8) palveluista ja muista suoritteista perittävien maksujen yleisistä perusteista
- 9) takaussitoumuksen tai muun vakuuden antamisesta toisen velasta
- 10) jäsenten valitsemisesta toimielimiin, jollei jäljempänä toisin säädetä
- 11) luottamushenkilöiden taloudellisten etuuksien perusteista
- 12) tilintarkastajien valitsemisesta
- 13) tilinpäätöksen hyväksymisestä ja vastuuvapaudesta
- 14) muista valtuuston päätettäviksi säädettyistä ja määräytyistä asioista.

131	Valtuusto	TP 2023	TA 2024	TOT 2024	Poikkeama
	MENOT	-67.032,04	-46.000,00	-48.262,24	-2.262,24
	NETTO	-67.032,04	-46.000,00	-48.262,24	-2.262,24

Toimintakertomus 2024

Kunnanvaltuusto on pitänyt seitsemän kokousta.

Valtuusto

- merkitsi tiedoksi vuonna 2023 valtuutettujen tekemät ja kunnanhallitukselle lähetetyt aloitteet ja totesi Humppilan Kokoomus ry:n valtuustoryhmän aloitteen loppuun käsitellyksi ja Humppilan Perussuomalaisien valtuustoryhmän aloitteen käsittely olevan vireillä.
- päätti antaa valtuudet kunnanhallitukselle enintään 1 miljoonan euron talousarviolainojen ja enintään 3 miljoonan euron tilapäislainojen ottamiseen vuonna 2024
- hyväksyi yhteistyösopimuksen TyöHämeen valmistelun järjestämiseksi vuoden 2024 aikana
- hyväksyi Humppilan kunnan laajan hyvinvointikertomuksen ja hyvinvointisuunnitelman
- hyväksyi Forssan seudun hyvinvointikuntayhtymän purkamisen
- hyväksyi kunnan kotoutumisohjelman 2024–2027
- hyväksyi yhteistoimintasopimuksen rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun palveluiden järjestämisestä ja tuottamisesta
- hyväksyi vuoden 2025 tuloveroprosentiksi 9,30
- päätti, että valtuutettujen lukumäärä on 21
- hyväksyi talouden tasapainottamisohjelman
- hyväksyi sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeet
- hyväksyi kunnanjohtaja Antti Ahosen ja kunnan päättämissopimuksen

KUNNANHALLITUS

Vastuuhenkilö: kunnanjohtaja

Tulosyksikön alaiset palvelut:
410 Kunnanhallitus

Perustehtävät

Valtuuston asettamien tavoitteiden toteuttaminen, hallinnon ja talouden johtaminen ja palvelutuotannon koordinointi.

Valtuuston asettamia tavoitteita noudattaen edistää kuntalaisten taloudellisten ja sosiaalisten elinolojen kehittymistä sekä johtaa kunnan hallintoa ja koordinoida eri sektorien palvelutuotantoa tavoitteena laadukas, kustannustehokas palvelutuotanto.

Panostaa voimakkaasti elinvoiman kehittämiseen ja tuottaa lakisääteiset palvelut sekä turvaa perusturvallisuuden, laadukkaan vapaa-ajan sekä osallistumiseen kannustavan elinympäristön.

Kunnanhallituksen tulee:

- 1) vastata kunnan hallinnosta ja taloudenhoidosta;
- 2) vastata valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta;
- 3) valvoa kunnan etua ja, jollei hallintosäännössä toisin määrätä, edustaa kuntaa ja käyttää sen puhevaltaa;
- 4) edustaa kuntaa työnantajana ja vastata kunnan henkilöstöpolitiikasta;
- 5) vastata kunnan toiminnan yhteensovittamisesta;
- 6) vastata kunnan toiminnan omistajaohjauksesta;
- 7) huolehtia kunnan sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnan järjestämisestä.

Palvelusuunnitelma talousarviovuodelle

Panostetaan kunnan pito- ja vetovoiman lisäämiseen, tunnettuuden ja näkyvyyden edistämiseen, yritysmyönteisyyteen sekä henkilöstön pysyvyyteen ja työhyvinvointiin. Humppilan yleistä houkuttelevuutta ja markkinointia vahvistetaan ja laajennetaan. Humppilan kunnan edunvalvontaa sekä seudullisesti, maakunnallisesti että valtakunnallisesti johdetaan vahvalla otteella.

Tavoitteena on tuottaa lakisääteiset palvelut, turvata lähipalvelut, perusturvallisuus sekä viihtyisä, virikkeellinen ja osallistumiseen kannustava elinympäristö.

Humppilassa noudatetaan hyvä hallinnon, vakaan talouden sekä laadukkaan ja sujuvan asiakaspalvelun periaatteita, joilla huomioidaan erilaiset asiointitavat ja palveluiden saavutettavuus. Vuonna 2024 kehitetään konsernihallintoa ja vahvistetaan konsernitason johtamista. Humppilan kunnan ja kuntakonsernin omaisuudesta huolehditaan hyvin.

Humppilan 150-vuotisjuhlavuoteen panostetaan merkittävästi, ja kunnan juhlavuotta, jota vietetään 7.12.2023–31.12.2024 eli ylivuotisesti, hyödynnetään merkittävästi kunnan tunnettuuden kasvattamiseksi.

Toimintakertomus 2024

Kunnanhallitus piti 20 kokousta.

Kunnanhallitus

- hyväksyi vuoden 2024 talousarvion täytäntöönpano-ohjeen ja Humppila -stipendin kriteerit ja käytönoton.
- päätti kunnan juhlavuoden teemaksi Hyvien yhteyksien Humppilan.
- päätti myydä Puolimatkan asemakaava-alueen teollisuusrakennusten korttelialueen 5 kiinteistön nro 2.
- hyväksyi Loimijoen Kuntapalvelut Oy:n ja kunnan sopimuksen ateriapalvelusta ja ateriakuljetuksesta Humppilan kunnan peruskouluihin ja varhaiskasvatuksen yksiköihin sekä palvelukuvauksen 1.6.2024 alkaen.

- päätti hankkia syöttöliikennehankkeen palveluliikenteen hankejaksolle, jonka pituus on 28 kuukautta vuosina 2024-2026. Hankkeen liikennöinti käynnistyi kunnanhallituksen päätöksen perusteella 15.7.2024 Vekka Group Oyj:n liikennöimänä.
- päätti myydä Orron asemakaava-alueen teollisuus- ja varistorakennusten korttelialueen 311 kiinteistön nro 1 Tila 103-403-5-118, ORRO noin 0,47 ha:n määrään
- päätti myydä noin 3,155 ha:n määrään Puolimatkan asemakaava-alueen toimitilarakennusten korttelialueen 6 kiinteistöjen nro 1 ja 2 alueelta Tila 103-402-6-713, YLI-KAUPPILA
- julisti kunnanjohtajan viran haettavaksi
- valitsi Antti Jämsénin Humpvilan vt. kunnanjohtajan virkaan 11.10.2024-6.1.2025
- hyväksyi kunnan tietoturva- ja tietosuojaohjeen

410 Kunnanhallitus	TP 2023	TA 2024	TOT 2024	Poikkeama
TULOT	51.643,40	72.200,00	20.563,35	-51.636,65
MENOT	-283.995,17	-229.430,00	-291.844,17	-62.414,17
NETTO	-232.351,77	-157.230,00	-271.280,82	-114.050,82

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet				
KUNNANHALLITUS				
Päämäärä	Toteutus	Mittari	Tavoitetaso	Toteutuma
Humppilassa on hyvä elää ja asua	<p>Viihtyisän, turvallisen ja virikkeellisen elinympäristön ylläpitäminen ja aktiivinen kehittäminen. Asukaskyselyn uusiminen/toteuttaminen</p> <p>Edunvalvonta lähipalveluiden turvaamiseksi ja joukkoliikenteen kehittämiseksi.</p> <p>Vuokratyöyhtiöiden selvityksen jatkotoimenpiteiden toteuttaminen taloyhtiöiden kehittämiseksi.</p>	<p>Asukasmäärän kehitys, tulo- ja lähtömuutto, syntyneet/kuolleet</p> <p>Asukaskyselyn tulokset ja asukastyytyväisyys</p> <p>Lähipalveluiden laatu-taso ja saavutettavuus</p> <p>Juna- ja bussiyhteyksien kehittyminen</p> <p>Vuokratyöyhtiöiden kehittyminen</p>	<p>Humpvila tarjoaa viihtyisän, turvallisen ja virikkeellisen ympäristön elämiseen sekä laadukkaat lähipalvelut.</p> <p>Humpvila tarjoaa monipuolisia ja edullisia asumismahdollisuuksia luonnon läheisyydessä.</p> <p>Humppilassa on tehokkaat ja toimivat liikenneyhteydet lähiseudulle ja maailmalle. Autojuna-aseman tarveselvitys.</p> <p>Humppilassa jokainen on osa yhteisöä ja hyvinvointiin panostetaan yhteistyötä tehden.</p>	<p>Asukasluku oli tammi-kuussa 2 123 ja joulukuussa 2 096. Kuntien välinen tulomuutto oli 99, lähtömuutto 116. Syntyneitä oli 13 ja kuolleita 32.</p> <p>Jubilee Line syöttöliikenne alkoi heinäkuussa 2024.</p> <p>Liikenneturvallisuus-suunnitelman valmistelu.</p> <p>Urheilukentän huoltorakennus valmistui ja Harjun alueen kuntoportaat otettiin käyttöön.</p> <p>Vuokratyöyhtiöiden yhtiöjärjestysmuutosten valmistelu vireillä. Fuusiointia selvitetään.</p>
Humppilassa yrittäminen kannattaa	<p>Puolimatkan alueen saavutettavuuden kehittäminen.</p> <p>Yhteistyön lisääminen yrittäjien kanssa.</p> <p>Ulkopuolisten yritysten aktiivinen kontaktointi.</p> <p>Osallistuminen seudullisen elinvoimaohjelman tekemiseen.</p>	<p>Yritysten määrän kehitys</p> <p>Myytyjen yritystonttien määrä</p> <p>Liittymäratkaisujen edistytminen</p> <p>Seudullisen elinvoimaohjelman valmistuminen.</p> <p>Yrittäjäyhteistyön kehittyminen</p>	<p>Humpvila on yritysmuonteinen kunta, joka tarjoaa vetovoimaisen ja kilpailukykyisen toimintaympäristön.</p> <p>Humppilassa huomioidaan yrittäjien tarpeet.</p> <p>Humpvila houkuttelee toiminnallaan investointeja, jotka edistävät uusien työpaikkojen syntyä.</p>	<p>Kunta myi yritystontteja Puolimatkan alueelta. Puolimatkan yritystontti-alueelle valmistui kunnallistekniikka ja katu.</p> <p>Kunta ylläpiti aktiivisesti yhteyksiä yrittäjiin, järjesti yrittäjäkahvitilaisuuksia ja osallistui seudullisen elinvoimaohjelman tekemiseen.</p> <p>Kolmannella vuosineljänneksellä kunnan yrityskanta oli 201. Aloittaneita yrityksiä oli 5 ja lopettaneita 5.</p>

Päämäärä	Toteutus	Mittari	Tavoitetaso	Toteutuma
Humppilassa tapahtuu	<p>Kunnan brändin ja kotisivujen uudistaminen.</p> <p>Houkutellaan aktiivisella toiminnalla ulkopuolisia tapahtumajärjestäjiä kuntaan.</p> <p>Ollaan esillä medioissa positiivisilla asioilla.</p> <p>Järjestetään runsaasti vuosijuhlatoimintaa 150-vuotisjuhluvuonna</p>	<p>Uusien sivujen valmistuminen ja käyttäjäkokemukset</p> <p>Tapahtumien määrä ja kävijämäärät</p> <p>Humppilan näkyvyys eri medioissa</p> <p>150-vuosijuhlavuoden tapahtumien määrä ja kävijämäärät</p>	<p>Humppila näkyy ja kuuluu positiivisesti eri kanavissa.</p> <p>Humppila on tapahtumarikas. Humppila 150 vuotta -juhluvuotta vietetään näkyvästi ja vahvalla tapahtumasarjalla.</p> <p>Humppilassa on aktiivinen ja osallistava kulttuurielämä.</p> <p>Humppilassa on mahdollisuus monipuoliseen vapaa-ajanviettoon.</p>	<p>Kotisivut on uudistettu.</p> <p>Kunnan brändiä on terävöitetty markkinointityöryhmän työllä ja markkinointimateriaalin käyttönotolla.</p> <p>Kasarifestivaalit lisäsivät kunnan tunnettuutta.</p> <p>Kunta on ollut aktiivisesti esillä paikallisessa, alueellisessa ja valtakunnallisessa mediassa.</p>
Humppilassa henkilöstö viihtyy työssään	<p>Tehdään työhyvinvointi- ja palkitsemisohjelma ja otetaan ne aktiiviseen käyttöön.</p> <p>Uusitaan työhyvinvointikysely.</p> <p>Intranetin rakentaminen henkilöstölle sisäisen tiedottamisen, osallistumisen ja vuorovaikutuksen parantamiseksi.</p>	<p>Työhyvinvointikyselyn tulokset</p> <p>Työhyvinvointi- ja palkitsemisohjelman käyttönotto</p> <p>Intranetin käyttäjämäärät ja -kokemukset</p>	<p>Humppila huolehtii henkilöstön työhyvinvoinnista, jaksamisesta ja osaamisesta.</p> <p>Työterveyshuollon vastaanotto aloittaa toimintansa kunnantalolla tammikuussa.</p> <p>Humppilassa henkilöstöä arvostetaan ja kannustetaan. Humppilassa on töissä innostunut ja osallistuva henkilöstö.</p>	<p>Työterveyshuollon vastaanotto aloitti toimintansa kunnantalolla tammikuussa.</p> <p>Humppila huolehtii henkilöstön työhyvinvoinnista, jaksamisesta ja osaamisesta muun muassa koulutuksella, esihenkilöiden tuella ja virkistystoiminnalla.</p> <p>Henkilöstön virkistyspäivä oli Eerikkilässä syyskuussa.</p>
Humppila pitää huolta taloudesta, työllisyydenhoidosta ja ilmastosta.	<p>Toteutetaan osavuosi-katsaukset ja neljännesvuosiraportointi.</p> <p>TE-2024 uudistuksen käytäntöön vienti.</p> <p>Vahvistetaan kunnan roolia ympäristöystävällisenä, ekologisena kuntana sekä edistetään puhdasta siirtymää</p>	<p>Talousraportointi</p> <p>Seudullisen työllisyyden ekosysteemin valmistuminen</p> <p>Työmarkkinatuen kuntaosuuden ja työttömien määrän kehitys</p> <p>Puhtaan siirtymän ja ekologisten arvojen suunnitelman valmistuminen ja käyttöönotto osana kunnan yleistä johtamista</p>	<p>Talousarviossa pysyminen.</p> <p>Humppilan kunta on valmis vastuun lisääntymiseen työllisyyden edistämiseksi ja TE-2024 uudistukseen vuoden 2025 alusta.</p> <p>Humppila osallistuu ilmastomuutoksen torjumiseen ja puhtaan siirtymän edistämiseen.</p>	<p>Kunnanvaltuusto hyväksyi säästöohjelman ja yhteistyösopimuksen TyöHämeen valmistelun järjestämiseksi.</p> <p>Tammikuussa oli työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta 10,6 % ja joulukuussa 9,8 %.</p> <p>Kunta on myötävaikuttanut aurinkovoimalan ja tuulivoimatuotannon toiminnan aloittamiseen kunnassa ja ottanut käyttöön sähköautojen latauspisteet.</p>
Työryhmien talous	<p>Vuosijuhlatoimikunnalle ja markkinointityöryhmälle määritellään kunnanhallituksen toimesta vuositasen budjetti talousarvion sisältä.</p>	<p>Talousraportointi kunnanhallitukselle</p>	<p>Vuosijuhlatoimikunta ja markkinointityöryhmä pysyvät kunnanhallituksen määrittelemässä vuosibudjettiraamissa.</p>	<p>Ei toteutunut.</p> <p>Vuosijuhlatoimikunnan toiminta päättyi joulukuussa 2024.</p>

KESKUSHALLINTO

Keskushallinnon tulospalvelualueisiin kuuluvat vanhusneuvosto ja muu kunnan toiminta.

Vastuuhenkilö: hallintojohtaja

Tulosityksikön alaiset palvelut:

412	Vanhusneuvosto
416	Nuorisovaltuusto
413	Muu toiminta
411	150 v. juhlavuosihanke

VANHUSNEUVOSTO

Perustehtävät

Vanhusneuvosto on kunnan lakisääteinen pysyvä yhteistyöelin, jonka tehtävänä on varmistaa ja huolehtia kunnan ikääntyneen väestön vaikutus- ja osallistumismahdollisuuksista.

Palvelusuunnitelma talousarviovuodelle

Vanhusneuvosto kokoontuu aktiivisesti ja toimii hyväksytyin toimintasuunnitelman mukaisesti. Painopisteenä vanhusneuvostolla on vuonna 2024 yksinäisyyden ja syrjäytymisen ehkäisy vapaaehtoistyön ja yhdistisyhteistyön kautta. Vanhusneuvosto järjestää vanhustenviikon sekä viikoittain iloiset ikäihmiset-päivätoimintaa.

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Yhteistyön laajentaminen hyvinvointialueen kanssa, seudullinen yhteistyö eläkeläisjärjestöjen ja paikallisten järjestöjen kanssa. Hyvinvointikoordinaattori toimii vanhusneuvoston sihteerinä ja linkkinä kunnan suuntaan.

Toimintakertomus 2024

Vanhusneuvoston toimintasuunnitelma on toteutunut suunnitelman mukaisesti. Vanhustenviikko järjestettiin lokakuussa ja ensimmäiset Humppilan Seniorimessut seurakuntatalolla 9.10.2024.

Vanhusneuvosto kokoontui viidesti vuonna 2024. Vanhusneuvoston puheenjohtaja Ritva Savolainen on toiminut myös alueellisen vanhusneuvoston 1. varapuheenjohtajana osallistuen kokouksiin ja tapahtumiin. Keväällä Forsan seudun vanhusneuvostojen tapaaminen järjestettiin Jokioisilla ja hyvinvointialue kutsui alueellisen vanhusneuvoston, HENEN ja kuntien vanhusneuvostot Hämeenlinnaan keskustelutilaisuuteen, jossa aiheina olivat ikäihmisiä koskevat asiat.

Humppilan vanhusneuvosto on aktiivinen tapahtumien järjestäjä. Vanhusneuvoston Iloiset ikäihmiset järjestävät päivätoimintaa keskiviikkoisin kunnanvirastolla ja yhteistyössä seurakunnan ja yhdistysten kanssa järjestetään vanhustenviikko.

Vanhustenviikon ohjelmassa oli tapahtumia joka viikonpäivälle, kuten luento turvallisesta liikkumisesta liikenteessä, ikäihmisiin kohdistuvista huijauksista ja varautumisesta. Vanhustenviikolla tarjottiin keittolounas työväentalolla ja seurakuntatalolla vietettiin yhteistä vanhustenviikon pääjuhlaa, jossa juhlapuhujana oli Margit Sasi. Kunnan tervehdysten juhlaan toi vt. kunnanjohtaja Antti Jämsén ja seurakunnan tervehdysten kirkkoherra Ilkka Wiio. Attendo Ukko-Pekassa laulettiin Veteraanikuoron johdolla ja juotiin kahvit yhdessä asukkaiden kanssa.

Yhteistyö viranhaltijoiden kanssa ei ole ollut vielä sillä tasolla, jolla vanhusneuvosto toivoisi sen olevan. Vanhusneuvoston kokemus on, että mahdollisuudet vaikuttaa päätöksentekoon ovat pienet ja he jäävät usein asioiden ulkopuolelle.

412	Vanhusneuvosto	TP 2023	TA 2024	TOT 2024	Poikkeama
	MENOT	-3.494,34	-2.100,00	-2.968,94	-868,94
	NETTO	-3.494,34	-2.100,00	-2.968,94	-868,94

NUORISOVALTUUSTO

Perustehtävät

Kuntalain 26 § mukaan kuntien on asetettava nuorisovaltuusto nuorten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien varmistamiseksi. Nuorisovaltuustoille on annettava mahdollisuus vaikuttaa kaikkien kunnan toimialojen suunnitteluun, valmisteluun, toteuttamiseen ja seurantaan. Nuorisovaltuustot edustavat kunnan nuoria kunnallisessa päätöksenteossa. Demokraattisesti valittujen nuorisovaltuustojen tehtävänä on tuoda nuorten ääni kuuluviin, ottaa kantaa ajankohtaisiin asioihin sekä tehdä aloitteita ja kannanottoja.

Nuorisovaltuustojen tarkoituksena on myös tiedottaa nuoria kunnan päättäjien toiminnasta sekä auttaa nuoria löytämään keinoja vaikuttaa. Lisäksi ne edistävät vuoropuhelua nuorten ja päättäjien välillä ja ottavat nuoret aidosti mukaan yhteiseen päätöksentekoprosessiin. Nuorisovaltuustot myös järjestävät erilaisia tapahtumia, kampanjoita ja tempauksia.

Palvelusuunnitelma talousarviovuodelle

Nuorisovaltuuston edustajalla on puhe- ja läsnäolo-oikeus kunnanvaltuustossa, lautakunnissa, Unicefin lapsiystävällinen kunta -koordinaatioryhmässä sekä useissa muissa kunnan toimielimissä tai työryhmissä. Nuorisovaltuusto suunnittelee ja järjestää erilaisia tapahtumia nuorisolle yhteistyössä nuoriso-ohjaajan kanssa. Nuorisovaltuusto osallistuu Humppila150 -toimintaan ja on mukana järjestämässä juhlatoimintaa.

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Nuorisovaltuuston vaalit kaudelle 2025–2026 pidetään loppuvuodesta 2024.

Toimintakertomus 2024

Nuorisovaltuustossa on ollut 11 jäsentä ja heillä on ollut kolme kokousta. Nuorisovaltuustolla on edustus lautakunnissa, valtuustossa, hyvinvointialueen nuorisovaltuustossa ja Unicefin Lapsiystävällinen kunta -toiminnassa. Hallituksen kokouksiin kutsutaan, jos on nuoria koskevaa asiaa käsiteltävänä. Nuorisovaltuusto järjesti Rivieran kesäkauden avajaiset yhteistyössä LounaPlussan ja Erärengin kanssa. Tilaisuudessa esiintyi Hermanni Mäkinen ja puhui kunnanjohtaja Antti Ahonen. NuorisoLeader-rahoitusta saatiin 1 000 euroa LounaPlussalta Humppila 150 -pikkutavaroihin ja menopeliensiapulaukkuun. Koulujen päättäjäiset olivat Forssan Statuksessa ja lisäksi järjestettiin nuorisolle lettujen paistotilaisuus. Vuoden nuoreksi 2024 valittiin Juho Lautaoja.

416 Nuorisovaltuusto -23	TP 2023	TA 2024	TOT 2024	Poikkeama
MENOT	-2.192,35	-1.800,00	-1.707,05	92,95
NETTO	-2.192,35	-1.800,00	-1.707,05	92,95

MUU TOIMINTA

Perustehtävät

Muun muassa osuudet Hämeen liitolle, jäsenmaksut Suomen Kuntaliitolle, kuntayhtymien pakolliset jäsen-/ta-sausmaksuosuudet ja muut yhteistoimintaosuudet.

Palvelusuunnitelma talousarviovuodelle

Humppilan kunta on aktiivinen jäsen ja omistaja erilaisissa yhteisöissä, joissa se on mukana.

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Toimintaympäristön merkittävimmät muutokset talousarviovuonna 2024 kohdistuvat sosiaali- ja terveyspalvelujen sektorin ja työllisyyssektorin uudistuksiin. Lisäksi toimintaympäristöön vaikuttavat geopoliittiset tapahtumat, kuten Suomen Nato-jäsenyys sekä Ukrainan sota Euroopassa kaikkine seurausvaikutuksineen.

Toimintakertomus 2024

Toimintasuunnitelma on kaikilta osin toteutunut suunnitellusti.

413 Muu toiminta	TP 2023	TA 2024	TOT 2024	Poikkeama
TULOT	1.308,98	500		-500
MENOT	-44.339,58	-38.100,00	-39.595,17	-1.495,17
NETTO	-43.030,60	-37.600,00	-39.595,17	-1.995,17

150 v. JUHLAVUOSIHANKE

Palvelusuunnitelma talousarviovuodelle

Tavoitteena on järjestää runsaasti vuosijuhlatoimintaa 150-vuotisjuhlavuonna. Tavoitteena on huomioida tapahtumatoiminnassa laajasti Humppilan historian merkittävimmät tapahtumat sekä merkittävät henkilöhistoriat.

Humppila 150 vuotta -juhlavuotta vietetään näkyvästi ja vahvalla tapahtumasarjalla. Tapahtumia ja toimintaa järjestetään yhteistyössä yhdistysten sekä muun kolmannen sektorin, vapaaehtoisten sekä yritysten ja Humppilan seurakunnan kanssa. Kunnanhallituksen nimeämä vuosijuhlatoimikunta johtaa käytännön toimintaa sekä juhlavuoden markkinointia ja tapahtumasuunnittelua.

Juhlavuoden myötä Humppilan vetovoima ja pitovoima kasvavat ja juhlavuosi tuo Humppilalle tunnettuutta. Juhlavuoden myötä otetaan käyttöön Humppilan juhla-logot, kuntalippu sekä pystyviiri ja monenlaista juhlavuoden materiaalia.

Juhlavuonna julkaistaan uusi painos vuoden 1929 Humppilan historiikista, sekä käynnistetään uuden historiikin suunnittelu. Lisäksi tuotetaan sekä paperisia että multimediaesitteitä Humppilan kunnasta.

Toimintakertomus 2024

Kunnanhallituksen vuodeksi 2024 nimeämä vuosijuhlatoimikunta on johtanut käytännön toimintaa sekä juhlavuoden markkinointia ja tapahtumasuunnittelua. Vuosijuhlatoimikunta on kokoontunut kuukausittain. Valtuusto hyväksyi budjettikäsittelyssään vuonna 2023 talousarviovuodelle 2024 yhteensä 77 500 euron määrärahan 150-vuotisjuhlavuoden toimintaan. Määräraha on riittänyt hyvin ja vuosijuhlatoiminta tulee pysymään budjetissa. Tavoitteeseen runsaasta vuosijuhlatoiminnasta on päästy.

Juhlavuotta on vietetty näkyvästi erilaisilla esitelmätilaisuuksilla, kuten Humppilan historian tapahtumia ja merkikhenkilöitä esiin tuoneilla tapahtumilla – kuten Humppilan ratajätkien historiaa esittelevä seminaari Humppilan kirjastolla, sekä Mannerheim-ristin ritarien historiaa esittelevällä seminaari kunnanvirastolla.

Suurponnistuksena Humppilan kunta järjesti 150-juhlavuoden kunniaksi kansainvälistäkin huomiota keränneen Suuri Kasarifestivaali -tapahtuman Tapahtuma-alue Lassarin alueella 31.5.–1.6.2024. Tapahtuma keräsi suuren yleisömäärän ja sai aikaan valtavasti näkyvyyttä Humppilan kunnalle, valtakunnan suurinta sanomalehteä Helsingin Sanomia myöten. Yrittäjät ja yhdistykset olivat vahvasti mukana tapahtumatalkoissa. Kasarifestivaalin esiintyjiin kuuluivat valtakunnallisesti tunnetuimpiin artisteihin lukeutuvat Michael Monroe, Frederik sekä Dingo, ja kansainväliset artistivieraat, Dark Side Cowboys Ruotsista sekä KISS-yhtyeen pitkäaikainen kitaristi Bruce Kulick Yhdysvalloista. Tapahtuma keräsi yhteensä yli kaksituhatta osanottajaa.

Tapahtumia ja toimintaa eri yhteistyötahojen kanssa edustavat muun muassa yhteiset tapahtumat Humppilan seurakunnan kanssa, kuten runsaasti yleisöä keränneet tunnetun gospelmuusikon, Pekka Simojoen, konsertti tammikuussa sekä tangoprinssi Niilo Rantalan konsertit huhtikuussa ja syyskuussa. Lastenpsykiatri Jari Sinkkonen saapui marraskuussa, Lasten oikeuksien päivänä, puhujaksi Humppilan kunnan ja Humppilan seurakunnan yhteiseen esitelmätilaisuuteen. Humppilan kunta ja seurakunta ovat myös järjestäneet yhteistyössä useita menneitä sukupolvia kunnioittaneita, juhlallisia seppelenlaskutilaisuuksia, Lotan päivän juhlakahvit lottien ja pikkulottien kunniaksi, ja hyväntekeväisyyskonsertin Ukrainan hyväksi 25. elokuuta. Konsertti keräsi kirkon täyteen yleisöä. Konsertin järjestämisessä yhteistyössä olivat mukana maakuntajohtaja emeritus Juhani Honka, Humppilan Lions Club sekä Kulttuuria kylille -verkosto.

Juhlavuosi on tuonut Humppilalle tunnettuutta. Juhlavuoden myötä on otettu käyttöön Humppilan juhla-logot sekä pystyviiri ja monenlaista juhlavuoden materiaalia kuten paperisia että multimediaesitteitä Humppilan kunnasta, T-paitoja ja kangaskasseja sekä muita myyntiartikkeleita. 150 euron tonttikampanja oli voimassa koko juhlavuoden.

411 150 v. juhlavuosihanke	TP 2023	TA 2024	TOT 2024	Poikkeama
TULOT	1.907,39		79.066,88	79.066,88
MENOT	-10.539,02	-77.500,00	-121.329,15	-43.829,15
NETTO	-8.631,63	-77.500,00	-42.262,27	35.237,73

TUKIPALVELUT

Tukipalveluiden tulosalueeseen kuuluvat kunnan taloushallinto, tekstinkäsittely- ja toimistopalvelut, IT-palvelut, sekä siivouspalvelu.

Vastuhenkilö: hallintojohtaja

Tulosyksikön alaiset palvelut:

441	Kirjanpito ja palkanlaskenta
461	Monistus
462	Postitus
464	ICT-palvelut
465	Tekstinkäsittely
466	Siivouspalvelut

Tukipalveluiden perustehtävät

Tukipalvelut-yksikkö tuottaa nimensä mukaisesti keskitettyjä tukipalveluja kunnan eri toimialoille. Toiminta sisältää yleiset hallinto- ja toimistopalvelut, taloushallinnon palvelut sekä siivous- ja ateriapalvelut kunnan yksiköissä. Toteutuneet kustannukset laskutetaan sisäisenä vuokrana tai vyörytetään osastoille vuoden lopussa.

ICT-palveluihin kuuluvat asiakirjahallinta, tiedonhallinta, tietosuoja ja tietohallintoyhteistyön koordinointi sekä kunnan yleinen tietoverkko ja sen ylläpito, IT-ohjelmistot ja -laitteet, puhelimet ja -liittymät. Tekstinkäsittely sisältää arkistointipalvelun sekä yleiset toimisto-, neuvonta- ja asiakaspalvelut. Kirjanpitolpalvelut sisältävät kunnan taloussuunnittelun, kirjanpidon ja taloustilastoinnin sekä palkkahallinnon palvelut. Siivouspalvelu huolehtii päiväkodin, koulujen ja kunnan muiden kiinteistöjen siivouksesta sekä ateriatarjoilusta.

Palvelusuunnitelma talousarviovuodelle

ICT-palvelut, kirjanpitolpalvelut sekä tekstinkäsittely tuotetaan jatkossakin kunnan omana toimintana tehokkaasti ja laadukkaasti. Palkanlaskentapalvelu ostetaan edelleen Jokioisten kunnalta. Uudistetaan kunnan kotisivut ja rakennetaan samalla intranet henkilöstön sisäiseen tiedottamiseen.

Siivouspalvelut tuotetaan omalla henkilökunnalla laadukkaasti ja kustannustehokkaasti. Koulujen ja päiväkodin ruoka ostetaan ostopalveluna, mutta oma henkilöstö hoitaa ruoan esillepanon ja keittiöhuollon. Ateriapalvelut kilpailutetaan vuoden 2024 aikana.

Toimintakertomus 2024

Kunnan ja Loimijoen Kuntapalvelut Oy:n sopimus ateriapalvelusta ja ateriakuljetuksesta Humppilan kunnan peruskouluihin ja varhaiskasvatuksen yksiköihin sekä palvelukuvaus on allekirjoitettu toukokuussa 2024 ja toiminta on jatkunut 1.6.2024 alkaen.

Palkanlaskentapalvelu ostetaan Jokioisten kunnalta ja kunnan kotisivut on uudistettu. Siivouspalvelut tuotetaan omalla henkilökunnalla laadukkaasti ja kustannustehokkaasti.

It-asiantuntija on työskennellyt kunnassa 1.8.2024 alkaen kolmena päivänä viikossa. Vuoden alussa on otettu käyttöön kunnantalolla EsMikko -työajanseurannan mobiilisovellus.

ELINKEINO JA MATKAILU

Elinkeino- ja matkailupalveluiden tulosalueeseen kuuluvat yrityspalvelut, joukkoliikennepalvelut, avustukset yhdistyksille ja yhteisöille, tytäryhtiö-vuokralojen avustaminen, markkinointi ja kaavoitus.

Vastuhenkilö: hallintojohtaja

Tulosityksikön alaiset palvelut:

421	Yrityspalvelut
425	Avustukset ja muu kehittäminen
426	Kaavoitus
428	Palveluliikenne
429	Seutuliikenne
430	Syöttöliikenne
438	Vuokralat/tytäryhtiöt
439	Markkinointi
801	Maataloustoimen hallinto

Perustehtävät

Elinkeino- ja matkailun perustehtävät ovat moninaiset ja kuhunkin kustannuspaikkaan erikseen sidotut. Kuitenkin yhteisenä tekijänä on parantaa elinvoimaa, elinkeinojen moninaisuutta sekä matkailun houkuttelevuutta Humppilassa.

Palvelusuunnitelma talousarviovuodelle

Palvelu	Palvelusuunnitelma	Toimintakertomus 2024
Yrityspalvelut	<p>Yritysneuvonta ostetaan sopimuksen mukaan Forssan Yrityskehitys Oy:ltä. Humppilan kunta on mukana FYK:n hankesalkussa sekä seudullisen elinvoimaohjelman teossa.</p> <p>Humppilan kunta jatkaa aktiivista vuoropuhelua Humppilan alueen yrittäjien kanssa, sekä kuukausittaisia yrittäjätaapaamisia eli Humppilan Yrittäjäkahveja, jotka kunta järjestää yhteistyössä Humppilan Yrittäjät ry:n kanssa. Humppilan kunta panostaa vuorovaikutuksen lisäämiseen kunnan alueen yrittäjien kanssa sekä uusien yritysten saamiseen kuntaan.</p>	<p>Yritysneuvonta on edelleen ostettu Forssan Yrityskehitys Oy:ltä. Humppilan kunta on mukana FYK:n hankesalkussa sekä seudullisen elinvoimaohjelman teossa, joka on edistynyt aikataulussa.</p> <p>Humppilan kunta on jatkanut aktiivista vuoropuhelua Humppilan alueen yrittäjien kanssa, sekä kuukausittaisia yrittäjätaapaamisia eli Humppilan Yrittäjäkahveja, jotka kunta järjestää yhteistyössä Humppilan Yrittäjät ry:n kanssa. Humppilan kunta panostaa vuorovaikutuksen lisäämiseen kunnan alueen yrittäjien kanssa sekä uusien yritysten saamiseen kuntaan.</p>
Avustukset ja muu kehittäminen	<p>Yhdistysavustuksia myönnetään paikallisille yhdistyksille edellisten vuosien tapaan toimintojen kehittämiseen siten, että raportointia saavutetusta toiminnasta kehitetään sekä lisätään kunnan vuoropuhelua yhdistysten kanssa, ja yhdistysten aktiivien mukanaoloa kunnan tapahtumissa kannustimien kautta.</p>	<p>Yhdistysavustuksia on myönnetty paikallisille yhdistyksille edellisten vuosien tapaan toimintojen kehittämiseen siten, että raportointia saavutetusta toiminnasta kehitetään sekä lisätään kunnan vuoropuhelua yhdistysten kanssa, ja yhdistysten aktiivien mukanaoloa kunnan tapahtumissa kannustimien kautta. Juhlavuoden myötä avustuksia on myönnetty aiempaa laajemmassa määrin.</p>
Kaavoitus	Ei erillishankkeita vuodelle 2024	

Palvelu	Palvelusuunnitelma	Toimintakertomus 2024
Palveluliikenne	Koulukuljetuksen kanssa järjestetään kattavaa palveluliikennettä Humppilan kunnan sisällä ja lähialueille. Sopimus kilpailutetaan kevään 2024 aikana – optiovuosi 2023 on käytetty.	Koulukuljetuksen kanssa on järjestetty kattavaa palveluliikennettä Humppilan kunnan sisällä ja lähialueille. Kunta päätti käyttää viimeistä optiovuotta, kilpailutus vuonna 2025.
Seutuliikenne	Seutuliikennepalvelun sopimus päättyy Koivuhuhta Oy:n kanssa toukokuun lopussa 2024. Jatkon suhteen järjestetään kilpailutus ja samalla arvioidaan palvelutarve.	Seutuliikennepalvelun sopimus päättyi Koivuhuhta Oy:n kanssa toukokuun lopussa 2024. Seutuliikenne kilpailutettiin ELY-keskuksen vakiovuorojen osalta ja liikennöinti jatkui aiemmassa laajuudessa Liikenne Rajalan Oy:n liikennöintinä, sopimus on voimassa 6.6.2024-6.6.2027.
Syöttöliikenne	Käynnistetään kolmivuotinen Jubilee Line -syöttöliikennehanke seudun kuntien yhteistyönä, alkuvuodesta 2024. Yhteistyöhön ovat vuodelle 2024 lähdössä mukaan Humppilan ja Jokioisten kunnat ja mahdollisesti neuvotteluissa mukana oleva Tammelan kunta. Tavoitteena on organisoida kuntayhteistyönä kilpailutettu kolmivuotinen joukkoliikennehanke, joka perustuu bruttohinnotteluun. Hankkeen aikana kuntalaisille hyvin edullisena, jatkuvana linja-autoyhteytenä järjestetään jatkuva syöttöliikenne aamuvarhaisesta iltamyöhään reitillä Tammelan keskusta – Forssa – Jokioisten linja-autoasema – Humppilan juna-asema – Humppilan Lasi, ja toiseen suuntaan. Kolmivuotisella hankkeella kerätään kokemuksia palvelutarpeesta ja joukkoliikenteen käytön lisääntymisestä. Hankkeen syöttöliikenne pyritään käynnistämään vuoden 2024 ensimmäisellä vuosineljänneksellä.	Heinäkuussa 2024 käynnistettiin lähes kaksi- ja puolivuotinen Jubilee Line -syöttöliikennehanke seudun kuntien yhteistyönä. Yhteistyöhön lähtivät mukaan Humppilan ja Jokioisten kunnat. Hankkeen aikana toteutetaan linja-autoyhteytenä edestakainen syöttöliikenne aamuvarhaisesta iltamyöhään reitillä Forssa – Jokioisten linja-autoasema – Humppilan juna-asema – Humppilan Lasi-alue Hankkeella kerätään kokemuksia palvelutarpeesta ja joukkoliikenteen käytön lisääntymisestä. Hankkeen liikennöinti käynnistettiin Vekka Group Oy:n toimesta heinäkuussa 2024. Liikennöinnin käyttöön ja toimintaan liittyvä seuranta-tutkimus toteutetaan alkuvuodesta 2025.
Vuokratalot/tytäryhtiöt	Kunnan vuokrataloyhtiöitä kehitetään taloudellisesti ja toiminnallisesti kestäväan suuntaan. Vuokrataloista tehdyn selvityksen toimenpiteitä pannaan toimeen ja seurataan vaikutuksia.	Kunnan vuokrataloyhtiöitä on kehitetty taloudellisesti ja toiminnallisesti kestäväan suuntaan. Vuokrataloista tehdyn selvityksen toimenpiteet ovat suunnitellun alla.
Markkinointi	Humppilan näkyvyyttä edistetään voimakkaalla, näkyvällä ja aktiivisella tiedottamisella sekä merkittävällä määrällä julkilausumia ja muita tiedotteita. Kunnan tunnettuutta ja näkyvyyttä edistetään ja kuntaa markkinoidaan innovatiivisesti.	Humppilan näkyvyyttä on edistetty voimakkaalla, näkyvällä ja aktiivisella tiedottamisella sekä merkittävällä määrällä julkilausumia ja muita tiedotteita. Kunnan tunnettuutta ja näkyvyyttä on edistetty ja kuntaa markkinoidaan innovatiivisesti. Humppilan näkyvyys sekä paikallisessa, maakunnallisessa että valtakunnallisessa mediassa on ollut suurinta vuosikymmeniin.
Maataloustoimen hallinto	Loimaan maaseutupalvelut tuottaa maaseutuelinkeinoviranomaistehtävät ostopalveluna.	Loimaan maaseutupalvelut on tuottanut edelleen maaseutuelinkeinoviranomais-tehtävät ostopalveluna.

Yritysyhteistyö on ollut hyvin tiivistä ja Humppila nousikin Yrittäjäbarometrissä maakunnan toiseksi yrittäjämyönteisimmäksi kunnaksi. Yhteistyössä Humppilan Yrittäjien kanssa ja Hämeen Yrittäjien kanssa on järjestetty joka kuukausi Yrittäjäkahvit. Yrittäjäkahveilla on ollut puhujina mm. kansanedustajia, akateemikkoja sekä muita kiinnostavia, ajankohtaisia puhujanimiä.

Humppilan Yrittäjät ovat myös olleet tiiviisti mukana yhteistyössä Humppilan kunnan erilaisten tapahtumien järjestelyissä sekä markkinoinnin kehittämisessä.

Markkinointityöryhmän toiminta Humppilassa käynnistettiin keväällä 2024 uudelleen. Kunnanhallituksen asettaman markkinointityöryhmän puheenjohtajana toimii valtuutettu Kimmo Remes.

TYÖHYVINVOINTI

Vastuhenkilö: hallintojohtaja

Tulosityksikön alaiset palvelut:

481 Yhteistyötoimikunta ja työsuojelu

483 Hlökunnan TYHY- ja virkistystoiminta

Perustehtävät

Yhteistyötoimikunta toimii yhteistoimintalain (334/2007) mukaisena työnantajan ja henkilöstön edustajista koostuvana yhteistoimintaelimenä. Yhteistyötoimikunnan tehtävänä on myös työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetun lain (44/2006) mukainen työsuojeluyhteistoiminta. Toimikunnan tehtävänä on työn terveellisuuden ja turvallisuuden edistäminen. Työsuojeluvaltuutetuilla on toimikunnan kokouksissa läsnäolo- ja puheoikeus. Toimikunta tekee tarvittaessa työnantajalle esityksiä, joiden tavoitteena on esimerkiksi parantaa työoloja, kehittää työterveyshuoltoa tai järjestää työsuojelukoulutusta ja työn opastusta. Lisäksi toimikunta osallistuu työkykyä ylläpitävän toiminnan järjestämiseen.

Palvelusuunnitelma talousarviovuodelle

Yhteistyötoimikunta kokoontuu neljä kertaa vuodessa käsittelemään sille kuuluvia asioita.

Panostetaan henkilöstön työhyvinvointiin, arvostamiseen ja osallistamiseen sekä tiedottamisen parantamiseen. Valmistellaan vuoden aikana työhyvinvointi- ja palkitsemisohjelma uuden kuntastrategian tavoitteiden pohjalta. Toteutetaan työhyvinvointikysely ja verrataan tuloksia vuoden 2022 tuloksiin. Sisäistä tiedottamista parannetaan intranetin avulla. Koko kunnan henkilöstön työhyvinvointia ja henkilöstön vuorovaikutusta edistävää toimintaa järjestetään kaksi kertaa vuodessa. Keväällä järjestetään kunnan yhteinen virkistyspäivä ja loppuvuodesta pikkujoulu. Henkilöstön käytössä on ePassi-sovellus. Henkilöstöä muistetaan joululahjalla joulukuussa. Työterveyspalvelut ostetaan Terveystalolta.

Kehitetään esimiestyötä, edistetään avointa vuorovaikutusta ja puututaan epäkohtiin. Kehityskeskustelut käydään jokaisen työntekijän kanssa vähintään kerran vuodessa.

Toimintakertomus 2024

Kunta on panostanut henkilöstön työhyvinvointiin, arvostamiseen ja osallistamiseen sekä tiedottamisen parantamiseen.

Työhyvinvointikysely on tehty marraskuussa 2022. Koko kunnan henkilöstön työhyvinvointia edistävä virkistyspäivä oli Eerikkälässä syyskuussa 2024. Työterveyspalvelut ostetaan Terveystalolta ja työterveyshoitaja on henkilöstön tavoitettavissa kunnantalolla ilmoitettuna ajankohtina.

Kehityskeskustelut on pyritty käymään jokaisen työntekijän kanssa vähintään kerran vuodessa pääosin toukuun loppuun mennessä.

Yhteistyötoimikunta on kokoontunut kahdesti.

PAJATOIMINTA

Vastuhenkilö: hallintojohtaja

Tulosityksikön alaiset palvelut:

3066 Nuorten työpaja

Perustehtävät

Nuorten työpajatoimintaa toteutetaan vaihtopisteen yhteydessä.

Palvelusuunnitelma talousarviovuodelle

Työpajatoiminnan tavoitteena on edistää koulutus- ja työmarkkinoille sijoittumista. Lisäksi tavoitteena on ehkäistä nuorten syrjäytymistä, parantaa elämän- ja arjen hallintaa, vahvistaa osallisuutta sekä yhteisöllisyyttä. Toiminnalla tuetaan ja vahvistetaan nuorten kasvua ja itsenäistymistä sekä sosiaalisia taitoja, ohjataan ja kannustetaan hakemaan opiskelupaikkaa, töitä sekä ottamaan oma elämä hallintaan. Humppilan kunnassa ensisijainen tavoite on tukea nuoria ja pitkäaikaistyöttömiä opiskelu- ja työelämän siirtymävaiheissa sekä varmistaa nuorisotakuun toteutuminen.

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Nuorten työpajatoiminta jäi kuntien järjestettäväksi soteuudistuksessa. Tarvittaessa pajatoimintaa voidaan järjestää ostopalveluna.

Toimintakertomus 2024

Vaihtopiste on ollut toiminnassa huhtikuuhun asti työllistetyn työntekijän voimin ja elokuusta alkaen kunnan henkilöstöllä maanantaisin klo 15-18. Kierrätyspiste avasi toimintansa uudelleen elokuussa 2024.

2.2 Sivistyslautakunta

varsinainen jäsen

Markus Seuranen pj
Johanna Valtanen vpj.
Jukka Virtanen
Marcia Partanen
Tiia Räsänen
Hanne Seestie
Kalle Välisaari

henkilökohtainen varajäsen

Niko Virtanen
Reetta Räsänen
Tanja Leinonen
Pekka Niinikoski
Minna Virtanen
Janne Kankare
Hannu Torvinen

Sivistyslautakunta tarjoaa kuntalaisille yksilön ja yhteiskunnan tarpeet huomioonottavaa laadukasta kasvatusta ja koulutusta sekä tasavertaisia mahdollisuuksia monipuoliseen elinikäiseen oppimiseen.

Sivistyslautakunta vastaa sivistystoimen hallintoon, varhaiskasvatukseen, perusopetukseen, lukiokoulutukseen ja koululaisten iltapäivätoimintaan liittyvistä asioista.

KOKONAISKUVA TOIMIALAN KEHITTÄMISESTÄ VUOSINA 2024-2026

Toimielimen vuosien 2024-2026 tavoitteena on toimivien ja laadukkaiden varhaiskasvatus- ja perusopetuspalveluiden tuottaminen ja tarjoaminen kuntalaisille sekä kuntalaisten hyvinvoinnin edistäminen. Lautakunta tekee tiivistä yhteistyötä kunnan muiden toimielimien kanssa.

Varhaiskasvatuksessa noudatetaan ja toteutetaan valtakunnallista sekä seudullista esiopetus- ja varhaiskasvatussuunnitelmaa ja jokaiselle lapselle laaditaan yksilöllinen varhaiskasvatussuunnitelma. Perusopetuksessa noudatetaan ja toteutetaan valtakunnallista sekä seudullista opetussuunnitelmaan.

TALOUSSUUNNITELMA 2024-2026

Yleiset kehittämistavoitteet:

1. yhtenäisen kasvun- ja opinpolun vahvistaminen
2. kestävä kehityksen näkökulman huomioiminen
3. henkilöstön osaamisen vahvistaminen
4. työhyvinvoinnista ja -jaksamisesta huolehtiminen

TALOUSARVIO 2024

Sivistystoimen palveluiden tulee taata tasavertaiset mahdollisuudet kasvaa ja selviytyä yhteiskunnan jäsenenä sekä varhaiskasvatus- ja opetussuunnitelmien mukaisesti huolehtia siitä, että toimialan palvelutaso on tasalaa- tuista suhteessa valtakunnan muihin kuntiin. Palveluiden tuottamisessa on keskityttävä ensisijaisesti palvelui- den laadun ja yksilöllisten tarpeiden huomioimiseen kustannustehokkaasti. Lukio-opetus ostetaan Forssan kaupungilta.

VARHAISKASVATUS JA ESIOPETUS

Vastuhenkilö: sivistys- ja hyvinvointijohtaja, varhaiskasvatusjohtaja
Tulosyksikön alaiset palvelut:

2105	Päiväkoti Päivänpaiste/Lintukoto
2125	Perhepäivähoito
2135	Esiopetus
2145	Lasten kotihoidontuki

Perustehtävät

Varhaiskasvatuksella tarkoitetaan lapsen suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaa kokonaisuutta, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka. Varhaiskasvatus on osa suomalaista koulutusjärjestelmää sekä tärkeä vaihe lapsen kasvun ja oppimisen polulla. Varhaiskasvatus kattaa ikävuodet 0-6 eli lapsen elämän ensi vuodet vauvaiästä peruskoulun aloittamiseen asti.

Varhaiskasvatuksella on monia tehtäviä. Varhaiskasvatus esimerkiksi

- tukee lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista
- edistää lasten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta
- ehkäisee syrjäytymistä
- tukee huoltajia kasvatustyössä ja mahdollistaa heidän osallistumisensa työelämään tai opiskeluun.

Lisäksi varhaiskasvatuksessa opitut tiedot ja taidot vahvistavat lasten osallisuutta sekä aktiivista toimijuutta yhteiskunnassa.

Palvelusuunnitelma talousarviovuodelle

Humppilan kunnan varhaiskasvatuspalvelut tarjoavat lapsille turvallista, yksilöllistä ja lapsen ikätasoa ja henkilökohtaisia tarpeita vastaavaa kasvatusta, opetusta ja huolenpitoa. Turvallisessa ja hyväksytyssä ilmapiirissä tuemme lapsen kodin kasvatustehtävää. Tavoitteena on kasvattaa lapsesta yhdessä lapsen huoltajien kanssa oma-toiminen, hyvän itsetunnon omaava ja toisten kanssa toimeentuleva persoona, joka kunnioittaa kotiseutuaan ja juuriaan. Varhaiskasvatuksessa pyritään edistämään lasten ja perheiden hyvinvointia osallisuuden kautta. Varhaiskasvatuksessa lapsuus nähdään arvokkaana osana elämää ja kukin lapsi on omana persoonallisuutenaan tärkeä ja merkittävä.

Talousarviovuosi 2024:

- **Varhaiskasvatuksen kolmitasoisien tuen, tukitoimien ja tuen mallien vahvistaminen**
  - varhaiskasvatuksen erityisopettajan rekrytointi toistaiseksi voimassa olevaan työsuhteeseen
  - lakisäteisen kolmitasoisien tuen kehittäminen ja vakiinnuttaminen varhaiskasvatuksessa mm. järjestämällä koulutusta henkilökunnalle
- **Henkilöstö**
  - viiden määräaikaisen varhaiskasvatuksen lastenhoitajan työsuhteen muuttaminen toistaiseksi voimassa olevaksi työsuhteeksi
  - kokoaikaisen määräaikaisen varahenkilön palkkaaminen vuodelle 2024 (Vuorohoidon tarve lisääntynyt, henkilökunnassa vajuusta aamupäivisin. Varhaiskasvatustlakiin 1.8.2021 alkaen tullut muutos ei mahdollista henkilöstömäärästä poikkeamista edes tilapäisesti)
  - määräaikaisen perhepäivähoitajan työsuhteen muuttaminen toistaiseksi voimassa olevaksi työsuhteeksi
  - varaudutaan tarvittaessa yhden määräaikaisen perhepäivähoitajan palkkaamiseen
  - Lintukodon yksikön varaudutaan tarvittaessa kahden määräaikaisen työntekijän palkkaamiseen (varhaiskasvatuksen lastenhoitaja ja varhaiskasvatuksen opettaja)

- **Lasten tasavertaisen oppimisen edellytysten tukeminen**
  - sähköisten oppimisalustojen hyödyntäminen hankkimalla edelleen kalustoa varhaiskasvatuksen käyttöön
  - varhaiserityiskasvatuksen palveluiden hankkiminen ostopalveluna, mikäli varhaiskasvatuksen erityisopettajaa ei saada rekrytoitua
- **Humppila-lisän käyttöönotto**
  - otetaan käyttöön lasten kotihoidon tuen Humppila-lisä (150 euroa/kk)

Taloussuunnitelmavuodet 2024-2026:

- Varaudutaan toisen varhaiskasvatusryhmän perustamiseen Lintukodon yksikköön
- Varhaiskasvatuksen erityisopetuksen järjestämisen vakiinnuttaminen
- Sähköisten palvelujärjestelmien ja sähköisten palvelujen käytön lisääminen
- Henkilöstörakenteen muutos opettajapainotteiseksi vuoteen 2030 mennessä (lakimuutos)
  - yhden varhaiskasvatuksen lastenhoitajan toimen muuttaminen varhaiskasvatuksen opettajan toimeksi 2024
  - kolmen varhaiskasvatuksen lastenhoitajan toimen muuttaminen varhaiskasvatuksen opettajan toimeksi 2025

Toimintakertomus 2024

Varhaiskasvatuspalveluiden asiakkaana oli vuonna 2024 yhteensä 109 asiakasta, joista esiopetukseen osallistui 34 lasta. Esiopetusta täydentävää varhaiskasvatusta tarvitsi 30 lasta. Asiakkaista 26,5% oli alle 3-vuotiaita.

Asiakasmaksulain tulorajojen muutosten vuoksi asiakasmaksua maksavien asiakkaiden määrä on vähentynyt vuosittain merkittävästi. Keväällä 2024 oli 58 asiakasta (eli peräti 69,88% asiakkaista) joilla ei ollut asiakasmaksua ollenkaan. Korkein maksu (311€) oli kuudella asiakkaalla.

Kelpoisuusehtojen mukaisen koulutuksen omaavaa varhaiskasvatuksen erityisopettajaa ei ole saatu rekrytoitua yrityksistä huolimatta. Keväällä varhaiserityiskasvatuksen palvelua järjestettiin ostopalveluna. Syksyllä varhaiskasvatuksen erityisopettajan tehtävään saatiin rekrytoitua määräaikainen työntekijä, jolla ei ollut kelpoisuusehtoja täyttävää koulutusta. Kyseisellä työntekijällä oli kuitenkin kasvatusalan korkeakoulututkinto ja hänen osamisellaan oli merkittävä vaikutus varhaiskasvatuksen tuen järjestämisessä. Varhaiskasvatuksen henkilöstölle on järjestetty koulutusilta liittyen kolmitasoisien tuen järjestämiseen varhaiskasvatuksessa.

Varhaiskasvatuksen määräaikaisen henkilöstön työsopimuksia muutettiin toistaiseksi voimassa olevaksi työsuhteeksi. Muutos koski viittä varhaiskasvatuksen lastenhoitajaa ja yhtä varhaiskasvatuksen perhepäivähoitajaa. Varhaiskasvatukselle ja perusopetukselle myönnettiin valtionavustus (ns. tasa-arvorahaa), jonka tuella pystyttiin palkkaamaan määräaikainen työntekijä lisäresurssiksi päiväkotiin.

Lasten kotihoidontuen kuntalisä eli Humppila-lisä otettiin käyttöön 1.3.2024. Kuntalisää maksetaan kotihoidontuen lisäksi alle 3-vuotiaista lapsista ja lisän määrä on 150€/kk/lapsi. Kuntalisän saaminen edellyttää, että perheen kaikki alle kouluikäiset lapset ovat kotihoidossa. Kuntalisää maksettiin keskimäärin noin kymmenelle perheelle kuukaudessa.

	TP 2023	TA 2024	TOT 2024	Poikkeama
2105 Päiväkoti Päivänpaiste/Lintukoto				
TULOT	79.633,51	52.000,00	84.748,96	32.748,96
MENOT	-1.062.351,42	-1.093.490,00	-1.078.147,04	15.342,96
NETTO	-982.717,91	-1.041.490,00	-993.398,08	48.091,92
2125 Perhepäivähoito				
TULOT	8.155,10	10.000,00	4.586,01	-5.413,99
MENOT	-120.289,09	-109.500,00	-105.709,96	3.790,04
NETTO	-112.133,99	-99.500,00	-101.123,95	-1.623,95
2135 Esiopetus				
TULOT	4.578,65	8.000,00	76,41	-7.923,59
MENOT	-131.945,92	-192.500,00	-151.609,09	40.890,91
NETTO	-127.367,27	-184.500,00	-151.532,68	32.967,32

2145	Lasten kotihoidontuki	TP 2023	TA 2024	TOT 2024	Poikkeama
	MENOT	-63.445,85	-75.000,00	-82.355,72	-7.355,72
	NETTO	-63.445,85	-75.000,00	-82.355,72	-7.355,72
	Yhteensä				
	TULOT	92.367,26	70.000,00	89.411,38	19.411,38
	MENOT	-1.378.032,28	-1.470.490,00	-1.417.821,81	52.668,19
	NETTO	-1.285.665,02	-1.400.490,00	-1.328.410,43	72.079,57

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet				
VARHAISKASVATUS				
Päämäärä	Toteutus	Mittari	Tavoitetaso	Toteutuma
Yhtenäisen kasvun ja opinpolun vahvistaminen	Tiedonsiirto lapsen vaihtaessa ryhmää Esi- ja alkuopetuksen yhteistyö Varhaiserityiskasvatuksen tarpeeseen vastaaminen	Siirtopalaveri varhaiskasvatuksen /esiope- tuksen opettajat Esi- ja alkuopettajien tapaamiset Esioppilaiden tutustu- minen kouluun Kolmitasoisen ja -por- taisen tuen toteutumi- nen	Kaikkien ryhmää vaih- tavien siirtopalaverit pidetään Tapaamisia vähintään 3 vuodessa Esioppilaiden koulu- viikko keväällä Varhaiskasvatuksen erityisopettajan rekry- tointi	Siirtopalaverit pidettiin kevään ja alkukesän ai- kana Siirtokeskustelu järjes- tettiin koululla touko- kuussa. Esioppilaat koululla vko 14 ja toukokuussa Syksyllä tehtävään rek- rytoitu määräaikainen työntekijä
Kestävän kehityksen ja taloudellisen näkökulman huomioiminen	Hankintojen kriittinen tarkastelu Kestävän kehityksen suunnitelman mukai- sen toiminnan jatkami- nen	Hankintoja tehdään ta- lousarvion raamien puitteissa huomioiden kestävän kehityksen näkökulman Sekajätteiden määrän vähentyminen ja ener- gian säästäminen	Talousarvion toteutu- minen suunnitellusti Kaikki sitoutuvat toimi- maan suunnitelman mukaan	Talousarviossa pysytty suunnitelman mukaan Esim. jätteiden lajitte- lua lisätty
Henkilöstön osaamisen vahvistaminen	Ammatillisen osaami- sen vahvistaminen osallistumalla koulu- tuksiin Olemassa olevan osaa- misen hyödyntäminen	Koulutuksiin osallistu- misen määrä Henkilökunnan sisäi- nen koulutus	Mahdollistetaan osal- listuminen koulutuksiin Koulutuksista saatu in- formaatio siirtyy työ- yhteisön sisällä	Henkilöstö osallistunut aktiivisesti erilaisiin webinaareihin. Yhteis- koulutusta järjestetty. Koulutusmateriaalia jaetaan sähköisesti. Tiedonsiirrossa edel- leen kehitettävää.
Työhyvinvoin- nista ja -jaksamisesta huolehtiminen	Varhaiskasvatuksen tyhy-ryhmän toiminta Riittävän henkilöstöre- surssin turvaaminen	Tyhy-ryhmä suunnitte- lee työhyvinvointia yl- läpitävää toimintaa työyhteisölle n. 2/vuosi Riittävästi henkilökun- taa vs. lapsimäärät	Koko varhaiskasvatuk- sen henkilöstö pystyy osallistumaan toimin- toihin Päiväkotikohtaiset suh- deluvut pysyvät lain edellyttämällä tasolla	Varhaiskasvatuksen henkilöstölle järjes- tetty 4x tyhy-toimin- taa. Tämän lisäksi kun- nan järjestämä yhtei- nen toiminta (Eerikkilä- päivä, e-passi, liikunta- ryhmät) Suhdeluvut ovat pysy- neet lain edellyttä- mällä tasolla.

PERUSOPETUS

Vastuhenkilö: sivistys- ja hyvinvointijohtaja
Tulosyksikön alaiset palvelut:

3012 Kirkonkulman koulu
3011 Koululaisten iltapäivätoiminta
3014 Erityiskoulut

hankkeet

3017 Forssan seudun oppilaanohjauksen kehittämishanke

Perustehtävät

Perusopetus on koulutusjärjestelmän kivijalka ja samalla osa esiopetuksesta alkavaa kasvun- ja opinpolkua. Perusopetus tarjoaa oppilaille mahdollisuuden laajan yleissivistyksen perustan muodostamiseen ja oppivelvollisuuden suorittamiseen. Se antaa valmiudet ja kelpoisuuden toisen asteen opintoihin. Se ohjaa oppilaita löytämään omat vahvuutensa ja rakentamaan tulevaisuutta oppimisen keinoin.

Jokaisella perusopetusta antavalla koululla on opetus- ja kasvatustehtävä. Tämä tarkoittaa oppilaiden oppimisen, kehityksen ja hyvinvoinnin tukemista yhteistyössä kotien kanssa. Perusopetus tarjoaa oppilaille mahdollisuuden osaamisen monipuoliseen kehittämiseen. Se rakentaa oppilaiden myönteistä identiteettiä ihmisinä, oppijoina ja yhteisön jäseninä. Opetus edistää osallisuutta ja kestävä elämäntapaa sekä kasvua demokraattisen yhteiskunnan jäsenyyteen. Perusopetus kasvattaa oppilaita ihmisoikeuksien tuntemiseen, kunnioittamiseen ja puolustamiseen.

Palvelusuunnitelma talousarviovuodelle

Opetuspalveluiden tavoitteena on edistää kuntalaisten hyvinvointia tarjoamalla laadukasta opetuspalvelua. Palvelusuunnitelman keskeiset painopisteet vuosille 2024-2026 ovat yhtenäiskoulun toimintakulttuurin edelleen kehittäminen sekä osallisuuden ja yhteisöllisuuden luominen. Palvelusuunnitelman vuosina keskitytään tiimityön kehittämiseen sekä kolmiportaisen tuen asettamien haasteiden ratkaisemiseen. Opetustoimi tekee tavoitteiden toteuttamiseksi tiivistä yhteistyötä varhaiskasvatuksen sekä elämänlaatuosaston kanssa. Oppimisympäristöä kehitetään ja uudistetaan vastaan tämän päivän opettamisen ja osaamisen tavoitteita.

Talousarviovuosi 2024:

- **Perusopetuksen kolmiportaisen tuen, tukitoimien ja tuen mallien vahvistaminen**
  - yksilöllisen tuen ryhmän toiminnan jatkaminen ja toiminnan kehittäminen
  - koulutettujen Nepsy-valmentajien hyödyntäminen kolmiportaisen tuen muotona yhdessä Ypäjän kunnan kanssa
  - uuden poissaolo- ja kouluun kiinnittymisen -mallin käyttöönotto
- **Oppimisympäristöjen kehittäminen ja uudistaminen vastaamaan tämän päivän opetuksen ja osaamisen tarpeita**
  - TVT-strategian laatiminen ja hyväksyminen
  - digitaalisten oppimisympäristöjen uudistaminen ja digitaitojen vahvistaminen
- **Kaluston kunnossa pitäminen ja uusiminen**
  - koulun pulpettien uusimisen aloittaminen
- **Henkilöstö**
  - luokanopettajan toimen jatkaminen määräaikaisesti 1.8.2024-31.7.2025 (nykyinen sopimus 1.8.2023-31.7.2025)
  - luokanopettajan toimen jatkaminen määräaikaisesti 1.8.2024-31.7.2025 (nykyinen sopimus 1.8.2023-31.7.2025)
  - luokanopettajan toimen jatkaminen määräaikaisesti 1.8.2024-31.7.2025 (nykyinen sopimus päättyy 31.7.2024)
  - luokanopettajan toimen vakinaistaminen 1.8.2024 alkaen (täytetty määräaikaisesti 1.6.2024 asti)

- kouluohjaajan tehtävän vakinaistaminen 1.1.2024 alkaen (täytetty määräaikaisesti 31.12.2023 asti, luokat 7-9)
- henkilökohtaisen avustajan määräaikainen tehtävä lukuvuodelle 2024-2025 (nykyinen sopimus päättyy 1.6.2024)
- henkilökohtaisen avustajan määräaikainen tehtävä lukuvuodelle 2024-2025 (nykyinen sopimus päättyy 1.6.2024)
- kouluohjaajan määräaikainen tehtävä lukuvuodelle 2024-2025 (viittomakieli, nykyinen sopimus päättyy 1.6.2024)
- viittomakielen tulkin määräaikainen tehtävä lukuvuodelle 2024-2025 (nykyinen sopimus päättyy 1.6.2024)

Taloussuunnitelmavuodet 2024-2026:

- perusopetuksen kolmiportaisen tuen, tukitoimien ja tuen mallien vakiinnuttaminen
- yksilöllisen tuen ryhmän toiminnan kehittäminen ja nepsy-valmentajien hyödyntäminen
- oppimisympäristöjen kehittäminen ja uudistaminen vastaamaan tämän päivän opetuksen ja osaamisen tarpeita
- tiimityön vahvistaminen ja kehittäminen
- opettajien ammatillisen osaamisen vahvistaminen päivittyvän opetussuunnitelman tarpeisiin

Toimintakertomus vuodelle 2024

Kaksi koulun opettajaa on valmistunut nepsy-valmentajiksi huhtikuussa ja nepsy-valmennus on aloitettu yhteistyössä Ypäjän kunnan kanssa lukuvuoden 2024-2025 alussa. Opettajien valmiuksia kohtaamaan neuropsykologisesti oirehtivat oppilaat on vahvistettu kuluneen vuoden aikana. Koulun henkilöstölle on järjestetty aiheen tiimoilta koulutusta ja henkilöstöllä on ollut mahdollisuus osallista omaehtoisesti koulutuksiin.

Yhtenäiskoulun tiimityön kehittäminen on jatkunut ja tiimirakennetta on mietitty tulevaa lukuvuotta silmällä pitäen. Tiimientyön ja koulun resurssien kautta on pyritty luomaan sellainen toimintaympäristö, jolla pystytään vastaamaan parhaalla mahdollisella tavalla oppilaiden yksilöllisiin haasteisiin. Tiimityö on lisännyt työhyvinvointia ja -jaksamista.

Varhaiskasvatuksen ja koulun välistä yhteistyötä, toimintaa sekä pedagogiikkaa on lähdetty kehittämään yhteistyössä Turun yliopiston, Rauman opettajankoulutuslaitoksen sekä Etelä-Suomen Aluehallintoviraston kanssa. Näiden kumppaneiden kanssa on sovittu kolmivuotisesta projektista, jossa on tarkoituksena vahvistaa kasvun ja opinpolkua. Projektissa ei ole mukana muita kuntia, vaan päähuomio kohdistuu Humppilaan. Huhtikuussa järjestettiin koulunhenkilöstölle turvallisuuskoulutus, jossa konkreettisesti harjoiteltiin toimimista erilaisissa uhkatilanteissa.

	TP 2023	TA 2024	TOT 2024	Poikkeama
3012 Kirkonkulman koulu				
TULOT	39.672,89	53.170,00	113.402,89	60.232,89
MENOT	-2.222.201,79	-2.285.440,00	-2.431.584,18	-146.144,18
NETTO	-2.182.528,90	-2.232.270,00	-2.318.181,29	-85.911,29
3011 Koululaisten iltapäivätoiminta				
TULOT	4.638,97	5.000,00	5.897,19	897,19
MENOT	-25.772,34	-29.210,00	-25.667,96	3.542,04
NETTO	-21.133,37	-24.210,00	-19.770,77	4.439,23
3014 Erityiskoulut				
TULOT	46.116,00			
MENOT	-118.750,72	-85.000,00	-7.051,45	77.948,55
NETTO	-72.634,72	-85.000,00	-7.051,45	77.948,55
3021 Koronavirus poikkeusolot 2023-2024				
TULOT	35.018,37		-2.578,09	-2.578,09
NETTO	-17.842,58	-10.130,00	-17.563,56	-7.433,56
Yhteensä	17.175,79	-10.130,00	-20.141,65	-10.011,65
TULOT				
MENOT	125.446,23	58.170,00	116.721,99	58.551,99
NETTO	-2.384.567,43	-2.409.780,00	-2.481.867,15	-72.087,15
	-2.259.121,20	-2.351.610,00	-2.365.145,16	-13.535,16

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet				
PERUSOPETUS				
Päämäärä	Toteutus	Mittari	Tavoitetaso	Toteutuma
Yhtenäisen kasvun ja opinpolun vahvistaminen	<p>Esi- ja alkuopetuksen yhteistyön kehittäminen jatkuu</p> <p>Tiimityöskentelyn vahvistaminen ja kehittäminen</p> <p>Opetussuunnitelman tavoitteiden aktiivinen toteuttaminen</p> <p>TVT-strategian käyttöönotto</p> <p>Nepsy valmiuksien parantaminen</p>	<p>Yhteistyötapaamisten määrä</p> <p>Tiimien määrä ja suunnitelmallinen toiminta</p> <p>Ys-ajan käyttö opetussuunnitelman yhteiseen läpi käymiseen</p> <p>Laadittu strategia</p> <p>Koulutetut nepsyvalmentajat</p>	<p>Vähintään kolme (3) yhteistyötapaamista</p> <p>Toimiva tiimityö</p> <p>Laadukas perusopetus</p> <p>TVT-ympäristön vastaaminen nykypäivän tarpeita</p> <p>Valmistuneet nepsyvalmentajat</p>	<p>Yhteistyö esi- ja alkuopetuksen välillä on jatkunut</p> <p>Tiimityöskentely on jatkunut ja työn kautta on pystytty hyödyntämään opettajien osaamista</p> <p>Perusopetusta on annettu laadukkaasti</p> <p>Kaksi opettajaa on valmistunut nepsy-valmentajaksi ja valmennus on alkanut lukuvuoden 2024-2025 alussa</p>
Kestävän kehityksen ja taloudellisen näkökulman huomioiminen	<p>Hankintojen kriittinen tarkastelu</p> <p>Kestävän kehityksen suunnitelman laatiminen</p> <p>Hankeiden hyödyntäminen</p>	<p>Hankintoja tehdään talousarvion raamien puitteissa huomioiden kestävän kehityksen näkökulman</p> <p>Laadittu suunnitelma</p> <p>Hankehaut</p>	<p>Talousarvion toteuttaminen suunnitellusti</p> <p>Kaikkien sitouttaminen toimimaan suunnitelman mukaisesti</p> <p>Saadut avustuspäätökset</p>	<p>Kestävän kehityksen suunnitelman laatiminen on kesken</p> <p>Energiatehokkuuteen on pyritty kiinnittämään huomiota mm. sammuttamalla turhia valoja, kierättämällä yms.</p> <p>Hankerahoitusta on haettu ja on saatu ns. tasa-arvoraha 150 000 euroa, joka jakautuu kolmelle vuodelle</p>
Henkilöstön osaamisen vahvistaminen	<p>Ammatillisen osaamisen vahvistaminen osallistamalla koulutuksiin</p> <p>Olemassa olevan osaamisen hyödyntäminen</p>	<p>Koulutuksiin osallistumisen määrä</p> <p>Henkilökunnan sisäinen koulutus</p>	<p>Mahdollistetaan osallistuminen koulutuksiin</p> <p>Koulutuksista saatu informaatio siirtyy työyhteisön sisällä</p>	<p>Henkilöstöllä on ollut mahdollisuus osallistua koulutuksiin omaehtoisesti. Koulutuksiin osallistuvat ovat kertoneet muulle työyhteisölle koulutusten sisällöistä</p> <p>Henkilöstölle on järjestetty virkaehtosopimuksen mukaiset koulutukset (veso) sekä turvallisuus-koulutus</p>
Työhyvinvoinnista ja -jaksamisesta huolehtiminen	<p>Kehityskeskusteluiden pitäminen</p> <p>Tyhy-toiminnan aktiivinen järjestäminen</p> <p>Tiimityöskentelyn vahvistaminen ja kehittäminen</p>	<p>Toteutuneet kehityskeskustelut</p> <p>Tyhy-päivät 2 kertaa vuodessa</p> <p>Tiimien suunnitelmallinen toiminta</p>	<p>Kehityskeskusteluiden toteuttaminen 100%</p> <p>Toteutuneet tyhy-päivät</p> <p>Toimiva tiimityö</p>	<p>Kehityskeskustelut on pidetty syksyn 2024 aikana 100%</p> <p>Liikunnanohjaaja on järjestänyt kunnan henkilöstölle oman liikuntaryhmän, johon henkilöstöllä on ollut mahdollisuus osallistua.</p> <p>Tiimityön kautta on pystytty lisäämään työhyvinvointia ja -jaksamista</p>

LUKIO- JA AMMATILLINEN KOULUTUS

Vastuuhenkilö: sivistys- ja hyvinvointijohtaja

Tulosityksikön alaiset palvelut:

3031 Forssan yhteislyseo ja muut lukiot
3033 Ammatillinen oppilaitos

Perustehtävät

Lukiokoulutuksen tehtävänä on laaja-alaisen yleissivistyksen vahvistaminen. Lukiokoulutuksessa yleissivistys koostuu arvoista, tiedoista, taidoista, asenteista ja tahdosta, joiden avulla kriittiseen ja itsenäiseen ajatteluun pystyvät yksilöt osaavat toimia vastuullisesti, myötätuntoisesti, yhteisöllisesti ja menestyksekkäästi. Lukioaikana opiskelija kartuttaa olennaista ihmistä, kulttuureja, luontoa ja yhteiskuntaa koskevaa tietoa ja osaamista. Lukio-opetus harjaannuttaa opiskelijaa ymmärtämään elämässä ja maailmassa vallitsevia monitahoisia keskinäisriippuvuuksia sekä jäsentämään laaja-alaisia ilmiöitä.

Lukiokoulutuksella on opetus- ja kasvatustehtävä. Lukiokoulutuksen aikana opiskelija rakentaa identiteettiään, ihmiskäsitystään, maailmankuvaansa ja -katsomustaan sekä paikkaansa maailmassa. Samalla opiskelija kehittää suhdettaan menneisyyteen ja suuntautuu tulevaisuuteen. Lukiokoulutus syventää opiskelijan kiinnostusta tieteiden ja taiteiden maailmaan sekä kehittää valmiuksia työelämään ja työhön.

Lukiokoulutus rakentuu perusopetuksen oppimäärälle. Se antaa yleiset jatko-opintovalmiudet yliopistoihin, ammattikorkeakouluihin ja lukion oppimäärään perustuvaan ammatilliseen koulutukseen. Lukiossa hankittuja tietoja ja taitoja osoitetaan lukion päättötodistuksella, ylioppilastutkintotodistuksella, lukiodiplomeilla ja muilla näytöillä. Lukiokoulutus ohjaa opiskelijaa tulevaisuuden suunnitelmien laadintaan ja elinikäiseen oppimiseen.

Ammatillisen koulutuksen tehtävänä on kohottaa väestön ammatillista osaamista, kehittää työelämää ja vastata sen osaamistarpeisiin sekä edistää työllisyyttä ja yrittäjyyttä sekä tukea elinikäistä oppimista. Tavoitteena on, että opiskelijat saavat ammatillisen perustutkinnon edellyttämän osaamisen ja ammattitaidon sekä valmiuksia yrittäjyyteen.

Ammatillisen koulutuksen tavoitteena on, että opiskelija sijoittuu koulutuksen jälkeen joko työelämään tai jatko-opintoihin. Ammatillinen tutkintoon johtava koulutus antaa opiskelijoille valmiudet sekä kelpoisuuden jatkaa opintoja ammattikorkeakoulussa, tiede- ja taidekorkeakouluissa ja yliopistoissa.

Palvelusuunnitelma talousarviovuodelle

Humppilan kunta ei tuota itse lukiokoulutusta eikä ammatillista koulutusta. Lukiokoulutuksen osalta tehdään yhteistyötä lähialueen kuntien kanssa.

Toimintakertomus 2024

Lukioyhteistyötä on jatkettu Forssan yhteislukion kanssa.

	TP 2023	TA 2024	TOT 2024	Poikkeama
3031 Forssan yhteislyseo ja muut lukiot				
MENOT	-20.547,00		-16.905,00	-16.905,00
NETTO	-20.547,00	0	-16.905,00	-16.905,00

2.3 Elämänlaatulautakunta

varsinainen jäsen

Vesa-Pekka Hirvioja pj.
Taru Kivinen vpj.
Minna Autio
Tuoma Haaksi
Niina Mäkelä
Hannu Räsänen
Markus Seuranen

henkilökohtainen varajäsen

Rami Reunanen
Tiia Räsänen
Kati Tiilikkala
Jukka Lintukangas
Anja Yli-Viikari
Sami Mustajärvi
Niko Virtanen

Elämänlaatulautakunta tarjoaa kuntalaisille yksilön ja yhteiskunnan tarpeet huomioonottavaa laadukasta kirjasto-, kulttuuri-, vapaa-aika- ja liikuntapalveluita sekä nuorisotoimintaa ja vapaata sivistystä sekä tasavertaisia mahdollisuuksia monipuoliseen elinikäiseen oppimiseen, alueellisesta kulttuurista nauttimiseen sekä liikunnan harrastamiseen. Elämänlaatulautakunta vastaa terveyden ja hyvinvoinnin edistämisestä.

Elämänlaatuosasto jaetaan vapaan sivistystyön, kirjasto- ja kulttuuripalveluiden, liikuntatoiminnan, nuorisotoiminnan sekä terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen tulosalueisiin.

Kokonaiskuva toimialan kehittamisestä ja tulosalueiden palvelukuvaus vuosina 2024-2026

Toimielimen vuosien 2024-2026 tavoitteena on toimivien ja laadukkaiden elämänlaatu- ja palveluiden tarjoaminen kuntalaisille sekä kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen. Lautakunta tekee tiivistä yhteistyötä kuntien muiden toimielimien sekä alueella toimivien yhdistysten ja yritysten kanssa. Tärkeänä tehtävänä on toimielimen tulosalueiden yhteistyön kehittäminen, osaamisen hyödyntäminen ja lisääminen sekä toimintakulttuurin kehittäminen. Terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen osalta keskeisenä yhteistyökumppanina on Kanta-Hämeen hyvinvointialue.

TALOUSSUUNNITELMA 2024-2026

Yleiset kehittämistavoitteet:

5. kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen
6. kestävän kehityksen näkökulman huomioiminen
7. osallisuuden ja yhteisöllisyyden lisääminen ja kehittäminen
8. työhyvinvoinnista ja -jaksamisesta huolehtiminen sekä osaamisen vahvistaminen

VAPAA SIVISTYSTYÖ

Vastuhenkilö: sivistys- ja hyvinvointijohtaja

Tulosityksikön alaiset palvelut:

3023 Jokiläänin kansalaisopisto
3024 Lounais-Hämeen musiikkiopisto

Perustehtävät

Vapaan sivistystyön tarkoituksena on elinikäisen oppimisen periaatteen pohjalta edistää ihmisten monipuolista kehittymistä ja järjestää yhteiskunnan eheyttä, tasa-arvoa ja aktiivista kansalaisuutta tukevaa koulutusta. Olen-naista vapaassa sivistystyössä on, että koulutukseen hakeutuminen on avointa kaikille.

Jokiläänin kansalaisopisto on Jokioisten, Humppilan ja Ypäjän kuntien omistama ja ylläpitämä yleissivistävä op-pilaitos, jonka toiminta-alueen omistajakunnat yhdessä muodostavat. Opiston perustana on omistajakuntien keskinäinen sopimus. Kansalaisopiston toiminnan kehittämiseen ja suunnitteluun on nimetty johtokunta, jossa Humppilan kunnalla on kaksi jäsentä. Kansalaisopiston hallinnosta vastaa Jokioisten vapaa-aikalautakunta.

Kansalaisopistojen tehtävänä on vastata alueellisiin ja paikallisiin sivistystarpeisiin ja tarjota mahdollisuuksia omaehtoiselle oppimiselle ja kansalaisvalmiuksien kehittämiseksi. Kansalaisopistot vastaavat suuresta osasta taiteen perusopetusta. Kansalaisopiston toiminta on osa kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä.

Lounais-Hämeen musiikkiopisto on valtionapua saava oppilaitos, joka järjestää taiteen perusopetuksen musiikin laajan oppimäärän mukaista opetusta ensisijaisesti lapsille ja nuorille. Toimintaamme määrittelevät laki (633/1998) ja asetus (813/1998) taiteen perusopetuksesta sekä opetushallituksen määräykset opetussuunnitelman perusteiksi.

Musiikkiopisto on aloittanut toimintansa vuonna 1965 Forssan musiikkikouluna. Nykyään opisto on alueellinen toimija, joka huolehtii laadukkaasta musiikkikasvatuksesta tarjoamisesta maakunnassa yhdessä yhteistyökuntiansa Humppila, Jokioinen, Koski, Somero, Tammela, Urjala ja Ypäjä kanssa. Monipuolista soitinopetusta järjestetään pääasiassa Forssassa Kehräämön toimipisteessä ja muutamassa soittimessa myös Somerolla. Alle kouluikäiset lapset voivat osallistua musiikkileikkikoulutoimintaan Forssan lisäksi Humppilassa, Jokioisilla, Koijärvellä, Tammelassa ja Urjalassa.

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Jokiläänin kansalaisopiston sopimus kuntien välillä on päivitetty vuoden 2022 alusta. Sopimuksessa on kansalaisopistolle nimetty johtokunta kehittämään opiston toimintaa. Humppilan kunnalla on kaksi jäsentä johtokunnassa. Johtokuntatyön kehittäminen jatkuu edelleen.

Musiikkiopiston toiminta on pysynyt ennallaan. Humppilan kunta ostaa opistopalveluita 20 000 eurolla.

Talousarviovuosi 2024:

- Jokiläänin kansalaisopisto
  - kansalaisopiston johtokunnan toiminnan kehittäminen
  - näkyvyyden lisääminen Humppilassa
- Musiikkiopisto
  - musiikkiopistotoiminnan jatkaminen nykyisellä tasolla.

Toimintakertomus 2024

Yhteistyö Jokiläänin kansalaisopiston kanssa on vahvistunut ja johtokunnan työskentely on jatkunut hyvin. Johtokunnassa Humppilan edustajina toimivat sivistyslautakunnan puheenjohtaja Markus Seuranen sekä sivistys- ja hyvinvointijohtaja Anssi Lepistö.

Opiston näkyvyyttä on pyritty lisäämään Humppilassa mm. Humpappaan sekä IDID-näyttöjen kautta.

Musiikkiopiston palvelut ovat jatkuneet nykyisellä tasolla.

	TP 2023	TA 2024	TOT 2024	Poikkeama
3023 Jokiläänin kansalaisopisto				
MENOT	-98.388,77	-99.600,00	-116.009,01	-16.409,01
NETTO	-98.388,77	-99.600,00	-116.009,01	-16.409,01
3024 Lounais-Hämeen musiikkiopisto				
MENOT	-14.350,00	-20.000,00	-23.796,10	-3.796,10
NETTO	-14.350,00	-20.000,00	-23.796,10	-3.796,10
Yhteensä				
MENOT	-112.738,77	-119.600,00	-139.805,11	-20.205,11
NETTO	-112.738,77	-119.600,00	-139.805,11	-20.205,11

KIRJASTO- JA KULTTUURIPALVELUT

Vastuhenkilö: sivistys- ja hyvinvointijohtaja

Tulosityksikön alaiset palvelut:

3051	Kirjastotoimi
3055	Kulttuuritoimi
3057	Kulttuuritapahtumat

hankkeet

3056	Taukotila – kohtaa ja vaikuta demokraattisesti (Louna-kirjastojen yhteinen hanke)
3058	Paikallismuseo -hanke

KIRJASTOTOIMI

Perustehtävät

Kirjaston tehtävänä on edistää kuntalaisten yhdenvertaisia mahdollisuuksia sivistykseen, kirjallisuuden ja kulttuurin harrastamiseen, jatkuvaan tietojen, taitojen ja kansalaisvalmiuksien kehittämiseen, kansainvälistymiseen, elinikäiseen oppimiseen ja kehittämiseen sekä aktiivista kansalaisuutta, demokratiaa ja sananvapautta. (Kirjastolaki 1492/2016 ja kulttuurilaki 728/1992).

Palvelusuunnitelma talousarviovuodelle

Kirjaston toiminnan mittareina käytetään vuosilainauksen ja kirjaston käyttäjien määrää sekä hankintojen, tapahtumien ja käyttäjäkoulutuksen kokonaismäärää. Hankintojen määrä on verrannollinen vuosittaiseen aineistomäärärahaan, mikä puolestaan vaikuttaa lainauslukuihin. Lainausten, tapahtumien ja käyttäjäkoulutuksen määrää pyritään kasvattamaan ja kirjastosta tehdään kuntalaisten olohuone.

Omatoimikirjaston myötä kirjaston aukioloajat laajenevat merkittävästi. Hyvinvoiva ja ammattitaitoinen kirjastohenkilökunta takaa palveluiden korkean tason. Kirjasto järjestää kaikille avoimia, monipuolisia ja laadukkaita yleisötapahtumia omana tuotantona sekä osallistuu kunnan muiden toimijoiden järjestämiin tilaisuuksiin/tapahtumiin.

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Talousarviovuosi 2024:

- **Kirjaston aineiston kehittäminen ja uudistaminen huomioiden kuntalaisten toiveet**
  - kirjaston aineiston uusiminen kuunnellen kuntalaisten toiveita
- **Kirjaston toiminnan kehittäminen, järjestettyjen tapahtumien lisääminen ja omatoimikirjaston toiminnan vakiinnuttaminen tavoitteena lainausmäärien kasvattaminen ja osallisuuden lisääminen**
  - kirjaston järjestämien tilaisuuksien lisääminen
  - omatoimikirjaston toiminnan vakiinnuttaminen
  - lainausmäärien nostaminen ja lukemaan innostaminen
- **Valtakunnalliseen ekirjasto-hankkeeseen osallistuminen**
  - Humpvilan kirjasto osallistuu yhdessä muiden Louna-kirjastojen kanssa ekirjasto-hankkeeseen. Hankkeen kautta kirjastojen e-aineisto tulee lainattavaksi ympäri Suomen

- **Louna-kirjasto yhteistyön jatkaminen**
  - Louna-kirjasto yhteistyön kehittäminen ja jatkaminen
  - Taukotila-hankkeen loppuun saattaminen
- **Terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen**
  - osallistutaan aktiivisesti kunnan hyvinvointityön organisoimiseen muutostilanteessa

Taloussuunnitelmavuodet 2025-2026:

- Kirjaston aineiston pitäminen laadukkaana, monipuolisena ja uudistuvana
- Omatoimikirjaston kautta kirjaston käytön lisääminen ja lainausmäärien nostaminen sekä lukemaan innostaminen
- Kirjaston toiminnan yleinen kehittäminen ja yhteistyö muiden Louna-kirjaston kanssa
- Lukemiseen kannustavan toimintamallin kehittäminen

Toimintakertomus 2024

Alkuvuodesta tehty Louna-kirjastojen yhteinen omatoimikirjasto-kysely osoitti, että omatoimikirjasto on toimiva ja pidetty palvelu, jota käytetään paljon. Omatoimikirjasto on myös vaikuttanut positiivisesti kuntalaisten kirjaston käyttöön ja lukuharrastukseen.

Kirjaston, varhaiskasvatuksen ja koulujen yhteistyötä tehostetaan ns. ”lukuryhmällä”, jonka ensimmäinen tapaaminen oli toukokuussa. Toinen tapaaminen oli syyskuussa, jolloin alettiin luoda Humppilan kuntaan omaa lukutaitostrategiaa.

Valtakunnallinen E-kirjasto tuli käyttöön huhtikuussa. Humppila oli heti alkuun väkilukuun suhteutettuna eniten lainanneiden kuntien joukossa. Taukotila-hanke saatiin päätökseen kesäkuun lopulla. Hankkeen lopulla päätettiin vielä perustaa jokaiseen kirjastoon osallisuuspiste.

Uusi Quria-kirjastojärjestelmä otettiin käyttöön lokakuussa. Tämän vuoksi kirjasto oli kokonaan suljettu 2.-15.10. Käyttöönotto sujui hyvin ja Quria on tuonut paljon positiivisia muutoksia kirjaston asiakaspalveluun.

	TP 2023	TA 2024	TOT 2024	Poikkeama
3051 Kirjastotoimi				
TULOT	3.858,72	2.500,00	3.640,58	1.140,58
MENOT	-171.266,94	-164.210,00	-170.020,07	-5.810,07
NETTO	-167.408,22	-161.710,00	-166.379,49	-4.669,49
3056 Taukotila -kohtaa ja vaikuta demokraatt.				
MENOT			-342,71	-342,71
NETTO	0	0	-342,71	-342,71
Yhteensä				
TULOT	3.858,72	2.500,00	3.640,58	1.140,58
MENOT	-171.266,94	-164.210,00	-170.362,78	-6.152,78
NETTO	-167.408,22	-161.710,00	-166.722,20	-5.012,20

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet				
KIRJASTOTOIMI				
Päämäärä	Toteutus	Mittari	Tavoitetaso	Toteutuma
Kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen	<p>Monipuolisten tapahtumien järjestäminen Louna-kirjastojen yhteistyötä sekä omana toimintana.</p> <p>Kulttuurikasvatussuunnitelman päivittäminen yhdessä varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen kanssa.</p> <p>Monipuolinen ja uudistuva aineisto.</p> <p>Lukemisen ja lukuharrastamisen edistäminen.</p>	<p>Kirjaston tapahtumat ja tilaisuudet. Tapahtumiin ja tilaisuuksiin osallistujien määrän seuranta.</p> <p>Päivitetty kulttuurikasvatussuunnitelma.</p> <p>Lainausmäärien kasvattaminen. Aineiston monipuolisuus.</p>	<p>Tapahtumat/ tilaisuudet 4 kpl.</p> <p>Jatkuva aineiston uudistaminen talousarvion puitteissa.</p> <p>Säännölliset kirjavinkkaukset ja kirjastovierailut varhaiskasvatuksen väelle ja kouluuokille.</p> <p>Lukupiiritoimintaa eri ikäisille kuntalaisille.</p>	<p>Tapahtumia oli vuoden aikana 18 (mm. dekkarilukupiirit, peliillat)</p> <p>Uutta aineistoa hankittu budjetin mukaisesti. Lainausmäärä kasvanut edellisestä vuodesta noin 7,5%.</p> <p>Kulttuurikasvatussuunnitelmaa on päivitetty ja kehittämis työtä jatketaan edelleen.</p> <p>Kirjavinkkauksia pidetty kouluuokille. Varhaiskasvatuksen ryhmät käyneet aktiivisesti.</p> <p>Lisää lukupiiritoimintaa vuodelle 2025.</p>
Kestävän kehityksen näkökulman huomioiminen	<p>Palveluiden järjestäminen kustannus tehokkaasti.</p> <p>Huomioidaan mahdolliset avustukset aineistohankinnoissa yhdessä Louna-kirjastojen kanssa.</p> <p>Aktiivinen yhteistyö Louna-kirjastojen kanssa.</p> <p>Valtakunnalliseen eKirjasto-hankkeeseen osallistuminen.</p>	<p>Palvelut järjestetään talousarvion antamissa raameissa.</p> <p>Osallistutaan Louna-kirjastojen yhteistyökokouksiin.</p> <p>eKirjasto-hankkeen käynnistyminen.</p>	<p>Talousarviossa pysyminen.</p> <p>Aktiivinen osallistuminen Louna-kirjastojen kokouksissa.</p> <p>Uusien yhteistyömuotojen kehittäminen.</p> <p>Käytössä oleva valtakunnallinen eKirjasto-aineisto.</p>	<p>Talousarvio ylittynyt hieman, noin 2%.</p> <p>Yhteistyö Louna-kirjastojen kanssa on ollut aktiivista ja toimivaa. Myös La-Nu-kirjastolaiset tehneet enemmän yhteistyötä (mm. kesälukukampanja, yhteiset kokoukset).</p> <p>E-kirjasto-hanke käynnistynyt huhtikuussa.</p>
Osallisuuden ja yhteisöllisyyden lisääminen ja kehittäminen	<p>Kuntalaisten tarpeiden ja ideoiden hyödyntäminen tapahtumien järjestämisessä. Aineistohankinnoissa huomioidaan kuntalaisten toiveet.</p> <p>Osallistuminen Louna-kirjastojen yhteiseen Taukotila – kohtaa ja vaikuta demokraattisesti -hankkeeseen.</p>	<p>Järjestetään kysely kirjaston käyttäjille heidän toiveista kirjaston tapahtumien osalta.</p> <p>Huomioidaan asiakkaiden toiveet aineistohankinnoissa.</p> <p>Järjestetään hankkeen edellyttämää toimintaa.</p>	<p>Kysely kirjaston toiminnasta.</p> <p>Kirjastoilla järjestetään vuoden ainakin vähintään 3 tilaisuutta tai tapahtumaa.</p> <p>Järjestetään vuoden 2024 aikana ainakin yksi Erätaukokeskustelu.</p>	<p>Kuntalaisten esittämiä toiveita toteutettu aineiston hankinnassa mahdollisuuksien mukaan.</p> <p>Tapahtumia järjestetty 18 kpl.</p> <p>Taukotila-hanke saatu päätökseen. Suunniteltu erätaukokeskustelu ei toteutunut.</p>

Päämäärä	Toteutus	Mittari	Tavoitetaso	Toteutuma
Työhyvinvoinnista ja -jaksamisesta huolehtiminen sekä osaamisen vahvistaminen	Kehityskeskusteluiden pitäminen vuosittain.	Kehityskeskusteluiden pitäminen.	Kehityskeskustelut pidetty 100 %.	Kehityskeskustelu pidetty.
	Ammatillisen osaamisen vahvistaminen koulutuksiin osallistamalla.	Osallistutaan koulutuksiin talousarvion sallimissa puitteissa ja tarpeen mukaan.	Toimialan työntekijä osallistuu vähintään yhteen (1) koulutukseen.	Useaan koulutukseen osallistuttu.
	Työtilojen uudistaminen.	Uudistetaan "varastohuone" työtilaksi.	"Varastohuoneen" uudistaminen ja kalustaminen.	Varastohuoneen uudistaminen aloitettu.
	Yhteistyö Louna-kirjastojen kanssa.	Osallistutaan Louna-kirjastojen kokouksiin.	Aktiivinen osallistuminen Louna-kirjastojen kokouksissa.	Louna-kirjastojen kokouksiin osallistuttu.
	Tyky-toiminnan aktiivinen kehittäminen ja järjestäminen.	Järjestetään elämänterveystoimintaa Tyky-päivä.	Tyky-päivän järjestäminen.	Tyky-päivä järjestetty.

KULTTUURITOIMI

Perustehtävät

Kulttuuripalveluiden tehtävänä on järjestää kulttuuritoimintaa, joka tukee ihmisten mahdollisuuksia luovaan ilmaisuun ja toimintaan sekä kulttuurin ja taiteen tekemiseen ja kokemiseen, edistää kaikkien väestöryhmien yhdenvertaisia mahdollisuuksia ja osallistumista kulttuuriin, taiteeseen ja sivistykseen, vahvistaa väestön hyvinvointia ja terveyttä sekä osallisuutta ja yhteisöllisyyttä kulttuurin ja taiteen keinoin, luoda edellytyksiä paikallisen ja alueellisen elinvoiman kehittymiselle ja sitä tukevalle luovalle toiminnalle kulttuurin ja taiteen keinoin. Tavoitteiden toteuttamisen lähtökohtina ovat demokratia, asukaslähtöisyys, tasa-arvo, kestävä kehitys sekä kulttuurinen moninaisuus ja vuoropuhelu. (kulttuurilaki 166/2019).

Palvelusuunnitelma talousarviovuodelle

Kulttuuripalveluilla vahvistetaan kunnan kulttuuritoiminnan edellytyksiä yhdessä alueen yhdistysten kanssa sekä kehitetään museotoimintaa. Kulttuurikasvatussuunnitelman päivittäminen yhdessä varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen kanssa. Kehitetään kunnan viestintää ja perustetaan kirjastolle matkailuinfo. Kehitetään kunnan museotoimintaa.

Talousarviovuosi 2024:

- **Kulttuuritoiminnan lisääminen, vakiinnuttaminen sekä erilaisten yleisötapahtumien järjestäminen ja kuntalaisten osallisuuden lisääminen**
  - monipuolisten kulttuuritilaisuuksien järjestäminen eri ikäisille kuntalaisille
  - Humpzilla 150 v. juhluvuoden tapahtumien järjestäminen poikkihallinnollisesti
- **Kulttuurikasvatussuunnitelman päivittäminen**
  - Kulttuurikasvatussuunnitelman päivittäminen yhdessä varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen kanssa
- **Humpappaan kehittäminen kunnan julkisena tiedotteena ja matkailuinfon perustaminen**
  - kehitetään Humpappaata edelleen ja otetaan käyttöön Issuu-alusta
  - perustetaan matkailuinfo kirjastolle ja suunnitellaan matkailun edistämistä
- **Terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen**
  - osallistutaan aktiivisesti kunnan hyvinvointityön organisoimiseen muutostilanteessa
  - ohjattu välituntitoiminta

Taloussuunnitelmavuodet 2025-2026:

- Kulttuuritoiminnan lisääminen, vakiinnuttaminen sekä kehittäminen ja kuntalaisten osallisuuden lisääminen
- Päivitetyn kulttuurikasvatussuunnitelman jalkauttaminen osaksi arkea
- Verkostoituminen seudullisesti, maakunnallisesti ja valtakunnallisesti eri kulttuuritoimijoiden ja järjestöjen kautta

Toimintakertomus 2024

Kulttuuritoimen osalta alkuvuosi on ollut poikkeuksellinen sijaisuuden vuoksi. Normaalit kulttuuritoimen toiminnot ja tapahtumat on järjestetty, mutta sijaisjärjestelyistä johtuen uuden kehittäminen ja osan asioiden edistäminen on jäänyt taka-alalle. Toimen vakituinen hoitaja on palannut töihin kesäkuussa.

Alkuvuodesta on järjestetty yksi yhdistysilta, sillä yhdistykset eivät pitäneet tarpeellisena useampaa yhdistysiltaa. Tärkeimpänä on pitää keväällä kesän tapahtumista yhdistysilta ja syksyllä talven tapahtumista ja joulunavajaisista palaveri.

e-Museo asia ei ole edistynyt sijaisuuden aikana. Tavoitteena saada ensi kevääksi myös eMuseo -palvelu käyttöön kuntalaisille sekä matkailijoille.

Verkostoituminen on jatkunut kevään 2024 aikana. Vs. kulttuurikoordinaattori sekä sivistys- ja hyvinvointijohtaja ovat osallistuneet Hämeen liiton järjestämään kulttuuritoimijoiden tapaamiseen. Jatkossa tapaamiset ovat säännöllisiä ja Humppilan edustajat osallistuvat niihin.

Loppuvuonna kulttuuritoimen suurin tavoite oli saada Humppilan Venetsialaiset tuottavaksi. Tässä ei onnistuttu, vaan tapahtuma oli kunnalla tappiollinen ja tapahtuma ei tule saamaan jatkoa kunnan järjestämänä. Matkailun osalta kunta on käynyt keskusteluja opastetuista Humppila kierroksista, mutta suunnittelutyö jatkuu edelleen. Matkailun infopisteen suunnittelua jatketaan ja mietitään resursseja tähän liitettäväksi.

Joulunavajaiset järjestettiin yhdistysten kanssa yhteistyönä ja tapahtuma oli vuonna 2024 ensimmäistä kertaa kunnanvirastolla. Tapahtuma oli menestys ja ihmiset löysivät uuden tapahtumapaikan sankoin joukoin.

e-Museo palvelun muokkaamista käyttöön otettavaksi on jatkettu ja vuoden 2024 lopussa tilanne oli se, että sovellukseen etsitään sopivia kuvia jatkamaan tarinoiden elävöittämistä. Myös Minun Humppilani -kulttuurikierroksen teettämiä QR-koodeja suunnitellaan hyödynnettäväksi e-Museo palvelussa.

	TP 2023	TA 2024	TOT 2024	Poikkeama
3055 Kulttuuritoimi				
TULOT	530,88	2.300,00	6.033,39	3.733,39
MENOT	-57.184,09	-56.140,00	-64.518,41	-8.378,41
NETTO	-56.653,21	-53.840,00	-58.485,02	-4.645,02
3057 Kulttuuritapahtumat				
TULOT	12.962,73	22.000,00	19.610,24	-2.389,76
MENOT	-33.609,44	-20.250,00	-34.536,61	-14.286,61
NETTO	-20.646,71	1.750,00	-14.926,37	-16.676,37
3058 Paikallismuseo -hanke Kauppila/Talvinen				
TULOT	6.200,00		6.000,00	6.000,00
MENOT	-9.042,22		-9.065,75	-9.065,75
NETTO	-2.842,22	0	-3.065,75	-3.065,75
Yhteensä				
TULOT	19.693,61	24.300,00	31.643,63	7.343,63
MENOT	-99.835,75	-76.390,00	-108.120,77	-31.730,77
NETTO	-80.142,14	-52.090,00	-76.477,14	-24.387,14

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet				
KULTTUURITOIMI				
Päämäärä	Toteutus	Mittari	Tavoitetaso	Toteutuma
Kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen	<p>Kulttuurikasvatussuunnitelman päivittäminen yhdessä varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen kanssa.</p> <p>Kulttuuritapahtumien järjestäminen ja mukana oleminen muiden järjestämissä tilaisuuksissa.</p> <p>Museotoiminnan kehittäminen ja museoiden ylläpitäminen.</p> <p>eMuseo-toiminnan kehittäminen ja lisääminen.</p> <p>Ohjattu välituntitoiminta.</p>	<p>Päivitetty kulttuurikasvatussuunnitelma.</p> <p>Kulttuuritoimen järjestämät tapahtumat ja tilaisuudet.</p> <p>Yhdistysiltojen järjestäminen.</p> <p>Kauppilan perinnetilan ja Talvisen työläismökin aukipitäminen.</p> <p>Säännöllinen ohjattu välituntitoiminta koululaisille.</p>	<p>Tapahtumia/tilaisuuksia 4.</p> <p>Yhdistysillat 3.</p> <p>Kauppilan perinnetila ja Talvisen työläismökki auki kesäsunntaisin.</p> <p>Kunnan museot kirjattuna eMuseo-alustalle.</p> <p>Säännöllinen ohjattu välituntitoiminta koululaisille.</p>	<p>Tapahtumia järjestetty 8. Tämän lisäksi peli-iltoja järjestetty 4 kertaa kirjastolla yhdessä kulttuuritoimen sekä nuorisotoimen kanssa.</p> <p>Yhdistysilloja toivottiin yksi keväälle ja yksi syksyelle yhdistysten osalta, joten 1 kpl on järjestetty alkuvuodesta ja toinen järjestettiin loppusyksystä joulunavajaisten suunnittelu teemalla.</p> <p>Kauppilan perinnetila ja Talvisen työläismökki on ollut auki kesäsunntaisin.</p> <p>Kulttuurikasvatussuunnitelmaa on päivitetty ja edennyt uudenaikaisena kommentteille varhaiskasvatukseen ja perusopetuksen puolelle. Kehittämistyötä jatketaan edelleen.</p> <p>e-Museo-alustaa on päivitetty ja pohdittu palvelun yhdistämistä Minun Humppilani -kierroksen QR-koodien tarinoin.</p>
Kestävän kehityksen näkökulman huomioiminen	<p>Palveluiden järjestäminen kustannus tehokkaasti.</p> <p>Yhteistyö eri toimintojen kanssa ja kesken.</p> <p>Hankkeiden hyödyntäminen.</p> <p>Kauppilan perinnetilan ja Talvisen työläismökin kunnostamisen jatkaminen.</p> <p>Kauppilan perinnetilan aineiston luetteloinnin jatkaminen hankeavustuksen turvin.</p> <p>Matkailun edistäminen</p>	<p>Toiminnan järjestäminen talousarvion raameissa.</p> <p>Haetaan museoviraston avustusta Kauppilan perinnetilan ja Talvisen työläismökin kunnostamiseen.</p> <p>Haetaan museoviraston avustusta Kauppilan perinnetilan aineiston luetteloinnin jatkamiseen.</p> <p>Matkailuinfon perustaminen. Vapaaehtoisuuden perustuvan matkakoopas toiminnan kehittäminen</p>	<p>Talousarviossa pysyminen.</p> <p>Hankehakemukset museovirastolle.</p> <p>Myönteisten hankekemuspäätösten saaminen.</p> <p>Matkailuinfon perustaminen.</p> <p>Vapaaehtoisten matkakooppaiden löytyminen</p>	<p>Hankehakemus museovirastolle toimittettu ja saatu hankerahaa Talvisen työläismökin luettelointiin.</p> <p>Matkailuinfon perustamista on alettu suunnitella, mutta toteutus siirtyy vuodelle 2025.</p> <p>Suunniteltu yhdessä Huhtaan kyläyhdistyksen edustajan kanssa, miten saadaan opastettu matkailukierros Humppilani tärkeimpiin kulttuurikohteisiin tuotteistettua kunnan matkailun puolelle. Suunnittelu jatkuu edelleen.</p>

Päämäärä	Toteutus	Mittari	Tavoitetaso	Toteutuma
Osallisuuden ja yhteisöllisyyden lisääminen ja kehittäminen	<p>Yhdistysyhteistyön kehittäminen.</p> <p>Tilojen järjestäminen kuntalaisten kokoontumisille.</p> <p>Kulttuurikyselyn laatiminen.</p> <p>Seudullisen Taukotila – vaikuta ja kohtaa demokraattisesti -hankkeen hyödyntäminen.</p>	<p>Yhdistysiltojen järjestäminen.</p> <p>Yhdistystilan hankinta.</p> <p>Laadittu kulttuurikysely.</p> <p>Taukotila-hankkeeseen osallistuminen.</p>	<p>Yhdistysillat 3.</p> <p>Tapahtumia/ tilaisuuksia 4.</p> <p>Yhdistystilan käyttöönotto.</p> <p>Kulttuurikyselyn tulosten hyödyntämisen toiminnan kehittämisessä.</p>	<p>Yhdistysillat 2, toiveiden mukaan.</p> <p>Tapahtumia järjestetty 8. Tämän lisäksi peli-iltapäiviä järjestetty 4 kertaa kirjastolla yhdessä kulttuuritoimen sekä nuorisotoimen kanssa.</p> <p>Kulttuurikysely julkaistiin loppu vuonna ja jatkettiin vastausaikaa alkuvuodelle suuremman vastausmäärän tavoittamiseksi. Kyselyyn vastasi n. 100 hlöä.</p>
Työhyvinvoinnista ja -jaksamisesta huolehtiminen sekä osaamisen vahvistaminen	<p>Kehityskeskusteluiden pitäminen vuosittain.</p> <p>Ammatillisen osaamisen vahvistaminen koulutuksiin osallistumalla.</p> <p>Työtilojen uudistaminen.</p> <p>Yhteistyö Ypäjän kunnan ja Jokiläänin kansalaisopiston kesken.</p> <p>Tyky-toiminnan aktiivinen kehittäminen ja järjestäminen.</p>	<p>Kehityskeskusteluiden pitäminen.</p> <p>Osallistutaan koulutuksiin talousarvion sallimissa puitteissa ja tarpeen mukaan.</p> <p>Uudistetaan ”varastohuone” työtilaksi.</p> <p>Yhteistyötapaamiset.</p> <p>Järjestetään elämäntuosaston henkilöstölle tyky-päivä.</p>	<p>Kehityskeskustelut pidetty 100 %.</p> <p>Toimialan työntekijä osallistuu vähintään yhteen (1) koulutukseen.</p> <p>”Varastohuoneen” uudistaminen ja kalustaminen.</p> <p>Yhteistyötapaamiset.</p> <p>Tyky-päivän järjestäminen.</p>	<p>Kehityskeskustelut pidetty syksyllä.</p> <p>”Varastohuoneen” uudistaminen ja kalustaminen siirtyi lokakuulta keväälle 2025.</p> <p>Yhteistyötapaamisiin on osallistuttu 4 kertaa.</p> <p>Tyky-päivä elämäntuosaston henkilöstölle järjestettiin joulukuussa 2024. Retki Turun taidemuseoon ja pakohuoneeseen.</p>

NUORISOTOIMI

Vastuhenkilö: sivistys- ja hyvinvointijohtaja

Tulosyksikön alaiset palvelut:

3635	Nuorisotoimi
3637	Etsivä nuorisotyö
3640	Taito- ja taidetoiminta
3645	Leiritoiminta
hankkeet	
3642	Suomen harrastamisen malli - Harrastava Humppila

Perustehtävät

Nuorisopalveluiden tehtävänä on nuorten kasvun, itsenäistymisen ja osallisuuden tukeminen yhteiskunnassa. Toiminnan lähtökohtina ovat yhteisvastuu, kulttuurien moninaisuus ja kansainvälisyys, kestävä kehitys, terveet elämäntavat sekä ympäristön ja elämän kunnioittaminen ja monialainen yhteistyö (Nuorisolaki 1285/2016).

Palvelusuunnitelma talousarviovuodelle

Nuorisopalvelujen toiminta keskittyy nuorten kohtaamiseen eri toimintaympäristöissä kuten nuorisotilalla, nuorten luonnollisilla vapaa-ajan viettopaikoilla ja koulussa. Etsivää nuoritoimintaa kehitetään ja toteutetaan saadulla avustuksella. Yhteistyötä koulun, alueen yhdistysten ja yritysten kanssa syvennetään tarvelähtöisesti. Hyvinvoiva ja ammattitaitoinen henkilökunta takaa palveluiden korkean tason.

Talousarviovuosi 2024:

- **Harrastava Humppila -hanke**
  - haetaan jatkoa Suomen harrastamisen mallin mukaiseen toimintaan
- **Nuorten osallisuuden lisääminen ja perustoimintaan keskittyminen hyödyntäen yhteistyötä muiden kuntien kanssa**
  - nuorisovaltuuston toiminnan kehittämisen, nuorten aktivoiminen ja yhteistyön tiivistäminen entisestään koulun kanssa
  - aktiivinen yhteistyö kunnan muiden toimijoiden ja seudun kuntien kesken
  - etsivän nuorisotyön avustuksen hakeminen
- **Nuorisotila Vaijerin uudistaminen**
  - nuorisotilan kaluston uusiminen
- **Terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen**
  - osallistutaan aktiivisesti kunnan hyvinvointityön organisoimiseen muutostilanteessa
  - ohjattu välituntitoiminta

Taloussuunnitelmavuodet 2025-2026:

- Nuorisotoimen kehittäminen ja nuorten osallisuuden lisääminen
- Yhteistyön lisääminen kunnan eri toimijoiden kesken tapahtumien, retkien yms. kautta
- etsivän nuorisotyön avustuksen hakeminen
- Verkostoituminen seudullisesti, maakunnallisesti ja valtakunnallisesti eri nuorisotoimijoiden ja järjestöjen kautta

Toimintakertomus 2024

Nuorisotoimen alkuvuosi 2024 on järjestetty sijaisvoimin, vakituisen toimen haltijan ollessa opintovapaalla. Vakituinen henkilö on palannut työhön kesäkuussa.

Nuorisotilan Vaijerin toiminta on jatkunut aktiivisena ja nuorisotila on ollut avoinna säännöllisesti. Kävijämäärissä on pientä pirstystä. Harrastava Humppila toimintaa on järjestetty kevään ja syksyn ajan. Harrastava Humppilan

uusi hankehakemus on tehty ja avustusta on saatu 7000 euroa seuraavalle toimintakaudelle (lukuvuosi 2024-2025).

Etsivä nuorisotyö on jatkunut aiempien vuosien tapaan. Etsivään nuorisotyöhön on saatu Aluehallintoviraston avustus, jonka suuruus on 10 000 euroa.

Nuoritoimi on järjestänyt kesällä päiväleirin pienimmille koululaisille.

	TP 2023	TA 2024	TOT 2024	Poikkeama
3635 Nuorisotoimi				
TULOT	120,95		1.432,19	1.432,19
MENOT	-74.232,96	-70.420,00	-84.813,11	-14.393,11
NETTO	-74.112,01	-70.420,00	-83.380,92	-12.960,92
3637 Etsivä nuorisotyö				
TULOT	12.000,00	11.000,00	10.000,00	-1.000,00
MENOT	-17.432,21	-17.090,00	-14.518,39	2.571,61
NETTO	-5.432,21	-6.090,00	-4.518,39	1.571,61
3640 Taito- ja taidetoiminta				
MENOT	-22.758,29	-22.000,00	-21.971,34	28,66
NETTO	-22.758,29	-22.000,00	-21.971,34	28,66
3642 Suomen malli - Harrastava Humpmila				
TULOT	13.460,51		7.000,00	7.000,00
MENOT	-10.708,91		-12.797,80	-12.797,80
NETTO	2.751,60	0	-5.797,80	-5.797,80
3647 Leiritoiminta 2. 1.5.2023 - 31.5.2024				
TULOT	3.000,00			
MENOT	-3.768,69		-1.415,00	-1.415,00
NETTO	-768,69	0	-1.415,00	-1.415,00
Yhteensä				
TULOT	28.581,46	11.000,00	18.432,19	7.432,19
MENOT	-129.853,11	-109.510,00	-135.515,64	-26.005,64
NETTO	-101.271,65	-98.510,00	-117.083,45	-18.573,45

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet				
NUORISOTOIMI				
Päämäärä	Toteutus	Mittari	Tavoitetaso	Toteutuma
Kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen	Lasten ja nuorten yksilöllinen kohtaaminen nuorisotilalla, koululla sekä muissa toimintaympäristöissä. Etsivän nuorisotyön kehittäminen. Harrastava Humpmila -toiminta. Ohjattu välituntitoiminta.	Nuorisotila Vaijerin aukiolot. Tapahtuminen ja tilaisuuksien järjestäminen. Kävijämäärä nuorisotilalla. Kerhojen määrä. Säännöllinen ohjattu välituntitoiminta koululaisille.	Nuorisotila auki säännöllisesti. Kävijämäärän nostaminen pandemiaa edeltävälle tasolle. Kaiken ikäisille tarjolla kerhotoimintaa. Säännöllinen ohjattu välituntitoiminta koululaisille.	Nuorisotila 7.lk-17v.: KEVÄT 29 krt, ka 18,7. SYKSY 30 krt, ka 24 5.-6.lk: KEVÄT 17 krt, ka 14,9. SYKSY 15 krt, ka 14 Nuvan kanssa Rivieran kesäkauden avajaiset. Etsivä nuorisotyö: seudullinen yhteistyö ja kouluttautuminen HaHu-kerhoja tarjolla 1-9.luokkalaisille: monitoimikerhoja ja liikuntaa: syksyn suosituin ryhmä kuntosalikerho. Yläkoululaisille kerran viikossa ohjattua välituntitoimintaa.

Päämäärä	Toteutus	Mittari	Tavoitetaso	Toteutuma
Kestävän kehityksen näkökulman huomioiminen	<p>Palveluiden järjestäminen kustannus tehokkaasti.</p> <p>Hankkeiden ja avustusten hyödyntäminen.</p> <p>Aktiivinen yhteistyö naapurikuntien nuorisotoimien kanssa.</p>	<p>Toiminnan järjestäminen talousarvion puitteissa.</p> <p>Hankehakujen ja avustusten määrä.</p> <p>Osallistuminen yhteistyöhön</p> <p>.</p>	<p>Talousarviossa pysyminen.</p> <p>Etsivän nuorisotyön avustuksen hakeminen.</p> <p>Myönteiset hankekupäätökset.</p>	<p>Harrastava Humpilla (Suomen harrastamisen -malli) toimintaan myönnetty 7000€.</p> <p>Etsivä nuorisotyöhön myönnetty 10 000€.</p>
Osallisuuden ja yhteisöllisyyden lisääminen ja kehittäminen	<p>Nuorisovaltuuston toiminnan kehittämisen.</p> <p>Nuorten osallisuuden lisääminen toiminnan suunnittelussa.</p> <p>Leiritoiminnan järjestäminen.</p> <p>Seudullisen Taukotila – vaikuta ja kohtaa demokraattisesti -hankkeen hyödyntäminen.</p> <p>Harrastava Humpilla -toiminta.</p>	<p>Nuorisovaltuuston koostumisten määrä.</p> <p>Nuorisovaltuuston edustajien kouluttaminen lautakuntatyöskentelyyn.</p> <p>Leirien määrä.</p> <p>Hanke-toimintaan osallistuminen.</p> <p>Kerhojen määrä</p> <p>.</p>	<p>Nuorisovaltuuston säännöllinen kokoontuminen.</p> <p>Järjestetään vähintään kaksi (2) leiriä.</p> <p>Myönteiset hankekupäätökset.</p> <p>Kaiken ikäisille tarjolla kerhotoimintaa</p> <p>.</p>	<p>Keväällä kolme kokousta ja syksyllä yksi. Nuva-edustus lautakunnissa toteutunut.</p> <p>Nuvan Lounaplussa-projektit: menopeliensiapu ja Humpilla150-kondomit</p> <p>Kesällä oli yksi päiväleiri.</p> <p>Päiväleirihankeraha jäi hakematta kesälle 2024, haettu uudestaan kesälle 2025.</p> <p>Harrastava Humpilla-toimintaa toteutunut kaiken ikäisille.</p>
Työhyvinvoinnista ja -jaksamisesta huolehtiminen sekä osaamisen vahvistaminen	<p>Kehityskeskusteluiden pitäminen vuosittain.</p> <p>Ammatillisen osaamisen vahvistaminen koulutuksiin osallistumalla.</p> <p>Tyky-toiminnan aktiivinen kehittäminen ja järjestäminen.</p>	<p>Kehityskeskusteluiden pitäminen.</p> <p>Osallistutaan koulutuksiin talousarvion sallimissa puitteissa ja tarpeen mukaan.</p> <p>Järjestetään elämälaatuosaston henkilöstölle tyky-päivä.</p>	<p>Kehityskeskustelut pidetty 100 %.</p> <p>Toimialan työntekijä osallistuu vähintään yhteen (1) koulutukseen.</p> <p>Tyky-päivän järjestäminen.</p>	<p>Kehityskeskustelu on pidetty.</p> <p>Työntekijä osallistunut koulutuksiin ja työhajaukseen.</p> <p>Seudullisen ja alueellisen yhteistyön kautta osaamisen ja jaksamisen vahvistamista.</p>

LIIKUNTATOIMINTA

Vastuhenkilö: sivistys- ja hyvinvointijohtaja

Tulosyksikön alaiset palvelut:

3624 Liikuntatoiminta

Perustehtävät

Liikuntapalveluiden tehtävänä on luoda edellytykset kuntalaisten terveyttä ja hyvinvointia ylläpitävälle ja edistävälle liikunnalle. Tehtävänä on edistää eri väestöryhmien mahdollisuuksia liikkua ja harrastaa liikuntaa, väestön hyvinvointia ja terveyttä, fyysisen toimintakyvyn ylläpitämistä ja parantamista, lasten ja nuorten kasvua ja kehitystä, liikunnan kansalaistoimintaa mukaan lukien seuratoiminta, huippu-urheilua, liikunnan ja huippu-urheilun rehellisyyttä ja eettisiä periaatteita sekä eriarvoisuuden vähentämistä liikunnassa. (Liikuntalaki 390/2015).

Palvelusuunnitelma talousarviovuodelle

Liikuntapalveluilla luodaan yleiset edellytykset liikunnalle paikallistasolla, järjestämällä liikuntapalveluja sekä terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntaa. Liikuntapalveluilla kannustetaan kuntalaisia omatoimiseen liikuntaan sekä liikunnalliseen elämäntapaan yhteistyössä eri toimialojen kesken. Kuntalaisten osallisuuden kautta kehitetään liikuntapalveluiden sisältöjä.

Talousarviovuosi 2024:

- **Terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen**
  - järjestetään monipuolisia liikuntapalveluita eri-ikäisille kuntalaisille
  - osallistutaan aktiivisesti kunnan hyvinvointityön organisoimiseen muutostilanteessa
  - ohjattu välituntitoiminta
- **Liikuntastrategian käyttöönotto**
  - liikuntastrategian käyttöönotto osana terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä

Taloussuunnitelmavuodet 2025-2026:

- Kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin lisääminen liikunnan keinoin
- Liikuntatoiminnan kehittäminen ja monipuolistaminen
- Verkostoituminen seudullisesti, maakunnallisesti ja valtakunnallisesti eri liikuntatoimijoiden ja järjestöjen kautta

Toimintakertomus 2024

Kunnan järjestämä liikuntatoiminta on ollut aktiivista. Liikuntaryhmiä on ollut keskimäärin 18 ja ohjattuja kuntosaliryhmiä 3. Nuorisotoimi on järjestänyt tyttöjen kuntosalia sekä järjestänyt toimintaa nuorten liikuntasalivuorolla. Tämän lisäksi liikuntatoimi on järjestänyt liikunnallisia retkiä ja vesijumppaa. Liikuntatoimintaa on järjestetty matalankynnyksen periaatteella ja tarjonta on ollut monipuolista, mikä antaa mahdollisuuksia harrastaa liikuntaa eri väestöryhmille ja edistää hyvinvointia ja terveyttä sekä ylläpitää fyysisistä toimintakykyä. Liikuntatoimi tarjoaa henkilökohtaista liikuntaneuvontaa ja myös kuntotestiä.

Soveltavan liikunnan palvelut on ostettu Forssan kaupungilta. Liikuntatoimi on osallistunut seudun liikuntatoimijoiden yhteistyöpalaveriin sekä Kanta-Hämeen kuntien liikuntaneuvonnan, -palveluiden ja elintapaohjaustoimintojen kehittämiseen. Liikuntatoimi on julkaissut Liikkuva ja hyvinvoiva Humppila -lehtisen tammi- ja elokuussa. Lehtiseen on koottu kunnan tarjoama liikunta liikuntakausien ajalta. Lisäksi liikuntatoimi on ollut aktiivisesti esillä eri some-alustoilla.

3624 Liikuntatoiminta	TP 2023	TA 2024	TOT 2024	Poikkeama
TULOT	5.503,42	3.500,00	5.431,80	1.931,80
MENOT	-171.508,80	-145.680,00	-165.247,21	-19.567,21
NETTO	-166.005,38	-142.180,00	-159.815,41	-17.635,41

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet				
LIIKUNTATOIMINTA				
Päämäärä	Toteutus	Mittari	Tavoitetaso	Toteutuma
Kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen	<p>Monipuolisten kohdennettujen liikuntaryhmien järjestäminen eri-ikäisille kuntalaisille.</p> <p>Liikuntastrategian käyttöönotto osana terveyden ja hyvinvoinnin edistämistyötä.</p> <p>Terveyden ja hyvinvoinnin infopisteen kehittäminen.</p> <p>Ohjattu välituntitoiminta.</p>	<p>Liikuntaryhmien määrä.</p> <p>Osallistujamäärät.</p> <p>Liikuntastrategian hyödyntäminen.</p> <p>Terveyden ja hyvinvoinnin infopisteen tarjonnan laajentaminen.</p> <p>Säännöllinen ohjattu välituntitoiminta.</p>	<p>Vähintään nykyinen taso ryhmien määrässä.</p> <p>Osallistujamäärien kasvattaminen.</p> <p>Liikuntastrategian hyödyntäminen.</p> <p>Terveyden ja hyvinvoinnin infopisteen tarjonnan laajentaminen.</p> <p>Säännöllinen ohjattu välituntitoiminta.</p>	<p>Liikuntaryhmiä on ollut keskimäärin 18 ja kolme ohjattua kuntosaliryhmää.</p> <p>Liikuntaryhmien osallistumismäärä ovat pysyneet aiemmalla tasolla. Myös uusia osallistujia on saatu mukaan.</p> <p>Liikuntastrategian valmistelu on aloitettu yhteistyössä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kanssa.</p> <p>Liikuntaneuvonnan konsepti on laadittu yhdessä hyvinvointialueen kanssa.</p>
Kestävän kehityksen näkökulman huomioiminen	<p>Palveluiden järjestäminen kustannustehokkaasti. Aktiivinen yhteistyö kunnan eri toimintojen kanssa ja kesken. Mahdollisten hankkeiden hyödyntäminen.</p>	<p>Toiminnan järjestäminen talousarvion raameissa.</p> <p>Hankehakujen tekeminen.</p>	<p>Talousarviossa pysyminen.</p> <p>Myönteiset hankeavustukset.</p>	<p>Talousarvion raameissa on pysytty pääosin.</p> <p>Yhteistyö seudun muiden kuntien kanssa on ollut aktiivista.</p>
Osallisuuden ja yhteisöllisyyden lisääminen ja kehittäminen	<p>Kuntalaisten ja toimintaan osallistuvien mielipiteiden kartoittaminen liikuntatarjonnan suunnittelun pohjaksi.</p> <p>Yhteistyö alueen järjestöjen, yritysten sekä muiden kuntien kanssa.</p>	<p>Liikuntakyselyn vastausprosentti.</p> <p>Osallistujamäärät toiminnassa.</p> <p>Ryhmätoiminnan määrä.</p> <p>Yhteistyötapaamiset.</p>	<p>Laadukas kysely.</p> <p>Kyselyn vaikuttaminen toiminnan suunnitteluun.</p> <p>Yhteistyötapaamisia 3.</p>	<p>Liikuntakyselyn valmistelu on aloitettu.</p> <p>Ryhmätoiminnan määrä on pysynyt aiemmalla tasolla.</p> <p>Yhteistyötapaamisia on ollut useita.</p>
Työhyvinvoinnista ja -jaksamisesta huolehtiminen sekä osaamisen vahvistaminen	<p>Kehityskeskusteluiden pitäminen vuosittain.</p> <p>Ammatillisen osaamisen vahvistaminen koulutuksiin osallistumalla.</p> <p>Tyky-toiminnan aktiivinen kehittäminen ja järjestäminen.</p>	<p>Kehityskeskusteluiden pitäminen.</p> <p>Osallistutaan koulutuksiin talousarvion sallimissa puitteissa ja tarpeen mukaan.</p> <p>Järjestetään elämälaatuosaston henkilöstölle tyky-päivä.</p>	<p>Kehityskeskustelut pidetty 100 %.</p> <p>Toimialan työntekijä osallistuu vähintään yhteen (1) koulutukseen.</p> <p>Tyky-päivän järjestäminen.</p>	<p>Kehityskeskustelu on pidetty.</p> <p>Työntekijä on osallistunut koulutuksiin.</p> <p>TyHy-päivä on järjestetty syksyllä.</p>

TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN EDISTÄMINEN

Vastuhenkilö: sivistys- ja hyvinvointijohtaja

Tulosyksikön alaiset palvelut:

3081 Terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen
3082 Osallistava budjetointi

Perustehtävät

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on toimintaa, jonka tavoitteena on lisätä väestön hyvinvointia ja terveyttä sekä kaventaa terveyseroja. Monialainen, onnistunut hyvinvoinnin edistäminen edellyttää toimivia rakenteita, osaamista, riittäviä palveluja ja hyvinvoinnin edistämistyön resursointia.

Toimivien rakenteiden luomisessa on olennaista, että hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen johtaminen, koordinaatio ja suunnitelmat sisällytetään osaksi kunnan hyvinvointi- ja turvallisuussuunnittelua.

Kunnan on edistettävä asukkaidensa hyvinvointia ja terveyttä. Kunnalla on ensisijainen vastuu hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä siltä osin kuin tämä tehtävä kytkeytyy kunnan muihin lakisääteisiin tehtäviin. (Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä 612/2021).

Palvelusuunnitelma talousarviovuodelle

Talousarvio vuonna organisoidaan terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen työ kunnassa ja luodaan lain edellyttämät rakenteet hyvinvointityön pohjaksi. Toiminnan tarkoituksena on lisätä kuntalaisten hyvinvointia ja luoda toimintaedellytyksiä omaehtoiselle terveyden edistämistyölle. Yhteistyö hyvinvointialueen kanssa ja aktiivinen osallistuminen hyvinvointialueen yhdyspintatyöryhmien toimintaan on keskeinen tekijä terveyden ja hyvinvoinnin työssä.

Talousarviovuosi 2024:

- Terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen työn organisoiminen
  - hyvinvointikoordinaattorin palkkaamisen jatkaminen määräaikaisesti 31.12.2025 asti
  - hyvinvointityön rakenteiden luominen koko kunnan organisaatioon
  - osallistuminen hyvinvointialueen yhdyspintatyöryhmiin
- Unicefin Lapsiystävällinen kunta -malli
  - Lapsiystävällinen kunta -mallin toiminnan käynnistäminen ja organisoiminen
- Osallistava budjetointi
  - osallistavan budjetoinnin jatkaminen vuonna 2024

Taloussuunnitelmavuodet 2025-2026:

- terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen työn organisoiminen kunnan toimintarakenteisiin
- Lapsiystävällinen kunta -mallin aloittaminen
- osallistavan budjetoinnin jatkaminen ja kehittäminen

Toimintakertomus 2024

Terveyden ja hyvinvoinnin työ on jatkunut aktiivisena alkuvuoden. Alkuvuoden aikana on saatettu loppuun Humppilan kunnan laaja hyvinvointikertomus ja hyvinvointisuunnitelma. Kunnanvaltuusto on hyväksynyt asiakirjan. Hyvinvointikoordinaattori on osallistunut useisiin seminaareihin ja webinaareihin koskien hyte-työn sisältöjä ja rakenteita. Hyvinvointikoordinaattori on toiminut ehkäisevän päihdetyön yhdyshenkilönä, vanhusneuvoston sihteerinä, sekä kunnan edustajana alueellisessa HYTE- työryhmässä.

Lapsiystävällinen -kunta projekti on lähtenyt käyntiin huhtikuussa ja jolloin on alkanut nykytilan kartoitus Unicefin ohjeiden mukaisesti.

Vuoden 2023 osallistavan budjetin hankinta on saatu valmiiksi ja Salen leikkipuistoon on pystytetty uusi kiipeilyteline. Vuoden 2024 osallistavan budjetoinnin kautta kunnan kuntosalia uudistettiin hankkimalla uusia laitteita salille.

3081	Terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen	TP 2023	TA 2024	TOT 2024	Poikkeama
	TULOT			57,3	57,3
	MENOT	-56.980,35	-54.420,00	-53.502,75	917,25
	NETTO	-56.980,35	-54.420,00	-53.445,45	974,55
3082	Osallistava budjetointi				
	MENOT	-10.000,00	-10.000,00	-10.325,08	-325,08
	NETTO	-10.000,00	-10.000,00	-10.325,08	-325,08
	Yhteensä				
	TULOT			57,3	57,3
	MENOT	-66.980,35	-64.420,00	-63.827,83	592,17
	NETTO	-66.980,35	-64.420,00	-63.770,53	649,47

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet				
TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN EDISTÄMINEN				
Päämäärä	Toteutus	Mittari	Tavoitetaso	Toteutuma
Kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen	<p>Terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen työn organisoiminen.</p> <p>Hyte-kertoiminen nostaminen.</p> <p>Lapsiystävällinen kunta- mallin toteuttamisen aloittaminen.</p> <p>Esteettömyyssuunnitelman laatiminen.</p> <p>Tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelman päivittäminen.</p>	<p>Hyvinvointikoordinaattorin palkkaamisen jatkaminen.</p> <p>Hyte-kerroin.</p> <p>Lapsiystävällinen kunta -mallin aloittaminen.</p> <p>Valmis esteettömyyssuunnitelma.</p> <p>Päivitetty tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelma.</p>	<p>Palkattu hyvinvointikoordinaattori.</p> <p>Hyte-kertoimien nousuminen.</p> <p>Lapsiystävällinen kunta -mallin tavoitteiden täyttäminen.</p> <p>Valmis esteettömyyssuunnitelma.</p> <p>Päivitetty tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelma.</p>	<p>Hyvinvointikoordinaattorin tehtävää on jatkettu määräaikaisesti. HYTE- kerroin nousut (24 -46).</p> <p>Laaja hyvinvointikertomus ja hyvinvointisuunnitelma on hyväksytty ja asiakirjassa on laadittu toimenpiteitä hyte-kertoimen nostamiseksi.</p> <p>Esteettömyyssuunnitelman kartoitus aloitettu.</p> <p>Tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelman päivittäminen aloitettu.</p> <p>Suunnitelmien laatiminen aloitettu ikäihmisiä tukevan suunnitelman laatimisella, jossa myös tasa-arvo ja yhdenvertaisuus huomioidaan.</p>
Kestävän kehityksen näkökulman huomioiminen	<p>Hyte-kertoiminen nostaminen.</p> <p>Palveluiden järjestäminen kustannustehokkaasti.</p> <p>Aktiivinen yhteistyö kunnan eri toimintojen kanssa ja kesken.</p>	<p>Hyte-kertoimella saatu valtionosuuden nousu.</p> <p>Toiminnan järjestäminen talousarvion raa-meissa.</p>	<p>Hyte-kertoimella saatu valtionosuuden nousu.</p> <p>Talousarviossa pysyminen.</p>	<p>Talousarviossa on pysytty.</p> <p>Yhteistyötä tehty mm. vanhusneuvoston, nuorisovaltuuston, eri toimialojen, sekä yhdistysten kanssa sekä Attendon, seurakunnan ja päiväkodin.</p>

Päämäärä	Toteutus	Mittari	Tavoitetaso	Toteutuma
Osallisuuden ja yhteisöllisyyden lisääminen ja kehittäminen	Hyte-kertoiminen nostaminen. Lapsiystävällinen kunta -mallin aloittaminen .	Hyte-kerroin. Lapsiystävällinen kunta -mallin aloittaminen .	Hyte-kertoimien nouseminen. Lapsiystävällinen kunta haku tehty ja saatu päätös mukaan pääsemisestä	Hyte-kerroin noussut vuodesta 2022, jolloin se oli 24. Vuoden 2024 lopussa se on ollut 46. Lapsiystävällinen kuntamallin työryhmä perustettu ja alkukoulutus saatu. Nykytilan kartoitus aloitettu. Lasten kuuleminen toteutettu. Tietojen koonti ja yhteenveto aloitettu. Toimintasuunnitelma valmiina huhtikuun loppuun mennessä, jolloin ensimmäinen seuranta-tapaaminen.
Työhyvinvoinnista ja -jaksamisesta huolehtiminen sekä osaamisen vahvistaminen	Kehityskeskusteluiden pitäminen vuosittain. Ammatillisen osaamisen vahvistaminen koulutuksiin osallistamalla. Tyky-toiminnan aktiivinen kehittäminen ja järjestäminen.	Kehityskeskusteluiden pitäminen. Osallistutaan koulutuksiin talousarvion sallimissa puitteissa ja tarpeen mukaan. Järjestetään elämäntoimintasuunnitelman laatuosaston henkilöstölle tyky-päivä.	Kehityskeskustelut pidetty 100 %. Toimialan työntekijä osallistuu vähintään yhteen (1) koulutukseen. Tyky-päivän järjestäminen.	Kehityskeskustelu on pidetty. Työntekijä on osallistunut koulutuksiin sekä yhteistyöpalaveriin koskien hyte-työtä sekä lapsiystävällinen -kunta projektia. TyHy-päivä on suunnitella syksyille.

2.4 Tekninen lautakunta

varsinainen jäsen

Juha Laaksonen pj.
Reija Kaario vpj.
Timo Nikkanen
Reetta Räsänen
Marko Huhtanen
Hanne Seestie
Mika Paavilainen

henkilökohtainen varajäsen

Outi Prehti-Vedenpää
Riitta Nokkala
Jorma Sulonen
Erkki Ojanen
Tiia Räsänen
Kimmo Remes
Esko Järvinen

Tekninen osasto jaetaan hallinto- ja toimitilapalveluiden, muiden palveluiden ja viemärlaitoksen tulosalueisiin. Tulosityksikkö eli tekninen lautakunta huolehtii tulosalueiden tarkoituksenmukaisista ja yhteensopivista tehtäväkokonaisuuksista. Lautakunnan alaisilla tulosalueilla on omat selkeästi määritellyt tehtävät, mitattavat tulostavoitteet sekä vastuu yksikön talouden tasapainosta.

HALLINTO- JA TOIMITILAPALVELUT

Vastuuhenkilö: tekninen johtaja, rakennusmestari

Tulosalueen alaiset palvelut:

4060	Hoito ja hallinto, rakennukset
4062	Rakennuskorjaukset, rakennukset
4070	Alueiden hoito ja hallinto, vapaa-aika
4072	Rakennuskorjaukset, vapaa-aika

Perustehtävät

Hallinto- ja toimitilapalvelut -tulosalue vastaa Humpvilan kunnan toimitilapalveluiden kehittämisestä ja suunnittelusta. Tulosalueen tehtävänä on huolehtia kunnan kiinteistöistä ja vapaa-ajan alueista sekä järjestää ja ylläpitää kunnan käyttöön tarkoituksenmukaiset ja hyvätasoiset toimitilat. Tulosalueen kustannuspaikkarakennetta on yksinkertaistettu vuodelle 2024, yhdistämällä kiinteistöjen piha-alueiden ja vapaa-ajan alueiden hoidon kustannuspaikat hoidon ja hallinnon kanssa. Teknisen suunnittelun kustannuspaikka poistuu Valtionkonttorin tilastointivaatimusten takia, ja jatkossa hallinnolliset kulut ja suunnittelukulut kohdistetaan aina kyseessä olevan palvelun kustannuspaikalle.

Palvelusuunnitelma talousarviovuodelle

Kustannuspaikat 4060 ja 4062 vastaavat kunnan rakennusten ylläpito- ja hoitopalveluista ja rakennusten tarvitsemista rakennuskorjauksista hyväksytyin talousarvion mukaisesti. Tekninen osasto keskittyy tarvittaviin vuosikorjauksiin, mm. Talvisen työläismökin osalta katon ja piha-alueen kunnostukseen, sekä Kirkonkulman ala-asteen Puukoulun kunnostukseen. Tulot tulevat teknisen lautakunnan hallinnoimien toimitilojen, asuntojen ja rakennusten ulkoisista ja sisäisistä vuokrasta.

Vapaa-ajan kustannuspaikat 4070 ja 4072 vastaavat kunnan vapaa-ajan alueiden (urheilukenttä, Silvalan liikuntapuisto, Venäjänlammin ja Koivistonlammin uimarannat, frisbeegolfrata, Venäjän jääkiekkokaukalo, Harjun pururata, hiihtoladut) hallinnollisista tehtävistä ja ylläpito- ja hoitopalveluiden järjestämisestä. Kunnostustöitä on aloitettu mm. laavualueen ympäristön viihtyisyyden lisäämisellä. Tekninen osasto huolehtii vapaa-ajan alueiden laitteiden ja varusteiden kunnosta ja ylläpidosta.

Tulot ovat sisäisenä vuokrana elämänlaatulautakunnalta sekä sivistyslautakunnalta laskutettavia osuuksia vapaa-ajan alueiden kustannuksista. Vapaa-ajan alueiden rakennuksen eli urheilukentän huoltorakennuksen tarvitsemia korjaus- ja kunnostustöitä ei vuodelle 2024 ole suunnitelmissa.

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Kiinteistöjen ylläpitokustannuksien odotetaan pysyvän samana tulevalla talousarviokaudella verrattuna vuoteen 2023 toteutumaan. Vuoden 2023 talousarvioennuste kustannusten kasvusta ei ole toteutunut uhkakuvan mukaisesti. Tämän vuoksi v. 2024 sisäisten vuokrien määrää on budjetissa tarkasteltu maltillisesti vuoteen 2023 verrattuna. Kiinteistöjen kustannuksia on saatu alemmas mm. vähentämällä kiinteähintaista ostopalvelua. Urheilukentän nurmen hoito hankitaan jatkossakin ostopalveluna.

Teknisen lautakunnan hallinnoimien asuntojen vuokrausaste on hyvä ja vuokratuottojen arvioidaan pysyvän samalla tasolla kuin edellisenä talousarviovuonna. Toimitilojen osalta toimitilojen vuokratuotot ovat hieman nousseet vuoden 2023 talousarviosta, johtuen pääasiassa Hyvinvointialueen kanssa tehdyistä uusista vuokrasopimuksista. Niittykujan vanhustenrivitalojen yhtiöittäminen pyritään toteuttamaan talousarviovuonna.

Teknisen lautakunnan vakituisen henkilöstön henkilömäärä pysyy talousarviokaudella samana. Teknisen johtajan ja rakennusmestarin lisäksi osastolla on hallintosihteeri sekä kaksi kiinteistötyöntekijää. Lisäksi maaliskuuhun asti osastolla on yksi työllistämistuella palkattu toimistotyöntekijä. Talousarviossa on varauduttu myös muihin työllistämisiin määrärahalla. Palkkakustannuksissa on varauduttu noin kolmen prosentin palkankorotuskustannuksiin. Palkkakustannuksia on jaettu muille teknisen osaston kustannuspaikoille Tekninen suunnittelu -kustannuspaikan poistuessa.

Toimintakertomus 2024

Teknisen lautakunnan hallinnoimien asuntojen ja muiden rakennusten osalta vuokrausaste pysyi hyvänä. Vuokratuotot toteutuivat kokonaisuudessaan talousarviota paremmin (asuntojen vuokrat 104,2 %, muiden rakennusten vuokrat 129,8 %). Muiden rakennusten vuokratuotot sisältävät liiketilojen ja Kanta-Hämeen hyvinvointialueelle vuokrattujen tilojen vuokratuotot. Kokonaisuudessaan teknisen lautakunnan toimintatuotot rakennusten osalta ovat toteutuneet talousarviokaudella hieman talousarviota paremmin (108,1 %). Rakennusten hoidon ja hallinnon toimintakulut (119 %) ja poistot toteutuivat talousarviota suurempina (113,3 %) ja tilikauden ylijäämä jäi talousarviota pienemmäksi (20,1 %). Edelliseen talousarviokauteen verrattuna lisäkustannuksia on aiheutunut mm. uusien rakennusten (terveysasema, huoltorakennus) käyttökustannusten osalta.

Talousarviokaudelle ei ole ollut suunniteltuja rakennuskorjauksia lukuun ottamatta investointeja. Teknisen lautakunnan käyttötalouden osalta on huomioitu talousarvion mukaisesti rakennusten ja vapaa-ajan alueiden osalta vain välttämättömien ylläpito- ja korjaustoimenpiteiden suorittaminen. Kustannuksia on aiheutunut mm. palosammutuskaluston tarkastuksessa havaittujen puutteiden korjauksesta, Kirkonkulman yhtenäiskoulun (alaste) liikuntasalin laitteiden tarkastuksessa havaittujen puutteiden korjauksesta, Kirkonkulman yhtenäiskoulun (yläaste) poistumistievalaistuksen uusimisesta sekä käyttövesijohtojen vesivuotojen korjaustyöstä Päivänpaisteen keittiö- ja lepotiloissa, kunnantalon alakerran lämmönjakohuoneessa sekä Kirkonkulman yhtenäiskoulun wc-tilassa sekä näistä johtuvista kuivaus- ja korjaustöistä.

Osana liikenneturvallisuustyötä toteutettiin yhteistyössä Destia Oy:n kanssa kesäkuussa esteettömyyskävely, jonka yhteydessä tarkasteltiin keskusta-alueella mm. kunnan rakennusten osalta kunnanviraston, kirjaston sekä terveysaseman sisäänkäyntien esteettömyyttä sekä saavutettavuutta. Esteettömyyskävelystä on laadittu erillinen raportti.

Vakituisen henkilöstön määrä on pysynyt samana verrattuna edelliseen talousarviokauteen. Vakituisten henkilöstön lisäksi teknisellä osastolla on ollut palkattuna lisäresurssina määräaikainen toimistotyöntekijä sekä määräaikainen projekti-insinööri. Teknisellä osastolla on työskennellyt kesätyöntekijöitä kesäkuun aikana yhteensä kolme (3).

4060	Hoito ja hallinto, rakennukset	TP 2023	TA 2024	TOT 2024	Poikkeama
	TULOT	741.963,81	715.000,00	772.703,72	57.703,72
	MENOT	-442.493,44	-453.030,00	-545.584,78	-92.554,78
	NETTO	299.470,37	261.970,00	227.118,94	-34.851,06
4062	Rakennuskorjaukset, rakennukset				
	MENOT	-102.071,75	-111.950,00	-69.950,68	41.999,32
	NETTO	-102.071,75	-111.950,00	-69.950,68	41.999,32
4070	Hoito ja hallinto, vapaa-aika				
	TULOT	130.685,78	112.000,00	135.767,90	23.767,90
	MENOT	-51.933,04	-109.020,00	-130.692,87	-21.672,87
	NETTO	78.752,74	2.980,00	5.075,03	2.095,03
4072	Rakennuskorjaukset, vapaa-aika				
	MENOT	-387,25		-523,65	-523,65
	NETTO	-387,25	0	-523,65	-523,65
	Yhteensä				
	TULOT	872.649,59	827.000,00	908.471,62	81.471,62
	MENOT	-596.885,48	-674.000,00	-746.751,98	-72.751,98
	NETTO	275.764,11	153.000,00	161.719,64	8.719,64

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet				
HALLINTO- JA TOIMITILAPALVELUT				
Päämäärä	Toteutus	Mittari	Tavoitetaso	
Kunnan hallinnoimien kiinteistöjen ylläpito	Kiinteistöjen hoito järjestetään sopimuksen mukaisesti ostopalveluna	Hoitotason toteutuminen sopimuksen mukaisesti	Kiinteistöiden hoito on toteutettu sopimuksen mukaisesti ja sovitulla laatutasolla	Rakennusten ja rakennusten ulkoalueiden osalta omavalvonnassa ja seuranta-kokouksissa ei havaittuja merkittäviä poikkeamia.
Rakennuskorjaukset	Rakennuskorjaukset suoritetaan suunnitelman mukaisesti	Rakennuskorjausten toteutuminen talousarvion puitteissa	Rakennusten kunnossapidon ylläpito ja korjausvelan pienentäminen	Suoritettu tarvittavia rakennuskorjauksia ja laitteistojen uusimisia sekä korjattu havaittuja turvallisuuspuutteita.
Vapaa-ajan alueiden ylläpito	Ylläpidetään vapaa-ajan alueiden hyvää hoitotasoa	Käyttäjätyytyväisyys, ei reklamaatioita	Hoitotaso pysyy hyvänä koko vuoden ympäri	Ylläpidetty vapaa-ajan alueiden hoitoa ja reagoitu käyttäjäpalautteisiin.

MUUT PALVELUT

Vastuhenkilö: tekninen johtaja, rakennusmestari

Tulosalueen alaiset palvelut:

4201	Rakennusvalvonta
4204	Ympäristöhuolto
4205	Liikenneväylät
0810	Yksityisteiden kehittäminen
4206	Puistot ja muut yleiset alueet
4209	Maa ja metsätilat

Muiden palveluiden tulosalue jaetaan palvelualueisiin:

- rakennusvalvonta ja ympäristöhuolto
- liikenneväylät ja yksityistiet
- puistot ja muut yleiset alueet, maa- ja metsätilat

Palvelualueilla on omat selkeästi määritellyt tehtävät, palvelusuunnitelma ja mitattavat tulostavoitteet.

RAKENNUSVALVONTA, YMPÄRISTÖNHUOLTO JA YMPÄRISTÖTERVEYS

Perustehtävät

Rakennusvalvonnan ja ympäristöhuollon palvelualue vastaa Humppilan kunnan rakentamiseen ja ympäristöön liittyvistä lakisääteisistä lupa- ja valvontatehtävistä. Ympäristöterveydenhuoltoon kuuluu terveydensuojelu- ja tupakkalain lisäksi elintarvikevalvonta ja eläinlääkintähuolto.

Palvelusuunnitelma talousarviovuodelle

Tekninen lautakunta toimii kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetun lain tarkoittamana kunnan ympäristönsuojeluviranomaisena sekä maankäyttö- ja rakennuslain tarkoittamana rakennusvalvontaviranomaisena. Forssan kaupungin isännöimä seudullinen rakennusvalvonta- ja ympäristönsuojeluyksikkö hoitaa ympäristönsuojelun tehtävät sekä kunnalle maankäyttö- ja rakennuslaissa säädetyt tehtävät lukuun ottamatta toimielimelle kuuluvia tehtäviä. Ympäristönsuojelussa vuoden 2024 painopisteenä on valvonta ja ympäristön pilaantumisen ehkäisy. Rakennusvalvonnan tavoitteita ovat uuden rakentamislain johdosta yhtenäisen seudullisen rakennusjärjestyspohjan ja rakennusvalvontamaksupohjan toteuttaminen. Sähköisen rakennusvalvonnan asiointin käyttöönotto on ollut valmisteilla jo vuonna 2023, ja käyttöönotto on tehtävä vuonna 2024.

Kunnan tulee järjestää terveydenhuoltolain (1326/2010) 21 §:ssä luetelluissa laeissa tarkoitettujen yksilön ja hänen elinympäristönsä terveydensuojelua koskevien tehtävien (ympäristöterveydenhuolto) muodostama kokonaisuus kunnan itsensä toimesta tai kuntien välisenä yhteistoimintana. Ympäristöterveydenhuollon tehtäviä organisoii vastuukuntamallilla Riihimäen kaupunki.

Ympäristöterveydenhuollon kokonaisnettokustannukset jaetaan sopijapuolille, Humppilan osuus on 4,49 %. Rakennusvalvonnan ja ympäristöhuollon tulot muodostuvat ympäristönsuojeluviranomaisen, maa-ainestaksan sekä rakennusvalvonnan taksan mukaisista lupa- ja valvontamaksuista. Kustannukset muodostuvat seudullisen rakennusvalvonta- ja ympäristönsuojeluyksikön sekä ympäristöterveydenhuollon yksikön kuntaosuuksista sekä yksiköiden toimintoihin liittyvistä erillislasketettavista kustannuksista, kuten ICT-palveluista.

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Seudullisen rakennusvalvonta- ja ympäristönsuojeluyksikön palkka-, toimitila- ja ICT-kustannukset sekä lupamäärien myötä tehty työmäärä vaikuttavat kunnalle tulevaan yhteistoimintaosuuteen. Lainsäädännön

muutosten seurauksena varaudutaan pieneneviin rakennuslupamääriin ja vastaavasti valvonnan ja ohjauksen lisästarpeeseen. Myös kiinteiden kustannusten nousu ja lisääntyneet IT-kulut kasvattavat kuntaosuutta.

Ympäristöterveydenhuolto siirtyi teknisen lautakunnan talousarvioon 1.1.2023 alkaen, joten toteutumaa on vielä vaikea arvioida. Talousarvioon on ympäristöterveydenhuoltoon varattu sama osuus 60 000 euroa kuten vuonna 2023. Ympäristöterveydenhuolto seuraa palveluiden käyttöä (palvelusuoritteita) kunnittain ja raportoi sopijakunnille vuosittain palveluiden käytöstä.

Toimintakertomus 2024

Rakennusvalvonnan sekä ympäristönhuollon ja ympäristöterveyden toimintatuotot ovat toteutuneet talousarviota paremmin (rakennusvalvonnan toimintatuotot 139,3 %, ympäristönhuollon ja ympäristöterveyden toimintatuotot 140,4 %). Toimintatuotot koostuvat rakennusvalvonta- ja -tarkastusmaksuista, muiden yhdyskuntapalvelujen maksuista sekä Pirkanmaan ELY-keskuksen jätelain 48 e §:n mukaisista kunnille maksettavista korvauksista (SUP-jätteet). Ympäristönhuollon ja ympäristöterveyden toimintatuotot ovat toteutuneet tavanomaisesti pääosin loppuvuoden aikana. Toimintakulut ovat rakennusvalvonnan sekä ympäristönhuollon ja ympäristöterveyden osalta toteutuneet hieman talousarviota suurempana (113,0 %).

Ympäristönsuojelun tehtäviä sekä kunnalle maankäyttö- ja rakennuslaissa säädetyt tehtävät lukuun ottamatta toimielimelle kuuluvia tehtäviä on hoitanut Forssan kaupungin seudullinen rakennusvalvonta- ja ympäristönsuojeluyksikkö. Ympäristöterveydenhuollon tehtäviä on hoitanut vastuukuntamallilla Riihimäen kaupunki.

Sähköisen arkistoinnin käyttöönottamista rakennusvalvonnan osalta on valmisteltu yhteistyössä Forssan kaupungin sekä ohjelmistotoimittajien (Trimble Solutions Oy ja Triplan Oy) kanssa. Rakennusvalvonnan sähköinen arkistointi on otettu käyttöön 11/2024. Rakennusvalvonta on seurannut uuden rakentamislain valmistumiseen liittyviä vaiheita sekä osallistunut siihen liittyviin rakennusvalvonnan henkilöstön koulutus- ja valmistelutilaisuuksiin.

Uutena yhteistyömallina on otettu käyttöön rakennusvalvonnan ja teknisen osaston väliset yhteistyöpalaverit. Seudullisen rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun osalta on osallistuttu neuvotteluihin liittyen Tammelan kunnan irtautumiseen Forssan seudun kuntien sopimusyhteistyöstä. Kunnanvaltuusto on hyväksynyt rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun palveluiden järjestämistä ja tuottamista koskevan yhteistoimintasopimuksen, jossa vastuukuntana toimii Forssan kaupunki, kokouksessaan 47§/11.12.2024.

SUP-jätteiden osalta on ilmoitettu Pirkanmaan ELY-keskukselle edellisen vuoden osalta Jätelain 48 e § mukaiset tiedot mm. keräys-, siivoamis- ja huolto- ja korjauskustannuksista sekä tupakkatuotteisiin ja -jätteisiin liittyvästä tiedotuksesta ja neuvonnasta aiheutuneista kokonaiskustannuksista.

	TP 2023	TA 2024	TOT 2024	Poikkeama
4201 Rakennusvalvonta				
TULOT	11.370,89	12.000,00	17.172,19	5.172,19
MENOT	-58.447,70	-67.000,00	-72.487,90	-5.487,90
NETTO	-47.076,81	-55.000,00	-55.315,71	-315,71
4204 Ympäristönhuolto ja ympäristöterveys				
TULOT	9.398,50	10.000,00	14.038,46	4.038,46
MENOT	-114.022,21	-116.540,00	-127.082,30	-10.542,30
NETTO	-104.623,71	-106.540,00	-113.043,84	-6.503,84

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet				
RAKENNUSVALVONTA, YMPÄRISTÖNHUOLTO JA YMPÄRISTÖTERVEYS				
Päämäärä	Toteutus	Mittari	Tavoitetaso	
Vastuullisen toiminnan edistäminen	Tehdään ympäristönsuojelussa valvontaohjelman mukaiset tarkastuskäynnit laitoksissa ja seurataan ohjelman toteutumisprosenttia. Rakennusvalvonta suorittaa rakennuskohteessa laadun valvontaa.	Valvontakäyntien toteutuma Poikkeamamäärä	valvontaohjelman toteutumisprosentti 100 % Ei poikkeamia laadussa	Valvontaohjelman mukaisia tarkastuksia on suoritettu vuoden aikana 67 %. Toteutunut määräysten mukaisuuden valvontana rakentamisen lupakohteissa osana normaalia työtä. Sopimusyrityksessä laadunvalvontatyötä suoritettu ohjelman mukaisesti.
Osaamisen kehittäminen ja ylläpito	Rakennusvalvonnan henkilöstö osallistuu uuden rakentamislain koulutuksiin.	koulutuksen toteutuminen, koulutukseen osallistumisprosentti	henkilöstö on perehtynyt rakennuslakiin	Rakentamislaki ja sen ns. korjaussarjan muutokset tulevat voimaan 1.1.2025. Henkilöstö osallistunut mm. Kuntaliiton erilaisiin rakentamislakia koskeviin tilaisuuksiin.
Sähköisen lupa-asioinnin ja arkistoinnin käyttöönotto Humppilassa	Ohjelmistojen käyttöönotto		Sähköinen arkisto ja lupa-asiointi on otettu käyttöön Humppilalla	Sähköinen lupa-asiointi ja arkistointi on käytössä.

LIIKENNEVÄYLÄT JA YKSITYISTIET

Perustehtävät

Liikenneväylät ja yksityistiet -palvelualue vastaa kunnan hallinnassa olevien liikenneväylien kunnossapidosta, kehittämisestä, suunnittelusta ja rakentamisesta. Lisäksi se vastaa yksityistieavustuksista.

Palvelusuunnitelma talousarviovuodelle

Liikenneväylät -kustannuspaikka vastaa kunnan hallinnoimiin liikenneväyliin liittyvistä kustannuksista, kuten talvikunnossapidosta (mm. auras, hiekoitus), korjaustoimenpiteistä, viheralueiden, kuten tienpientareiden, kunnossapidosta sekä katuvalaistuksesta.

Tienpidon kustannuksiin vaikuttaa suuresti vuosittain vaihteleva talven säätila. Ennusteiden mukaan palveluiden ostoihin pitää varautua, ja siksi palveluiden ostoihin on varattu määrärahaa vuoden 2023 talousarviota enemmän.

Elyn liikenneväylien viheralueiden hoito toteutetaan ostopalveluna.

Tavoitteena on edelleen parantaa kunnan hallinnoimien liikenneväylien kunnossapitoa ja tavoitteen toteutusta seurataan omavalvonnan sekä saapuneiden palautteiden perusteella. Yksityistieavustushakemusten käsittelyä pyritään yksinkertaistamaan ja selkiyttämään mm. sähköisellä lomakkeella. Avustukset pyritään saamaan maksatukseen toukokuun loppuun mennessä.

Toimintakertomus 2024

Liikenneväylien osalta toimintakulut ovat toteutuneet talousarviota suurempana (toteutuma 155,5 %). Poistot ja arvonalentumiset ovat toteutuneet talousarviota suurempina (toteutuma 235,5 %). Liikenneväylien alijäämä on muodostunut näin talousarviossa kokonaisuudessaan arvioitua suuremmaksi (toteutuma 156,3 %). Toimintakulujen toteutumiseen talousarvion mukaisesti ovat vaikuttaneet mm. selkeä budjetointivaje esim. tilin 4390

osalta; budjetoitu 55 000 e (vrt. edellinen tilinpäätös 120 473,05 e) sekä poistojen ja arvonalentumisten toteutuminen talousarviota suurempana (toteutuma 235,5 %). Liikenneväylien talvikunnossapidon kustannukset puuttuvat joulukuun osalta tilinpäätöksestä.

Toimintakuluihin ovat vaikuttaneet mm. sääsidonnaisen talvikunnossapidon kustannukset sekä talvikauden jälkeinen liikenneväylien kunnossapito. Kaavateiden osalta kunnostettiin mm. sorapintaisia kaavateitä, näkemäalueita sekä tienvierustoja. Liikenneympyrän kunnostuksen osalta viimeisteltiin viheralueen kasvualusta. Lisäksi toteutettiin kevytrakenteinen kävelyreitti, jonka tarkoituksena on edistää kevyen liikenteen turvallista kulkeamista Kätöntien kohdalla.

Yksityisteiden osalta tekninen lautakunta päätti yksityistieavustusten jakamisesta talousarviokaudelle talousarvion mukaisesti ja vuosittaiset yksityistieavustukset ovat olleet haettavissa teknisen lautakunnan päätöksen mukaisesti keväällä 2024. Avustukset on maksettu yksityistieavustusta hakeneille ja teknisen lautakunnan päättämät avustusehdot täyttäneille yksityistiekunnille.

Puolimatkan asemakaava-alueen osalta on laadittu katusuunnitelma välillä Myllynkulmantie-Välidikujantie (Orontie) sekä toteutettu kadun rakentamiseen liittyviä toimenpiteitä.

	TP 2023	TA 2024	TOT 2024	Poikkeama
4205 Liikenneväylät				
TULOT			13.247,50	13.247,50
MENOT	-206.330,63	-128.240,00	-199.428,50	-71.188,50
NETTO	-206.330,63	-128.240,00	-186.181,00	-57.941,00
810 Yksityisteiden kehittäminen				
MENOT	-14.765,00	-15.000,00	-13.716,00	1.284,00
NETTO	-14.765,00	-15.000,00	-13.716,00	1.284,00

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet				
LIIKENNEVÄYLÄT JA YKSITYISTIET				
Päämäärä	Toteutus	Mittari	Tavoitetaso	
Kunnan hallinnoimien liikenneväylien kunnossapito	Liikenneväylien hoito tapahtuu aikataulussa ja sovitun laatu-tason mukaisesti	Omavalvonta, käyttäjätyytyväisyys	Omavalvonnassa ei havaittuja poikkeamia, ei valituksia tiestön käyttäjiltä	Omavalvonnassa ei havaittuja merkittäviä poikkeamia liikenneväylien kunnossapidon osalta. Liikenneväylien kunnossapitoa koskevaa palautetta seurattu. Kartoitettu toimenpiteitä vaativia kohteita.
Yksityistieavustukset tehokkaasti ja määräajassa maksuun	Hakemukset sähköisellä lomakkeella, lautakuntakäsittely sovitussa ajassa	Avustusten määrä-aika	Kaikkien avustushakemusten käsittely on suoritettu määräajassa hyväksytysti ja avustukset on maksettu sovitun mukaisesti	Yksityistieavustukset olleet haettavissa keväällä 2024 ja ne on maksettu avustusta hakeneille ja avustusehdot täyttäneille yksityistiekunnille.
Yksityistieavustuksen budjetti pidetään vuonna 2024 aikaisempien vuosien tasolla			Taloussuunnitelma-vuosille asetetaan tavoitteeksi kasvattaa yksityistieavustusten budjettia.	Yksityistieavustusten määrärahasa ei muutoksia verrattuna edelliseen talousarviovuoteen.

PUISTOT JA MUUT YLEISET ALUEET, MAA- JA METSÄTILAT

Perustehtävät

Palvelualue vastaa puistojen ja muiden yleisten alueiden hoidosta ja ylläpidosta sekä maa- ja metsätilojen hoidosta.

Palvelusuunnitelma talousarviovuodelle

Puistot ja muut yleiset alueet -kustannuspaikka vastaa puistoihin ja muihin yleisiin alueisiin, kuten leikkipuistoihin liittyvistä kustannuksista hallinnon, kunnossapidon ja korjauksien osalta. Leikkipuistojen kiinteitä leikkivälineitä ja -telineitä uusitaan, ja leikkivälinekalustoon ja asennustyöhön on varattu määräraha tuloslaskelmaan.

Maa- ja metsätilat -kustannuspaikka vastaa maa- ja metsätilojen hoidosta ja niihin liittyvästä hallinnosta. Tulot ovat myyntituottoja metsänhoidollisista toimenpiteistä sekä vuokratuottoja peltoalueiden vuokraamisesta kiinteällä vuosihinnalla.

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Puistojen ja muiden yleisten alueiden hoito ja ylläpito toteutetaan edellisen vuoden tapaan pääosin kunnan työntekijöiden omana työnä. Viheralueiden hoidon toteuttamiseen on lisätty vuodelle 2024 määräraha kaluston uusimiseen. Maa- ja metsätilojen osalta toteutetaan metsänhoidollisia toimenpiteitä hyväksytyyn metsänhoitosuunnitelman mukaisesti.

Toimintakertomus 2024

Puistojen ja muiden yleisten alueiden osalta toimintakuluja on ollut talousarviota arvioitua vähemmän (toteutuma 85,0 %). Suurimmat yksittäiset toimintakulujen osuudet muodostuvat palkkakustannuksista ja muiden palvelujen ostoista. Puistojen ja muiden yleisten alueiden osalta viher- ja ulkoalueiden hoidosta hoitokaudella ovat vastanneet teknisen osaston kiinteistöhoitotyöntekijät.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukesin suorittama turvallisuusjohtamistarkastus on toteutettu tammikuussa ja tähän liittyen tehty toimenpiteitä leikkikenttä- ja liikuntapalvelujen turvallisuuden parantamiseksi. Keskustan leikkipuistoon on asennettu osallistavan budjetoinnin äänestyksen voittaneen ehdotuksen (lasten leikkipuiston kohentaminen) mukaisesti merirosvolaivatemainen leikkiväline kesäkuun aikana.

Teknisen lautakunnan on päättänyt kokouksessaan 34§/17.4.2024 perustaa työryhmän perussuomalaisen valtuustoryhmän esittämän valtuustoaloitteen johdosta selvittämään luontopolun/ulkoilureitin mahdollista sijaintia ja alustavaa kustannusarviota sekä laatimaan suunnitelman hankkeen toteutuksesta. Työryhmän jäseninä on ollut edustajat lautakunnista, vanhusneuvostosta, nuorisovaltuustosta, toimialajohtajat, rakennusmestari sekä tarvittaessa muita osallistujia. Työryhmän ensimmäinen kokous on ollut kesäkuussa, minkä lisäksi työryhmä on toteuttanut maastokäynnin Humppilan kunnan alueella syyskuussa. Lisäksi on valmisteltu toimenpiteitä liittyen Humppilan kunnalle toimitettuun kuntalaisaloitteeseen, jossa on ehdotettu kunnan omistaman metsäkiinteistön Pyy 103-401-1-62 suojelua Ls-alueeksi.

Maa- ja metsätilojen osalta kokonaistoimintatuotot ovat toteutuneet hieman talousarviota paremmin (toteutuma 112,9 %). Toimintatuottojen osalta metsätilojen myyntituotot ovat toteutuneet hyvin talousarvioon arvioituun tasoon verrattuna (toteutuma 216,2 %). Maa- ja metsätilojen toimintatuottojen osalta peltoalueiden vuokratuotot ovat toteutuneet tavanomaisesti loppuvuoden aikana. Puolimatkan alueella vuokrattua peltoalaa on pienennetty kunnanhallituksen päätöksen 125§/20.5.2024 mukaisesti johtuen Puolimatkan asemakaavan mukaisella teollisuusrakennuksen korttelialueella toteutuneesta kiinteistökaupasta ja katualueen lohkomisesta, mikä on supistanut maa-alueista saatavaa vuokratuottoa (toteutuma 91,3 %). Lähivuosina toimenpiteitä vaativia metsäalueita on kartoitettu alkuvuoden aikana, minkä lisäksi on suoritettu metsäalueiden uudistamistöitä.

Maa- ja metsätilojen osalta tekninen lautakunta on päättänyt pyytää tarjouksia metsänhoidollisista toimenpiteistä Humppilan keskusta-alueella sijaitsevista metsänhoitosuunnitelman mukaisista alueista. Lähivuosina toimenpiteitä vaativia metsäalueita on kartoitettu alkuvuoden aikana.

4206	Puistot ja muut yleiset alueet	TP 2023	TA 2024	TOT 2024	Poikkeama
	TULOT	8.836,14	4.000,00		-4.000,00
	MENOT	-114.717,29	-142.270,00	-120.916,86	21.353,14
	NETTO	-105.881,15	-138.270,00	-120.916,86	17.353,14
4209	Maa ja metsätilat	TP 2023	TA 2024	TOT 2024	Poikkeama
	TULOT	76.883,59	70.000,00	79.017,71	9.017,71
	MENOT	-3.486,03	-1.470,00	-5.434,02	-3.964,02
	NETTO	73.397,56	68.530,00	73.583,69	5.053,69

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet				
PUISTOT JA MUUT YLEISET ALUEET, MAA- JA METSÄTILAT				
Päämäärä	Toteutus	Mittari	Tavoitetaso	
Puistojen ja yleisten alueiden kunnossapito ja uudistaminen	Huolehditaan puistojen ja yleisten alueiden kunnossapidosta, määräaikaistarkastuksista ja uudistetaan leikkivälineitä ja -teleineitä suunnitelman mukaan	Tarkastus tehty/ei tehty Leikkivälineet uusittu	Tarkastus on tehty Leikkivälineet on uusittu kaikkiin tarvittaviin kohteisiin	Viikkotarkastukset tehty. Määräaikaistarkastukset toteutettu. Keskustan leikkipuistoon asennettu uusi leikkiväline 6/2024.
Metsänhoidolliset toimenpiteet	Metsänhoidollisia toimenpiteitä toteutetaan hyväksytyin metsänhoitosuunnitelman mukaisesti	Toteutuma	Suunnitelma on toteutettu	Kartoitettu toimenpiteitä vaativia metsäalueita. Tehty uudistamistoimenpiteitä metsäalueilla.

VIEMÄRILAITOS

Vastuhenkilö: tekninen johtaja, rakennusmestari

Tulosyksikön alaiset palvelut:

4310	Puhdistamo
4315	Vuotovedet
4320	Pumppaamot ja linjat

Perustehtävät

Viemärlaitos vastaa jätevesiverkoston kunnossapidosta sekä uuden verkoston suunnittelusta ja rakentamisesta. Palvelualueen tehtävänä on tarjota viemärlaitoksen toiminta-alueella sijaitseville kiinteistöille asianmukainen viemärointi ja jäteveden käsittely. Palvelualueeseen kuuluvat jätevesien käsittelyyn liittyvät verkostot, rakenteet ja laitteet lukuun ottamatta jätevedenpuhdistamo, jonka palvelut ostetaan Jokioisten kunnalta.

Palvelusuunnitelma talousarviovuodelle

Puhdistamo – kustannuspaikka vastaa Jokioisille jätevedenpuhdistamolle johdetun jäteveden kustannuksista. Myyntituottoja ovat viemärlaitoksen asiakkailta laskutettavat käyttö- ja perusmaksut sekä uusilta liittyjiltä laskutettavat liittymismaksut. Vuotovedet -kustannuspaikalle on kirjattu asiakkailta laskutetun jäteveden ja Jokioisille johdetun kokonaismäärän erotus. Pumppaamot ja linjat -kustannuspaikka vastaa jätevesiverkoston sekä kiinteiden rakenteiden ja laitteiden ylläpito- ja korjauskustannuksista. Viemäriverkoston ja pumppaamoiden perusparantaminen ja/tai uudisrakentaminen sisältyvät investointeihin.

Liiketoiminnan myyntituottojen arvioidaan pysyvän suunnilleen samana verrattuna vuoden 2023 talousarvioon. Arviossa on huomioitu myytyjen jätevesikuutiomäärän laskeminen ja toisaalta taksan korottaminen kesäkuussa 2023. Uusia jätevesiliittyjiä pyritään saamaan laajentamalla verkostoa hyväksytyin vuosisuunnitelman

mukaisesti. Talousarvion puitteissa saneerataan vanhempaa verkostoa ja pyritään osaltaan vähentämään jätevedenpuhdistamolle johdettavan vuotoveden määrää.

Toimintakertomus 2024

Viemärlaitoksen osalta on laadittu erillinen toimintakertomus.

Viemärlaitoksen liiketoiminnan myyntituotot ovat toteutuneet hieman alle talousarvion mukaisen tason (toteutuma 92,7 %). Toimintakulut ovat toteutuneet vuotoveden osuutta lukuun ottamatta keskimäärin talousarvion mukaisen tason mukaisesti. Vuotovesien kustannuspaikan osalta toimintakulut ovat toteutuneet talousarviossa arvioitua tasoa suurempana. Myös poistot ja arvonalentumiset ovat toteutuneet arvioitua suurempana (toteutuma 154,1 %). Verkoston ylläpitoon liittyvän häiriöpäivystystyön osalta palvelun tuottaminen siirtyi osaksi os-topalvelumalliin 11.10.2024.

Viemärlaitoksen toiminta-alueella sijaitsevien kiinteistöjen osalta on selvitetty jätevesiverkoston liittymättömiä kiinteistöjä. Uusia liittymäsopimuksia tehtiin yksi (1) kpl.

Olemassa olevaa jätevesiverkosta on uusittu Koivistontien kohdalla n. 80 jm ja tehty verkoston kuvauksia keskusta-alueella (3036 jm). Vuoden 2024 aikana ei rakennettu uutta viemäriverkosta. Lisäksi on tehty tavanomaisia korjaustoimenpiteitä mm. viemäritukosten ja laitteistovikojen osalta. Uuden jätevesiverkoston rakentamisen osalta on tehty suunnittelua koskien Puolimatkan alueen infran rakentamista teollisuusrakennusten ja toimitalarakennusten korttelialueilla välillä Myllynkulmantie-Välilikujantie (Orrontie) sekä rakennettu sivuhaarat vietto- viemäriin verkostoon liitettäville kiinteistöille ko. alueella.

	TP 2023	TA 2024	TOT 2024	Poikkeama
4310 Puhdistamo				
TULOT	194.548,11	223.000,00	206.631,76	-16.368,24
MENOT	-90.946,49	-95.600,00	-99.424,37	-3.824,37
NETTO	103.601,62	127.400,00	107.207,39	-20.192,61
4315 Vuotovedet				
MENOT	-77.542,00	-50.000,00	-89.984,58	-39.984,58
NETTO	-77.542,00	-50.000,00	-89.984,58	-39.984,58
4320 Pumppaamot ja linjat				
TULOT	-91.025,36	-101.030,00	-90.979,51	10.050,49
MENOT	-91.025,36	-101.030,00	-90.979,51	10.050,49
NETTO				
Yhteensä	194.548,11	223.000,00	206.631,76	-16.368,24
TULOT	-259.513,85	-246.630,00	-280.388,46	-33.758,46
MENOT	-64.965,74	-23.630,00	-73.756,70	-50.126,70
NETTO	-16.700,09	-102.930,00	-64.965,74	37.964,26

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet				
VIEMÄRILAITOS				
Päämäärä	Toteutus	Mittari	Tavoitetaso	
Jätevesiverkoston ja siihen liittyvien rakenteiden ja laitteiden ylläpito	Jäteverkoston saneeraus ja laajentaminen hyväksytyn vuosisuunnitelman mukaisesti	Toteutuma	Vuosisuunnitelman mukaiset toimenpiteet on toteutettu	Uusittu olemassa olevaa jätevesiverkosta n. 80 jm. Tehty suunnittelua sekä rakentamista Puolimatkan alueella.
Viemärlaitoksen toiminta-alueen kiinteistöt liittyvät kunnan viemäriverkoston	Kontaktoidaan kiinteistönhaltijat joiden kiinteistöllä ei ole viemäri liittymää tai myönnettyä vapautusta. Lisätään neuvontaa.	liittymien tai myönnettyjen vapautusten määrä	Viemärlaitoksen toiminta-alueen kiinteistöt ovat liittyneet kunnan viemäriverkoston tai hakeneet vapautuksen liittymisestä	Selvitetty viemärlaitoksen jätevesiverkoston liittymättömiä kiinteistöjä. Liittymäsopimuksia tehty yksi (1) kpl.

2.5 Käyttötalouden toteutuminen

HUMPPILAN KUNTA	TOTEUTUMAVERTAILU		01.01.2024-31.12.2024	
sisäinen/ulkoinen				EUR
Keskusvaalilautakunta	Tilinp.	Budjetti	Toteutuma	Käyttö
TULOSSELKÄ	2023	2024	2024	%
Toimintatuotot				
Myyntituotot			12.552,00	-100
Tuet ja avustukset	4.224,00	8.000,00		
Toimintatuotot	4.224,00	8.000,00	12.552,00	156,9
Toimintakulut				
Henkilöstökulut	-9.498,58	-11.310,00	-16.205,44	143,3
Palvelujen ostot	-1.953,66	-2.100,00	-1.990,23	94,8
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2.085,29	-250	-897,54	359
Muut toimintakulut			-49,19	-100
Toimintakulut	-13.537,53	-13.660,00	-19.142,40	140,1
Toimintakate	-9.313,53	-5.660,00	-6.590,40	116,4
Vuosikate	-9.313,53	-5.660,00	-6.590,40	116,4
Tilikauden tulos	-9.313,53	-5.660,00	-6.590,40	116,4
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-9.313,53	-5.660,00	-6.590,40	116,4
Tarkastuslautakunta	Tilinp.	Budjetti	Toteutuma	Käyttö
TULOSSELKÄ	2023	2024	2024	%
Toimintakulut				
Henkilöstökulut	-1.883,40	-2.000,00	-2.451,96	122,6
Palvelujen ostot	-5.773,50	-6.220,00	-7.855,24	126,3
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-168,85	-150	-146,44	97,6
Toimintakulut	-7.825,75	-8.370,00	-10.453,64	124,9
Toimintakate	-7.825,75	-8.370,00	-10.453,64	124,9
Vuosikate	-7.825,75	-8.370,00	-10.453,64	124,9
Tilikauden tulos	-7.825,75	-8.370,00	-10.453,64	124,9
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-7.825,75	-8.370,00	-10.453,64	124,9
Kunnanvaltuusto	Tilinp.	Budjetti	Toteutuma	Käyttö
TULOSSELKÄ	2023	2024	2024	%
Toimintakulut				
Henkilöstökulut	-28.939,22	-16.580,00	-19.383,62	116,9
Palvelujen ostot	-16.809,53	-11.500,00	-9.638,17	83,8
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2.427,72	-1.500,00	-1.588,48	105,9
Muut toimintakulut	-21.089,83	-18.200,00	-19.438,38	106,8
Toimintakulut	-69.266,30	-47.780,00	-50.048,65	104,7
Toimintakate	-69.266,30	-47.780,00	-50.048,65	104,7
Vuosikate	-69.266,30	-47.780,00	-50.048,65	104,7
Tilikauden tulos	-69.266,30	-47.780,00	-50.048,65	104,7
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-69.266,30	-47.780,00	-50.048,65	104,7

Kunnanhallitus	Tilinp.	Budjetti	Toteutuma	Käyttö
TULOSSELÄMÄ	2023	2024	2024	%
Toimintatuotot				
Myyntituotot	60.017,28	22.100,00	108.282,68	490
Tuet ja avustukset	21.662,53	65.200,00	94.917,12	145,6
Muut toimintatuotot	316.175,77	324.000,00	277.741,55	85,7
Toimintatuotot	397.855,58	411.300,00	480.941,35	116,9
Toimintakulut				
Henkilöstökulut	-775.754,20	-686.960,00	-688.754,12	100,3
Palvelujen ostot	-316.440,30	-404.760,00	-537.977,00	132,9
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-34.961,56	-25.080,00	-51.995,04	207,3
Avustukset	-162.554,24	-135.500,00	-189.169,83	139,6
Muut toimintakulut	-89.146,40	-74.250,00	-161.080,36	216,9
Toimintakulut	-1.378.856,70	-1.326.550,00	-1.628.976,35	122,8
Toimintakate	-981.001,12	-915.250,00	-1.148.035,00	125,4
Vuosikate	-981.001,12	-915.250,00	-1.148.035,00	125,4
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-6.056,40	-6.050,00	-6.049,80	100
Poistot ja arvonalentumiset	-6.056,40	-6.050,00	-6.049,80	100
Satunnaiset erät				
Satunnaiset kulut			-757.268,34	-100
Satunnaiset erät			-757.268,34	-100
Tilikauden tulos	-987.057,52	-921.300,00	-1.911.353,14	207,5
Rahastojen lisäys (+) tai vähennys (-)	1.500,00			
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-985.557,52	-921.300,00	-1.911.353,14	207,5

YLEISHALLINNON OSASTO	Tilinp.	Budjetti	Toteutuma	Käyttö
TULOSSELÄMÄ	2023	2024	2024	%
Toimintatuotot				
Myyntituotot	60.017,28	22.100,00	120.834,68	546,8
Tuet ja avustukset	25.886,53	73.200,00	94.917,12	129,7
Muut toimintatuotot	316.175,77	324.000,00	277.741,55	85,7
Toimintatuotot	402.079,58	419.300,00	493.493,35	117,7
Toimintakulut				
Henkilöstökulut	-816.075,40	-716.850,00	-726.795,14	101,4
Palvelujen ostot	-340.976,99	-424.580,00	-557.460,64	131,3
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-39.643,42	-26.980,00	-54.627,50	202,5
Avustukset	-162.554,24	-135.500,00	-189.169,83	139,6
Muut toimintakulut	-110.236,23	-92.450,00	-180.567,93	195,3
Toimintakulut	-1.469.486,28	-1.396.360,00	-1.708.621,04	122,4
Toimintakate	-1.067.406,70	-977.060,00	-1.215.127,69	124,4
Vuosikate	-1.067.406,70	-977.060,00	-1.215.127,69	124,4
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-6.056,40	-6.050,00	-6.049,80	100
Poistot ja arvonalentumiset	-6.056,40	-6.050,00	-6.049,80	100
Satunnaiset erät				
Satunnaiset kulut			-757.268,34	-100
Satunnaiset erät			-757.268,34	-100
Tilikauden tulos	-1.073.463,10	-983.110,00	-1.978.445,83	201,2
Rahastojen lisäys (+) tai vähennys (-)	1.500,00			
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-1.071.963,10	-983.110,00	-1.978.445,83	201,2

Sivistyslautakunta	Tilinp.	Budjetti	Toteutuma	Käyttö
TULOSSELKELMA	2023	2024	2024	%
Toimintatuotot				
Myyntituotot	87.848,01	70.170,00	93.905,24	133,8
Maksutuotot	64.330,70	58.000,00	87.205,93	150,4
Tuet ja avustukset	59.756,43		49.032,48	-100
Muut toimintatuotot			538,27	-100
Toimintatuotot	211.935,14	128.170,00	230.681,92	180
Toimintakulut				
Henkilöstökulut	-2.571.563,40	-2.702.140,00	-2.664.688,37	98,6
Palvelujen ostot	-923.903,55	-825.650,00	-908.494,80	110
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-113.499,82	-98.700,00	-98.288,73	99,6
Avustukset	-63.895,85	-75.000,00	-82.965,72	110,6
Muut toimintakulut	-429.096,86	-384.190,00	-396.647,78	103,2
Toimintakulut	-4.101.959,48	-4.085.680,00	-4.151.085,40	101,6
Toimintakate	-3.890.024,34	-3.957.510,00	-3.920.403,48	99,1
Vuosikate	-3.890.024,34	-3.957.510,00	-3.920.403,48	99,1
Tilikauden tulos	-3.890.024,34	-3.957.510,00	-3.920.403,48	99,1
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-3.890.024,34	-3.957.510,00	-3.920.403,48	99,1

Elämänlaatulautakunta	Tilinp.	Budjetti	Toteutuma	Käyttö
TULOSSELKELMA	2023	2024	2024	%
Toimintatuotot				
Myyntituotot	16.706,96	23.300,00	25.407,39	109
Maksutuotot	1.066,43			
Tuet ja avustukset	38.364,84	17.000,00	29.191,47	171,7
Muut toimintatuotot	1.498,98	1.000,00	4.606,64	460,7
Toimintatuotot	57.637,21	41.300,00	59.205,50	143,4
Toimintakulut				
Henkilöstökulut	-314.845,31	-286.480,00	-317.604,13	110,9
Palvelujen ostot	-215.015,85	-207.110,00	-241.006,20	116,4
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-53.761,28	-42.270,00	-44.162,83	104,5
Avustukset	-17.176,00	-16.000,00	-18.280,00	114,3
Muut toimintakulut	-185.094,02	-158.360,00	-192.261,10	121,4
Toimintakulut	-785.892,46	-710.220,00	-813.314,26	114,5
Toimintakate	-728.255,25	-668.920,00	-754.108,76	112,7
Vuosikate	-728.255,25	-668.920,00	-754.108,76	112,7
Tilikauden tulos	-728.255,25	-668.920,00	-754.108,76	112,7
Rahastojen lisäys (+) tai vähennys (-)	2.000,00			
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-726.255,25	-668.920,00	-754.108,76	112,7

SIVISTYS- JA ELÄMÄNLAATUOSASTO	Tilinp.	Budjetti	Toteutuma	Käyttö
TULOSSELKELMA	2023	2024	2024	%
Toimintatuotot				
Myyntituotot	104.554,97	93.470,00	119.312,63	127,6
Maksutuotot	65.397,13	58.000,00	87.205,93	150,4
Tuet ja avustukset	98.121,27	17.000,00	78.223,95	460,1
Muut toimintatuotot	1.498,98	1.000,00	5.144,91	514,5
Toimintatuotot	269.572,35	169.470,00	289.887,42	171,1
SIVISTYS- JA ELÄMÄNLAATUOSASTO	Tilinp.	Budjetti	Toteutuma	Käyttö

	2023	2024	2024	%
Toimintakulut				
Henkilöstökulut	-2.886.408,71	-2.988.620,00	-2.982.292,50	99,8
Palvelujen ostot	-1.138.919,40	-1.032.760,00	-1.149.501,00	111,3
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-167.261,10	-140.970,00	-142.451,56	101,1
Avustukset	-81.071,85	-91.000,00	-101.245,72	111,3
Muut toimintakulut	-614.190,88	-542.550,00	-588.908,88	108,5
Toimintakulut	-4.887.851,94	-4.795.900,00	-4.964.399,66	103,5
Toimintakate	-4.618.279,59	-4.626.430,00	-4.674.512,24	101
Vuosikate	-4.618.279,59	-4.626.430,00	-4.674.512,24	101
Tilikauden tulos	-4.618.279,59	-4.626.430,00	-4.674.512,24	101
Rahastojen lisäys (+) tai vähennys (-)	2.000,00			
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-4.616.279,59	-4.626.430,00	-4.674.512,24	101

TEKNINEN OSASTO				
Tekninen lautakunta	Tilinp.	Budjetti	Toteutuma	Käyttö
TULOSLASKELMA	2023	2024	2024	%
Toimintatuotot				
Myyntituotot	217.753,27	235.000,00	246.054,94	104,7
Maksutuotot	20.023,60	22.000,00	25.789,70	117,2
Tuet ja avustukset	17.414,54	4.000,00	10.206,68	255,2
Muut toimintatuotot	925.220,23	885.000,00	956.527,92	108,1
Toimintatuotot	1.180.411,64	1.146.000,00	1.238.579,24	108,1
Toimintakulut				
Henkilöstökulut	-337.507,09	-302.330,00	-344.032,69	113,8
Palvelujen ostot	-819.594,04	-705.310,00	-805.529,48	114,2
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-429.992,86	-367.300,00	-397.474,83	108,2
Avustukset	-14.809,50	-15.000,00	-13.716,00	91,4
Muut toimintakulut	-21.507,51	-14.500,00	-18.753,14	129,3
Toimintakulut	-1.623.411,00	-1.404.440,00	-1.579.506,14	112,5
Toimintakate	-442.999,36	-258.440,00	-340.926,90	131,9
Vuosikate	-442.999,36	-258.440,00	-340.926,90	131,9
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-350.869,30	-304.090,00	-382.517,09	125,8
Poistot ja arvonalentumiset	-350.869,30	-304.090,00	-382.517,09	125,8
Tilikauden tulos	-793.868,66	-562.530,00	-723.443,99	128,6
Poistoeron lisäys (+) tai vähennys (-)	2.332,17	2.330,00	2.332,17	100,1
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-791.536,49	-560.200,00	-721.111,82	128,7

RAHOITUS				
TULOSLASKELMA	Tilinp.	Budjetti	Toteutuma	Käyttö
	2023	2024	2024	%
Verotulot	4.742.890,05	4.817.500,00	4.782.368,60	99,3
Valtionosuudet				
Kunnan peruspalvelujen valtionsosuus	1.806.410,00	1.443.270,00	1.367.792,00	94,8
Opetus- ja kultt.toimen rah.lain muk.valtionosuudet	-548.865,00	-548.860,00	-579.178,00	105,5
Verotulojen menetysten korvaus	497.460,00	493.840,00	488.886,00	99
Valtionosuudet	1.755.005,00	1.388.250,00	1.277.500,00	92
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	22.348,79	33.600,00	35.332,42	105,2
RAHOITUS	Tilinp.	Budjetti	Toteutuma	Käyttö

	2023	2024	2024	%
Muut rahoitustuotot	8.975,29	8.400,00	13.386,37	159,4
Korkokulut	-64.748,67	-80.600,00	-110.993,82	137,7
Muut rahoituskulut	-86,88	-100	-399,67	399,7
Rahoitustuotot ja -kulut	-33.511,47	-38.700,00	-62.674,70	162
Vuosikate	6.464.383,58	6.167.050,00	5.997.193,90	97,2
Tilikauden tulos	6.464.383,58	6.167.050,00	5.997.193,90	97,2
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	6.464.383,58	6.167.050,00	5.997.193,90	97,2

HUMPPILAN KUNTA	Tilinp.	Budjetti	Toteutuma	Käyttö
TULOSLASKELMA	2023	2024	2024	%
Toimintatuotot				
Myyntituotot	382.325,52	350.570,00	486.202,25	138,7
Maksutuotot	85.420,73	80.000,00	112.995,63	141,2
Tuet ja avustukset	141.422,34	94.200,00	183.347,75	194,6
Muut toimintatuotot	1.242.894,98	1.210.000,00	1.239.414,38	102,4
Toimintatuotot	1.852.063,57	1.734.770,00	2.021.960,01	116,6
Toimintakulut				
Henkilöstökulut	-4.039.991,20	-4.007.800,00	-4.053.120,33	101,1
Palvelujen ostot	-2.299.490,43	-2.162.650,00	-2.512.491,12	116,2
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-636.897,38	-535.250,00	-594.553,89	111,1
Avustukset	-258.435,59	-241.500,00	-304.131,55	125,9
Muut toimintakulut	-745.934,62	-649.500,00	-788.229,95	121,4
Toimintakulut	-7.980.749,22	-7.596.700,00	-8.252.526,84	108,6
Toimintakate	-6.128.685,65	-5.861.930,00	-6.230.566,83	106,3
Verotulot	4.742.890,05	4.817.500,00	4.782.368,60	99,3
Valtionosuudet				
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	1.806.410,00	1.443.270,00	1.367.792,00	94,8
Opetus- ja kultt.toimen rah.lain muk.valtionosuudet	-548.865,00	-548.860,00	-579.178,00	105,5
Verotulojen menetysten korvaus	497.460,00	493.840,00	488.886,00	99
Valtionosuudet	1.755.005,00	1.388.250,00	1.277.500,00	92
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	22.348,79	33.600,00	35.332,42	105,2
Muut rahoitustuotot	8.975,29	8.400,00	13.386,37	159,4
Korkokulut	-64.748,67	-80.600,00	-110.993,82	137,7
Muut rahoituskulut	-86,88	-100	-399,67	399,7
Rahoitustuotot ja -kulut	-33.511,47	-38.700,00	-62.674,70	162
Vuosikate	335.697,93	305.120,00	-233.372,93	-76,5
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-356.925,70	-310.140,00	-388.566,89	125,3
Poistot ja arvonalentumiset	-356.925,70	-310.140,00	-388.566,89	125,3
Satunnaiset erät				
Satunnaiset kulut			-757.268,34	-100
Satunnaiset erät			-757.268,34	-100
Tilikauden tulos	-21.227,77	-5.020,00	-1.379.208,16	27474,3
Poistoeron lisäys (+) tai vähennys (-)	2.332,17	2.330,00	2.332,17	100,1
Rahastojen lisäys (+) tai vähennys (-)	3.500,00			
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-15.395,60	-2.690,00	-1.376.875,99	51185

2.6 Tuloslaskelman toteutuminen

HUMPPILAN KUNTA		TOTEUTUMAVERTAILU		01.01.2024-31.12.2024
		EUR		
ulkoinen/sisäinen	TA alkuper	Toteutuma	Poikkeama	
TULOSLASKELMA	2024	2024 01-12		
Toimintatuotot				
Myyntituotot	338.470,00	474.351,37	-135.881,37	
Maksutuotot	80.000,00	112.995,63	-32.995,63	
Tuet ja avustukset	94.200,00	179.364,73	-85.164,73	
Muut toimintatuotot	369.100,00	369.456,96	-356,96	
Toimintatuotot	881.770,00	1.136.168,69	-254.398,69	
Toimintakulut				
Henkilöstökulut	-4.007.800,00	-4.053.120,33	45.320,33	
Palvelujen ostot	-1.895.050,00	-2.245.140,20	350.090,20	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-535.250,00	-594.553,89	59.303,89	
Avustukset	-241.500,00	-304.131,55	62.631,55	
Muut toimintakulut	-64.100,00	-173.772,57	109.672,57	
Toimintakulut	-6.743.700,00	-7.370.718,54	627.018,54	
Toimintakate	-5.861.930,00	-6.234.549,85	372.619,85	
Verotulot	4.817.500,00	4.782.368,60	35.131,40	
Valtionosuudet				
Kunnan peruspalv. valtionosuus	1.443.270,00	1.367.792,00	75.478,00	
Opetus- ja kultt.toimen rah.lain muk.val-				
tionosuudet	-548.860,00	-579.178,00	30.318,00	
Verotulojen menetyksen korvaus	493.840,00	488.886,00	4.954,00	
Valtionosuudet	1.388.250,00	1.277.500,00	110.750,00	
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	33.600,00	35.332,42	-1.732,42	
Muut rahoitustuotot	8.400,00	13.386,37	-4.986,37	
Korkokulut	-80.600,00	-110.993,82	30.393,82	
Muut rahoituskulut	-100	-399,67	299,67	
Rahoitustuotot ja -kulut	-38.700,00	-62.674,70	23.974,70	
Vuosikate	305.120,00	-237.355,95	542.475,95	
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-310.140,00	-388.566,89	78.426,89	
Poistot ja arvonalentumiset	-310.140,00	-388.566,89	78.426,89	
Satunnaiset erät				
Satunnaiset kulut		-757.268,34	757.268,34	
Satunnaiset erät		-757.268,34	757.268,34	
Tilikauden tulos	-5.020,00	-1.383.191,18	1.378.171,18	
Poistoeron lisäys (+) tai vähennys (-)	2.330,00	2.332,17	-2,17	
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-2.690,00	-1.380.859,01	1.378.169,01	

2.7 Verotulojen ja valtionosuuksien toteutuminen

VEROTULOT 2024

EUR

Verotuloerittely

	TA	TOT	Poikkeama
Kunnan tulovero	3 588 000	3 755 362	167 362
Osuus yhteisöveron tuotosta	357 000	316 934	-40 066
Kiinteistövero	872 500	710 072	-162 428
Verotulot yhteensä	4 817 500	4 782 368	-35 132

	TULOVERO %	EUR	MUUTOS %
verovuosi 2019	22,00	6 756 824	6,80
verovuosi 2020	22,00	6 563 687	-2,94
verovuosi 2021	22,00	7 025 655	7,04
verovuosi 2022	22,00	6 908 558	-1,67
verovuosi 2023	9,36	3 603 834	-47,80
verovuosi 2024	9,30	3 755 362	4,20

VALTIONOSUUDET 2024

Valtionosuuksien ja verotulomenetysten korvausten erittely

EUR

	TA	TOT	Poikkeama
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	320 090	242 711	-77 379
Siitä: Verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus	1 123 180	1 125 081	1 901
Siitä: Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus		0	0
Opetus- ja kultt.toimen muut valtionosuudet	-548 860	-579 178	-30 318
Muut valtionosuudet/verotulomen.kompensaatio	493 840	488 886	-4 954
Valtionosuudet yhteensä	1 388 250	1 277 500	-110 750

KIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET				
	TP 2023	TA 2024	TOT 2024	Poikkeama
9404 MUIDEN KAAVATEIDEN RAKENTAMINEN				
Investointimenot				
Muut investointimenot	-37.458,90	-450.000,00	-194.483,52	-255.516,48
Investointimenot	-37.458,90	-450.000,00	-194.483,52	-255.516,48
Investoinnit netto	-37.458,90	-450.000,00	-194.483,52	-255.516,48
9407 KAUPPILAN SILLAN RAKENTAMINEN				
Investointimenot				
Muut investointimenot			-32.475,00	32.475,00
Investointimenot			-32.475,00	32.475,00
Investoinnit netto		0	-32.475,00	32.475,00
9411 TEIDEN VALAISTUS				
Investointimenot				
Muut investointimenot	-37.377,37	-80.000,00	-6.385,34	-73.614,66
Investointimenot	-37.377,37	-80.000,00	-6.385,34	-73.614,66
Investoinnit netto	-37.377,37	-80.000,00	-6.385,34	-73.614,66
9424 MÄNTYRINTEEN PIHA-ALUE				
Investointimenot				
Muut investointimenot		-25.000,00		25.000,00
Investointimenot		-25.000,00		25.000,00
Investoinnit netto		-25.000,00	0	25.000,00
9436 HARJUN ALUE				
Investointimenot				
Muut investointimenot	-35.747,89	-40.000,00	-20.370,44	-19.629,56
Investointimenot	-35.747,89	-40.000,00	-20.370,44	-19.629,56
Investointitulot				
Rahoitusosuudet investointeihin		12.000,00	5.250,00	6.750,00
Investointitulot		12.000,00	5.250,00	6.750,00
Investoinnit netto	-35.747,89	-28.000,00	-15.120,44	-12.879,56
9451 VT 2:N JA VT 9:N VIEMÄRÖINTI, OSAYL.KAA				
Investointimenot				
Muut investointimenot		-70.000,00		70.000,00
Investointimenot		-70.000,00		70.000,00
Investoinnit netto	0	-70.000,00	0	70.000,00
9455 MUU VIEMÄRIRAKENTAMINEN				
Investointimenot				
Muut investointimenot	-46.481,04	-150.000,00	-30.604,60	-119.395,40
Investointimenot	-46.481,04	-150.000,00	-30.604,60	-119.395,40
Investoinnit netto	-46.481,04	-150.000,00	-30.604,60	-119.395,40
9459 HULEVESIVERKOSTON RAKENTAMINEN				
Investointimenot				
Muut investointimenot		-80.000,00		80.000,00
Investointimenot		-80.000,00		80.000,00
Investoinnit netto		-80.000,00	0	80.000,00
KIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET YHTEENSÄ				
Investointimenot				
Muut investointimenot	-157.065,20	-895.000,00	-284.318,90	-610.681,10
Investointimenot	-157.065,20	-895.000,00	-284.318,90	-610.681,10
Investointitulot				
Rahoitusosuudet investointeihin		12.000,00	5.250,00	6.750,00
Investointitulot		12.000,00	5.250,00	6.750,00
Investoinnit netto	-157.065,20	-883.000,00	-279.068,90	-603.931,10

KONEET JA KALUSTO			
9581	AUTO	TA 2024	TOT 2024 Poikkeama
	Investointimenot		
	Muut investointimenot	-20.000,00	-10.477,02 -9.522,98
	Investointimenot	-20.000,00	-10.477,02 -9.522,98
	Investoinnit netto	-20.000,00	-10.477,02 -9.522,98
9582	AGGREGAATTI -VARAVOIMALA	TA 2024	TOT 2024 Poikkeama
	Investointimenot		
	Muut investointimenot	-30.000,00	-29.990,00 -10
	Investointimenot	-30.000,00	-29.990,00 -10
	Investoinnit netto	-30.000,00	-29.990,00 -10
	Irtain omaisuus yhteensä	TA 2024	TOT 2024 Poikkeama
	Investointimenot		
	Muut investointimenot	-50.000,00	-40.467,02 -9.532,98
	Investointimenot	-50.000,00	-40.467,02 -9.532,98
	Investoinnit netto	-50.000,00	-40.467,02 -9.532,98
AINEETON KÄYTTÖMAISUUS			
9801	OSAKKEET	TA 2024	TOT 2024 Poikkeama
	Investointimenot		
	Muut investointimenot		-376,84 376,84
	Investointimenot		-376,84 376,84
	Investointitulot		
	Käyttöomaisuuden myynti		1.623.795,64 -1.623.795,64
	Investointitulot		1.623.795,64 -1.623.795,64
	Investoinnit netto	0	1.623.418,80 -1.623.418,80
	AINEETON KÄYTTÖMAISUUS YHTEENSÄ		
	Investointimenot		
	Muut investointimenot		-376,84 376,84
	Investointimenot		-376,84 376,84
	Investointitulot		
	Käyttöomaisuuden myynti		1.623.795,64 -1.623.795,64
	Investointitulot		1.623.795,64 -1.623.795,64
	Investoinnit netto	0	1.623.418,80 -1.623.418,80
HUMPPILAN KUNTA			
	INVESTOINNIT	TA 2024	TOT 2024 Poikkeama
	Investointimenot		
	Muut investointimenot	-1.520.000,00	-809.903,58 -710.096,42
	Investointimenot	-1.520.000,00	-809.903,58 -710.096,42
	Investointitulot		
	Käyttöomaisuuden myynti	25.000,00	1.637.919,74 -1.612.919,74
	Rahoitusosuudet investointeihin	142.000,00	135.750,00 6.250,00
	Investointitulot	167.000,00	1.773.669,74 -1.606.669,74
	Investoinnit netto	-1.353.000,00	963.766,16 -2.316.766,16

TEKNISEN INVESTOINNIT KOHTEITTAIN	TA2024	TOT 2024
-----------------------------------	--------	----------

Kiinteä omaisuus

kp Maa- ja vesialueet

9201	Maa- ja kiinteistöhanke/osto (maanlunastus)	-10 000	-39 000,00	terveysasema FSHKY:ltä kunnalle
9201	Maa- ja kiinteistöhanke/myynti (tontit)	25 000	14 124,10	tonttien myynnit
	yhteensä	15 000	-24 875,90	

Talonrakennus/rakennukset

9315	Talvisen työläismökki -hanke (2023-2024)	-15 000	0,00	Tilanne: kesken
9315	Talvisen työläismökki -hankkeen avustus	4 000	0,00	
9303	Kirkonkulman yhtenäiskoulu yhteensä		-28 192,16	alla eriteltyinä hankkeittain:
9303	Kirkonkulman yhtenäiskoulu avustus		4 500,00	AVI valtionavustus/liikuntasalin valaistus
9303	Kirkonkulman yhtenäiskoulu: puukoulun julkisivusaneeraus	-60 000	0,00	Tilanne: siirretty taloussuunnitelmassa vuodelle 2027
9303	Kirkonkulman yhtenäiskoulu: ala-asteen kuulutus- ja lukituslaitteistot	-30 000	-3 158,96	Tilanne: kesken
9303	Kirkonkulman yhtenäiskoulu: liikuntasalin valaistuksen uusiminen	-35 000	-25 033,20	Tilanne: valmis
9312	Kirjasto: salaojat ja hulevesijärjestelmä	-25 000	-13 506,48	Tilanne: valmis
9313	Urheilukentän yleisötilat: huoltorakennus	-400 000	-404 042,18	Tilanne: valmis; kokonaiskustannus 2021-2024 477 570,48
9313	Urheilukentän yleisötilojen rakentamisen avustus	126 000	126 000,00	
	yhteensä	-435 000	-343 432,98	

Koneet ja kalusto

9581	Teknisen osaston huoltoajoneuvo	-20 000	-10 477,02	Tilanne: valmis
9582	Varavoimalähde aggregaatti	-30 000	-29 990,00	Tilanne: valmis
	yhteensä	-50 000	-40 467,02	

Kiinteät rakenteet ja laitteet

PUISTOT JA MUUT YLEISET ALUEET

9424	Mäntyrinteen piha-alueen perusparantaminen	-25 000	0,00	Tilanne: siirretty taloussuunnitelmassa vuodelle 2026
9436	Harjun alueen kehittäminen -hanke	-40 000	-20 370,44	Tilanne: kesken
9436	Harjun alueen kehittäminen -hankkeen avustus	12 000	5 250,00	
9459	Hulevesiverkoston rakentaminen	-80 000	0,00	Tilanne: ei toteutunut
	yht	-133 000	-15 120,44	

TIEVALAISTUS

9411	Teiden valaistus	-80 000	-6 385,34	Tilanne: valmis
------	------------------	----------------	------------------	-----------------

KAAVATEIDEN RAKENTAMINEN

9404	Kaavateiden rakentaminen ja peruskorjaus (sis. Puolimatkan alue)	-450 000	-194 483,52	Tilanne: Orrontien rakentaminen välillä Myllynkulmantie-Välikujantie valmis, Vt2 parantaminen liikennejärjestelyin Puolimatkan alueen kohdalla, tiesuunnitelma kesken
9407	<i>Kauppilan sillan rakentaminen: Rakentaminen investointisuunnitelmassa v. 2026</i>	0	-32 475,00	<i>siirretty kirjanpidollisesti vuonna 2021 tot. suunnittelukustannukset pois kust.paikalta 9404 kaavateiden rakentaminen. Näkyvät vuodelle 2024 koska kust.paikka on avattu tuolloin.</i>
	yht	-450 000	-226 958,52	

VIEMÄRIVERKKO		TA2024	TOT 2024	
9455	Viemärrakentaminen ja peruskorjaus	-150 000	-30 604,60	Tilanne: valmis; Orrontien viemärrakentaminen, verkoston kuvauksia keskusta-alueella (3036 jm)
9451	VT2 ja VT9 viemärointi (Puolimatkan alue/Orrontie)	-70 000	0,00	Tilanne: toteutuma sisältyy kust.paikkaan 9455
	yht	-220 000	-30 604,60	
Kiinteät laitteet ja rakenteet yht		-883 000	-279 068,90	
Investoinnit yhteensä		-1 353 000	-687 844,80	

2.9 Rahoitusosan toteutuminen

Humppilan kunta		1.1.2024 - 31.12.2024		
ulkoinen		EUR		
RAHOITUSLASKELMA	TA 2024	TOT 2024	Poikkeama	
Toiminnan ja investointien rahavirta				
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	305.120	-237.355,95	542.475,95	
Satunnaiset erät		-757.268,34	757.268,34	
Tulorahoituksen korjausevät				
Tulorahoituksen korjausevät	-50.000	745.742,44	-795.742,44	
Tulorahoituksen korjausevät	-50.000	745.742,44	-795.742,44	
Toiminnan rahavirta	255.120	-248.881,85	504.001,85	
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-1.520.000	-809.903,58	-710.096,42	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	142.000	135.750,00	6.250,00	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovut	75.000	892.177,30	-817.177,30	
Investointien rahavirta	-1.303.000	218.023,72	-1.521.023,72	
Toiminnan ja investointien rahavirta	-1.047.880	-30.858,13	-1.017.021,87	
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäys	-450.000		-450.000,00	
Antolainasaamisten vähennys	27.000	7.633,64	19.366,36	
Antolainauksen muutokset	-423.000	7.633,64	-430.633,64	
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	450.000	660.000,00	-210.000,00	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-650.000	-695.000,00	45.000,00	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	1.669.380	500.000,00	1.169.380,00	
Lainakannan muutokset	1.469.380	465.000,00	1.004.380,00	
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muut		1.892,69	-1.892,69	
Saamisten muutos		-37.492,58	37.492,58	
Korottomien velkojen muutos		-65.171,67	65.171,67	
Muut maksuvalmiuden muutokset		-100.771,56	100.771,56	
Rahoituksen rahavirta	1.046.380	371.862,08	674.517,92	
Rahavarojen muutos	-1.500	341.003,95	-342.503,95	
Rahavarat 31.12.		667.504,52	-667.504,52	
Rahavarat 1.1.		326.500,57	-326.500,57	
Rahavarojen muutos	0	341.003,95	-341.003,95	

3. Tilinpäätöslaskelmat

3.1 Tuloslaskelma

HUMPPILAN KUNTA

01.01.2024-31.12.2024

Ulkoinen	EUR	
TULOSLASKELMA	2024	2023
Toimintatuotot		
Myyntituotot	474.351,37	372.916,31
Maksutuotot	112.995,63	85.420,73
Tuet ja avustukset	179.364,73	141.422,34
Muut toimintatuotot	369.456,96	283.049,63
Toimintatuotot	1.136.168,69	882.809,01
Toimintakulut		
Henkilöstökulut	-4.053.120,33	-4.039.991,20
Palvelujen ostot	-2.245.140,20	-1.976.977,66
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-594.553,89	-636.897,38
Avustukset	-304.131,55	-258.435,59
Muut toimintakulut	-173.772,57	-99.192,83
Toimintakulut	-7.370.718,54	-7.011.494,66
Toimintakate	-6.234.549,85	-6.128.685,65
Verotulot	4.782.368,60	4.742.890,05
Valtionosuudet		
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	1.367.792,00	1.806.410,00
Opetus- ja kultt.toimen rah.lain muk.valtionosuudet	-579.178,00	-548.865,00
Verotulojen menetysten korvaus	488.886,00	497.460,00
Valtionosuudet	1.277.500,00	1.755.005,00
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	35.332,42	22.348,79
Muut rahoitustuotot	13.386,37	8.975,29
Korkokulut	-110.993,82	-64.748,67
Muut rahoituskulut	-399,67	-86,88
Rahoitustuotot ja -kulut	-62.674,70	-33.511,47
Vuosikate	-237.355,95	335.697,93
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-388.566,89	-356.925,70
Poistot ja arvonalentumiset	-388.566,89	-356.925,70
Satunnaiset erät		
Satunnaiset kulut	-757.268,34	
Satunnaiset erät	-757.268,34	
Tilikauden tulos	-1.383.191,18	-21.227,77
Poistoeron lisäys (+) tai vähennys (-)	2.332,17	2.332,17
Rahastojen lisäys (+) tai vähennys (-)		3.500,00
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-1.380.859,01	-15.395,60

3.2 Rahoituslaskelma

HUMPPILAN KUNTA

01.01.2024-31.12.2024

Ulkoinen	EUR	
RAHOITUSLASKELMA	2024	2023
Toiminnan ja investointien rahavirta		
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	-237.355,95	335.697,93
Satunnaiset erät	-757.268,34	
Tulorahoituksen korjauserät		
Tulorahoituksen korjauserät	745.742,44	
Tulorahoituksen korjauserät	745.742,44	
Toiminnan rahavirta	-248.881,85	335.697,93
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-809.903,58	-374.021,44
Rahoitusosuudet investointimenoihin	135.750,00	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovut	892.177,30	
Investointien rahavirta	218.023,72	-374.021,44
Toiminnan ja investointien rahavirta	-30.858,13	-38.323,51
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten vähennys	7.633,64	8.633,64
Antolainauksen muutokset	7.633,64	8.633,64
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	660.000,00	450.000,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-695.000,00	-650.000,00
Lyhytaikaisten lainojen muutos	500.000,00	
Lainakannan muutokset	465.000,00	-200.000,00
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muut	1.892,69	1.390,15
Saamisten muutos	-37.492,58	-390.090,87
Korottomien velkojen muutos	-65.171,67	296.701,17
Muut maksuvalmiuden muutokset	-100.771,56	-91.999,55
Rahoituksen rahavirta	371.862,08	-283.365,91
Rahavarojen muutos	341.003,95	-321.689,42
Rahavarat 31.12.	667.504,52	326.500,57
Rahavarat 1.1.	326.500,57	648.189,99
Rahavarojen muutos	341.003,95	-321.689,42

3.3 Tase

HUMPPILAN KUNTA

01.01.2024-31.12.2024

Ulkoinen	EUR	
TASE	2024	2023
VASTAAVAA		
A PYSYVÄT VASTAAVAT		
I Aineettomat hyödykkeet		
1. Aineettomat oikeudet	1.505,98	7.529,26
2. Muut pitkävaikutteiset menot	19.653,72	45.396,99
I Aineettomat hyödykkeet	21.159,70	52.926,25
II Aineelliset hyödykkeet		
1. Maa- ja vesialueet (sis. arvonkorotukset		
1.1 Maa- ja vesialueet (ilman arvonkorotuksia)	1.921.968,05	1.924.917,15
1. Maa- ja vesialueet (sis. arvonkorotukset	1.921.968,05	1.924.917,15
2. Rakennukset	3.571.207,07	3.335.381,95
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	2.183.881,41	2.091.568,58
4. Koneet ja kalusto	35.890,60	
5. Muut aineelliset hyödykkeet	5.400,00	5.400,00
6. Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	87.302,29	145.529,44
II Aineelliset hyödykkeet	7.805.649,42	7.502.797,12
III Sijoitukset		
1. Osakkeet ja osuudet	1.229.806,01	2.853.224,81
3. Muut lainasaamiset	285.293,49	292.927,13
4. Muut saamiset	44.512,25	7.612,25
III Sijoitukset	1.559.611,75	3.153.764,19
A PYSYVÄT VASTAAVAT	9.386.420,87	10.709.487,56
C VAIHTUVAT VASTAAVAT		
II Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
2. Lainasaamiset	741.994,65	837.132,93
Lyhytaikaiset saamiset		
1. Myyntisaamiset	114.147,66	104.121,79
2. Lainasaamiset	98.443,91	75.138,27
3. Muut saamiset	125.647,74	135.158,95
4. Siirtosaamiset	92.484,50	20.573,94
II Saamiset	1.172.718,46	1.172.125,88
III Rahoitusarvopaperit		
1. Osakkeet ja osuudet	14.350,00	14.350,00
III Rahoitusarvopaperit	14.350,00	14.350,00
IV Rahat ja pankkisaamiset	653.154,52	312.150,57
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	1.840.222,98	1.498.626,45
VASTAAVAA	11.226.643,85	12.208.114,01

Ulkoinen	EUR	
TASE	2024	2023
VASTATTAVAA		
A OMA PÄÄOMA		
I Peruspääoma	6.669.793,86	6.669.793,86
IV Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	403.366,00	418.761,60
V Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-1.380.859,01	-15.395,60
A OMA PÄÄOMA	5.692.300,85	7.073.159,86
B POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
1. Poistoero	53.640,06	55.972,23
B POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	53.640,06	55.972,23
C PAKOLLISET VARAUKSET		
2. Muut pakolliset varaukset		
C PAKOLLISET VARAUKSET		
D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
2. Lahjoitusrahastojen pääomat	12.353,01	12.353,01
3. Muut toimeksiantojen pääomat	5.024,24	3.131,55
D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	17.377,25	15.484,56
E VIERAS PÄÄOMA		
I Pitkäaikainen		
Pitkäaikainen (korollinen vieras pääoma)		
2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta (pa)	2.015.000,00	2.030.000,00
Pitkäaikainen (korollinen vieras pääoma)	2.015.000,00	2.030.000,00
Pitkäaikainen (koroton vieras pääoma)		
7. Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	175.865,60	174.965,60
Pitkäaikainen (koroton vieras pääoma)	175.865,60	174.965,60
I Pitkäaikainen	2.190.865,60	2.204.965,60
II Lyhytaikainen		
Lyhytaikainen (korollinen vieras pääoma)		
1. Joukkovelkakirjalainat	1.500.000,00	1.000.000,00
2. Lainat rahoitus ja vakuutuslaitoksilta	675.000,00	695.000,00
Lyhytaikainen (korollinen vieras pääoma)	2.175.000,00	1.695.000,00
Lyhytaikainen (koroton vieras pääoma)		
5. Saadut ennakot	1.000,00	
6. Ostovelat	425.181,47	439.170,79
7. Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	79.088,25	77.232,98
8. Siirtovelat	592.190,37	647.127,99
Lyhytaikainen (koroton vieras pääoma)	1.097.460,09	1.163.531,76
II Lyhytaikainen	3.272.460,09	2.858.531,76
E VIERAS PÄÄOMA	5.463.325,69	5.063.497,36
VASTATTAVAA	11.226.643,85	12.208.114,01

3.4 Konsernilaskelmat

Humppilan kuntakonserni	1.1.2024 - 31.12.2024	
ulkoinen	EUR	
KONSERNITULOSLASKELMA	2024	2023
Toimintatuotot	1 953 953,30	1 936 886,15
Toimintakulut	-8 829 542,54	-8 606 441,35
Toimintakate	-6 875 589,24	-6 669 555,20
Verotulot	4 782 368,60	4 742 890,05
Valtionosuudet	2 085 005,22	2 536 124,66
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	26 305,85	24 102,13
Muut rahoitustuotot	21 385,23	14 891,73
Korkokulut	-103 596,87	-106 849,14
Muut rahoituskulut	-20 835,20	-2 452,65
Rahoitustuotot ja -kulut	-76 740,99	-70 307,93
Vuosikate	-84 956,41	539 151,58
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-607 891,91	-641 495,47
Poistot ja arvonalentumiset	-607 891,91	-641 495,47
Satunnaiset erät	-757 268,34	
Tilikauden tulos	-1 450 116,66	-102 343,89
Tilinpäätössiirrot	280,5	3 698,00
Tilikauden verot	-13 142,79	-21 188,02
Laskennalliset verot	2 635,60	4 457,80
Vähemmistöosuudet	223,76	2,97
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-1 460 119,59	-115 373,14

Humppilan kuntakonserni	1.1.2024 - 31.12.2024	
ulkoinen	EUR	
KONSERNIRAHOITUSLASKELMA	2024	2023
Toiminnan ja investointien rahavirta		
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	-84 956,41	539 151,58
Satunnaiset erät	-757 268,34	
Tilikauden verot	-13 142,79	-21 188,02
Tulorahoituksen korjauserät		
Tulorahoituksen korjauserät	745 742,44	-5 062,48
Tulorahoituksen korjauserät	745 742,44	-5 062,48
Toiminnan rahavirta	-109 625,10	512 901,08
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-922 793,16	-481 699,55
Rahoitusosuudet investointimenoihin	135 750,00	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovut	893 354,62	1 850,55
Investointien rahavirta	106 311,46	-479 849,00
Toiminnan ja investointien rahavirta	-3 313,64	33 052,08
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäys	306 990,29	316 830,57
Antolainasaamisten vähennys	52 145,89	16 245,89
Antolainauksen muutokset	359 136,18	333 076,46
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	-248 617,76	-93 596,32
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-868 514,52	-1 668 815,40
Lyhytaikaisten lainojen muutos	497 300,00	-1 000,00
Lainakannan muutokset	-619 832,28	-1 763 411,72
Oman pääoman muutokset	78 829,79	66 823,58
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muut	1 835,13	-46 148,59
Vaihto-omaisuuden muutos	-3 481,34	32 575,08
Saamisten muutos	695 881,89	958 405,25
Korottomien velkojen muutos	-201 549,48	-335 881,81
Muut maksuvalmiuden muutokset	492 686,20	608 949,93
Rahoituksen rahavirta	310 819,89	-754 561,75
Rahavarojen muutos	307 506,25	-721 509,67
Rahavarat 31.12.	988 533,31	752 725,33
Rahavarat 1.1.	681 027,06	1 474 235,00
Rahavarojen muutos	307 506,25	-721 509,67

Humppilan kuntakonserni ulkoinen	1.1.2024 - 31.12.2024	
	EUR	
KONSERNITASE	2024	2023
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	3 292,64	10 945,48
Muut pitkävaikutteiset menot	21 088,19	45 666,14
Aineettomat hyödykkeet	24 380,83	56 611,62
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	2 314 366,93	2 307 444,03
Rakennukset	5 338 794,68	5 951 938,79
Kiinteät rakenteet ja laitteet	2 192 008,98	2 105 817,72
Koneet ja kalusto	592 330,71	606 737,91
Muut aineelliset hyödykkeet	45 996,72	53 513,96
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	112 942,91	158 534,44
Aineelliset hyödykkeet	10 596 440,93	11 183 986,85
Sijoitukset		
Osakkuusyhteisöosuudet	429,7	430,88
Muut osakkeet ja osuudet	263 976,57	263 839,12
Muut lainasaamiset	285 293,49	293 323,86
Muut saamiset	725,67	723,51
Sijoitukset	550 425,43	558 317,37
PYSYVÄT VASTAAVAT	11 171 247,19	11 798 915,84
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot	22 893,91	41 817,11
Lahjoitusrahastojen varat		992,8
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	22 893,91	42 809,91
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	67 990,00	48 641,00
Keskeneräiset tuotteet	5 600,00	20 000,00
Muu vaihto-omaisuus	18 968,65	20 375,35
Vaihto-omaisuus	92 558,65	89 016,35
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset	183 594,40	200 171,26
Lyhytaikaiset saamiset	1 100 495,95	1 303 633,06
Saamiset	1 284 090,35	1 503 804,32
Rahoitusarvopaperit		
Osakkeet ja osuudet	14 686,36	14 685,36
Rahoitusarvopaperit	14 686,36	14 685,36
Rahat ja pankkisaamiset	973 846,95	738 039,97
VAIHTUVAT VASTAAVAT	2 365 182,31	2 345 546,00
VASTAAVAA	13 559 323,41	14 187 271,75

KONSERNITASE	2024	2023
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	6 669 793,86	6 669 793,86
Säätiöiden ja yhdistysten peruspääomat	2 950,00	2 941,20
Arvonkorotusrahasto	14 431,69	17 458,37
Muut omat rahastot	723 151,68	644 493,21
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	949 783,50	517 328,95
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-1 460 119,61	-115 373,14
OMA PÄÄOMA	6 899 991,12	7 736 642,45
VÄHEMMISTÖOSUUDET	1 010,08	1 230,87
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
PAKOLLISET VARAUKSET		
Muut pakolliset varaukset		
PAKOLLISET VARAUKSET		
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	24 221,24	51 662,35
Lahjoitusrahastojen pääomat	12 353,01	12 353,01
Muut toimeksiantojen pääomat	5 024,24	8 700,93
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	41 598,49	72 716,29
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Pitkäaikainen (korollinen vieras pääoma)	2 450 539,02	2 560 772,38
Pitkäaikainen (koroton vieras pääoma)	468 553,80	451 113,38
Pitkäaikainen	2 919 092,82	3 011 885,76
Lyhytaikainen		
Lyhytaikainen (korollinen vieras pääoma)	2 394 671,64	1 920 514,52
Lyhytaikainen (koroton vieras pääoma)	1 302 959,26	1 444 281,86
Lyhytaikainen	3 697 630,90	3 364 796,38
VIERAS PÄÄOMA	6 616 723,72	6 376 682,14
VASTATTAVAA	13 559 323,41	14 187 271,75

4. Tilinpäätöksen liitetiedot

4.1 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Kunnan tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

1) Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja -menetelmät

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteiden mukaisesti. Suoriteperusteesta poiketen verotulot on kirjattu niiden tilitysjankohdan mukaisesti ao. tilikaudelle.

Pysyvät vastaavat

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien sijoitusluonteiset erät on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuutta ei Humppilan kunnassa ole. Hankinnat tehdään tarpeiden mukaan eikä varastokirjanpito ole käytössä.

Rahoitusomaisuus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon. Rahoitusomaisuusarvopaperit on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Avustusten käsittely

Pysyvien vastaavien aineellisten hyödykkeiden hankintaan saatu avustus on merkitty ao. hyödykkeen hankintamenojen vähennykseksi.

2) perustelu, jos tuloslaskelman tai taseen esittämistapaa on muutettu, sekä muutoksen vaikutukset esittämistapaa ei ole muutettu

3) oikaisut, jotka on tehty edelliseltä tilikaudelta esitettäviin tietoihin oikaisuja ei ole tehty

4) Edellisten tilikausien tietojen vertailukelpoisuus

Tilinpäätös on vertailukelpoinen.

5) aikaisempiin tilikausiin kohdistuvat tuotot ja kulut sekä virheiden korjaukset

aikaisempiin tilikausiin kohdistuvia korjauksia ei ole tehty

Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Konsernitilinpäätös sisältää konsernitaseen, tuloslaskelman sekä rahoituslaskelman, mikä on laadittu näiden sekä erikseen annettavien tietojen perusteella.

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistetty kaikki tytäryhteisöt ja kaikki kuntayhtymät, joissa kunta on jäsenenä. Konsernitilinpäätökseen ei ole yhdistetty osakkuusosuusyhtiötä, khall 182§/15

Sisäiset liiketapahtumat ja katteet

Konserniyhteisön keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuunottamatta.

Vapaaehtoiset varaukset

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset on merkitty konsernitilinpäätöksessä omaan pääomaan jaettuna edellisten tilikausien yli-/alijäämiin ja niiden muutos konsernituloslaskelmassa tilikauden yli-/alijäämään. Tytäryhtiöiden taseessa olevat poistoeron ja vapaaehtoiset varaukset on merkitty konsernitaseessa, jaettuna omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan sekä niiden muutos konsernituloslaskelmaan, jaettuna laskennallisen verovelan muutokseen ja tilikauden yli/alijäämään.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kunnan ja sen tytäryhteisöjen ja kuntayhtymien keskinäisen omistuksen eliminointiero on kirjattu oman pääoman lisäykseksi tai vähennykseksi.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmasta sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Asunto- sekä kiinteistöosakeyhtiöiden poistot on oikaistu suunnitelman mukaisiksi ja ero on kirjattu konsernituloslaskelmassa tytäryhteisöjen poistojen oikaisuksi ja aikaisemmille tilikausille kertynyt ero konsernitaseessa edellisten tilikausien yli- tai alijäämän oikaisuksi.

Edellisten tilikausien tietojen vertailukelpoisuus

Forssan seudun hyvinvointikuntayhtymän osalta purku suoritettu v. 2024 marraskuussa.

4.2 Tuloslaskelman liitetiedot

6) Toimintatuotot tehtävälueittain	2024	2023
Yleishallintopalvelut	222 159,41	79 566,81
Opetus- ja kulttuuripalvelut	289 887,42	269 572,35
Teknisen hallinnon palvelut	624 121,86	533 669,85
Kunnan toimintatuotot yhteensä	1 136 168,69	882 809,01

7) Verotulojen erittely	2024	2023
Kunnan tulovero	3 755 362,11	3 603 833,51
Osuus yhteisöveron tuotosta	316 934,71	416 008,59
Kiinteistövero	710 071,78	723 047,95
Verotulot yhteensä	4 782 368,60	4 742 890,05

8) Valtionosuuksien erittely	2024	2023
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus (ilman tasauksia)	242 711,00	698 330,00
siitä: verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus	1 125 081,00	1 108 080,00
Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus	0,00	0,00
Opetus ja kulttuuritoimen rahoituslain mukaiset valtionosuudet	-579 178,00	-548 865,00
perusop.valmist.opetuksen arv.korjaus	0,00	0,00
Muut valtionosuudet		
Verotulomenetyksen korvaus	488 886,00	497 460,00
Valtionosuudet yhteensä	1 277 500,00	1 755 005,00

9) Palvelujen ostojen erittely	2024	2023
Asiakaspalvelujen ostot	304 519,65	282 615,02
Muiden palvelujen ostot	1 940 620,55	1 694 027,64
Kunnan palvelujen ostot yhteensä	2 245 140,20	1 976 642,66

10) Valtuustoryhmien toimintaedellytysten tukemiseksi annetut tuet valtuustoryhmittäin eriteltynä

ei ilmoitettavaa

11) Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista ja niiden muutoksista

Poistonalaisten hyödykkeiden poistojen määrittämiseen on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintamenosta arvioidun taloudellisen käyttöiän mukaan. Poistosuunnitelma on uusittu 01.01.2013, ja sitä noudatetaan uusissa hyödykkeissä.

Arvioidut poistoajat ja niitä vastaavat vuotuiset poistoprosentit sekä poistomenetelmät ovat:

Aineettomat hyödykkeet	Tasapoisto
Kehittämismenot	3 - 5v
Aineettomat oikeudet	5 - 20v
Atk-ohjelmistot	3 - 5v
Muut	2 - 5v

Aineelliset hyödykkeet

Rakennukset ja rakennelmat	25 - 50v
Tuotanto- ja vapaa-ajan rak.	20 - 30v
Talusrakennukset	10 - 20v
Asuinrakennukset	30 - 50v

Kiinteät rakenteet ja laitteet

Kadut, tiet torit, puistot, ulkovalaisulaitteet 15-20%	Tasapoisto 15 - 20v
Sillat laiturit, uimalat	10 - 30v
Muut maa- ja vesirakenteet	15 - 30v
Viemäriverkko	30 - 40v
Pumppaamot	
Muut kiinteät koneet, ja rakenteet	10 -15v

Koneet ja kalusto

Atk-, muut laitteet ja kalusteet	Tasapoisto 3 - 5v
Kuljetusvälineet	4 - 7v

Pienet pysyvien vastaavien hankinnat, joiden hankintameno on alle 8000 euroa, on kunnassa kirjattu vuosikuluiksi.

12) Selvitys olennaisista tuottoihin ja kuluihin sisältyvistä pakollisten varausten muutoksista

	2024	2023
	0	0

13) Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja -tappiot

	2024	2023
Muut toimintatuotot		
Maa- ja vesialueiden myyntivoitot	11 812,24	0,00
Tytäryhtiöosakkeiden myyntivoitto	0,00	0,00
Muut myyntivoitot	0,00	0,00
Luovutusvoitot yhteensä	11 812,24	0,00
Muut toimintakulut		
Maa- ja vesialueiden luovutustappiot	286,34	0,00
Rakennusten luovutustappiot	0,00	0,00
Luovutustappiot yhteensä	286,34	0,00

14) Satunnaisiin tuottoihin ja kuluihin sisältyvät erät

	2024	2023
Satunnaiset kulut	757 268,34	0,00
Satunnaiset erät yhteensä	757 268,34	0,00

15) Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely

	2024	2023
Osinkotuotot muista yhteisöistä	13 038,35	8 433,75
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	8 433,75

16) Erittely poistoeron muutoksista

	2024	2023
Investointivaraukseen liittyvä poistoeron muutos	2 332,17	2 332,17

4.3 Tasetta koskevat liitetiedot

TASEEN VASTAAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

17) lainan liikkeeseen laskemisesta aiheutuneet kuluksi kirjaamattomat menot ja pääoma-alennukset
ei ilmoitettavaa

18) arvonorotusten periaatteet ja arvonmäärittämenetelmät
ei ilmoitettavaa

19) Tiedot pysyvistä vastaavista tase-eräkohtaisesti:

Aineettomat hyödykkeet	Aineettomat oikeudet	Muut pitkävaik. menot	Ennakkomaksut	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	7 529,26	45 396,99	0,00	52 926,25
Lisäykset tilikauden aikana				0,00
Rahoitusosuudet tilikaudella				
Vähennykset tilikauden aikana			0,00	0,00
Siirrot erien välillä				
Tilikauden sumupoisto	6 023,28	25 743,27		31 766,55
Arvonlennukset ja niiden palautus				
Poistamaton hankintameno 31.12.	1 505,98	19 653,72	0,00	21 159,70
Arvonkorotukset				
Kirjanpitoarvo 31.12.	1 505,98	19 653,72	0,00	21 159,70

Aineelliset hyödykkeet	Maa-alueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Muut hyödykkeet	Keskeneräiset hankinnat	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	1 924 917,15	3 335 381,95	2 091 568,58	0,00	5 400,00	145 529,44	7 502 797,12
Lisäykset tilikauden aikana	11 175,00	543 935,16	266 926,71	40 467,02		628 146,28	1 490 650,17
Rahoitusosuudet tilikaudella		130 500,00				5 250,00	135 750,00
Vähennykset tilikauden aikana	14 124,10					550 623,43	564 747,53
Siirrot erien välillä						130 500,00	
Tilikauden sumupoisto		177 610,04	174 613,88	4 576,42			356 800,34
Arvonlennukset ja niiden palautus							
Poistamaton hankintameno 31.12.	1 921 968,05	3 571 207,07	2 183 881,41	35 890,60	5 400,00	87 302,29	7 936 149,42
Arvonkorotukset							
Kirjanpitoarvo 31.12.	1 921 968,05	3 571 207,07	2 183 881,41	35 890,60	5 400,00	87 302,29	7 805 649,42

Kertynyt poistoero 1.1. 55 972,23

Muutokset -2 332,17

Kertynyt poistoero 31.12. 53 640,06

Pysyvien vastaavien sijoitukset	Osakkeet ja osuudet				Jvk, muut laina- ja muut saamiset	
	Tytäryhteis.	Kuntayht.	Osakkuusyht ja osuudet	Muut osakkeet ja osuudet	Saamiset tytär-yht.	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	689 752,80	1 908 836,98	429,70	254 205,33	300 539,38	3 153 764,19
Lisäykset				376,84	36 900,00	37 276,84
Vähennykset		1 623 795,64			7 633,64	1 631 429,28
Siirrot eri erien välillä						0,00
Hankintameno 31.12.	689 752,80	285 041,34	429,70	254 582,17	329 805,74	1 559 611,75
Arvonlennukset						0,00
Arvonkorotukset						0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	689 752,80	285 041,34	429,70	254 582,17	329 805,74	1 559 611,75

Pysyvät vastaavat yht. 9 386 420,87

Omistukset muissa yhteisöissä 2024

20) kuntayhtymäosuudet

21) tytäryhteisöt

22) osakkuusyhteisö

Kuntayhtymät	Y-tunnus	Kotipaikka	%-osuus	Kuntakonsernin osuus (1 eur)		
				Tilik. yli/alijäämä	omasta po:sta	vieras po:sta
73 Lounais-Hämeen koulutuskuntayhtymä	0626288-8	Forssa	5,8824	31 262	1 228 866	134 656
74 Hämeen Maakuntaliitto, ky	0826048-0	Hämeenlinna	1,3200	-493	19 849	6 727

Tytäryhteisöt

50 Asunto Oy Humppilan Kaartokallio	0622506-7	Humppila	100	6 855	40 532	94 729
52 Asunto Oy Humppilan Kalliopuisto	0724339-8	Humppila	100	45	60 656	142 710
54 Asunto Oy Humppilan Kalliorinne	0783262-7	Humppila	100	7 971	90 017	232 821
51 Kiinteistö Oy Humppilanpaju	0429076-2	Humppila	100	49	75 521	176 021
53 Kiinteistö Oy Humppilan Koivuniitty	0850612-9	Humppila	100	-5 186	57 737	210
56 Kiinteistö Oy Humppilan Yritystie 4	1597477-2	Humppila	100	40 800	293 277	412 865
58 Kiinteistö Oy Humppilan Säästötal	0726267-9	Humppila	100	0	160 918	0
59 Kiinteistö Oy Humppilan Kauppakulma	0821745-8	Humppila	100	0	173 424	0
55 Humppilan Rivitalot Oy	0146433-3	Humppila	100	46	25 081	85 633
57 Humppilan Kaukolämpö Oy	0974262-5	Humppila	100	-122 645	574 505	618 255

Osakkuusyhteisö

Humppilan Vesihuolto Oy	0146438-4	Humppila	20
-------------------------	-----------	----------	----

ei yhdistellä khall 182§/15

23) Saamisten erittely

	kunta 2024		kunta 2023	
	pitkäaik.	lyhytaik.	pitkäaik.	lyhytaik.
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Lainasaamiset	601627,46	78443,91	676765,74	75138,27
Myyntisaamiset	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut saamiset	0,00	0,00	0,00	0,00
Siirtosaamiset	0,00	1708,49	0,00	3096,25
Yhteensä	601627,46	80152,40	676765,74	78234,52
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta jäsenenä				
Myyntisaamiset	0,00	0,00	0,00	0,00
Lainasaamiset	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut saamiset	0,00	0,00	0,00	0,00
Siirtosaamiset	0,00	1514,24	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	1514,24	0,00	0,00
Saamiset osakkuus ja muilta omistusyhteisöiltä				
Lainasaamiset muilta	140367,19	0,00	160367,19	0,00
Myyntisaamiset	0,00	50031,43	63523,48	0,00
Saamiset yhteensä	741994,65	131698,07	900656,41	78234,52

24) Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät

	2024	2023
	lyhytaik	lyhytaik
Siirtyvät korot	17048,38	5356,63
Urheilukentän avustus AVI	25200,00	0,00
Ritarihanke ELY avustus 3-8/2024	21079,46	0,00
Ritarihanke ELY avustus 9-12/2024	16954,14	0,00
PIRELY/6958/2024 Ympäristöh. korvaus	4959,96	0,00
Koulutuskorvaukset v. 2024	1470,78	1028,50
Yhteensä	86712,72	6385,13

TASEEN VASTATTAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT**25) Erittely oman pääoman erien lisäyksistä ja vähennyksistä**

	konserni		kunta	
	2024	2023	2024	2023
Oma pääoma				
Peruspääoma 1.1.	6 669 793,86	6 669 793,86	6 669 793,86	6 669 793,86
Peruspääoma 31.12.	6 669 793,86	6 669 793,86	6 669 793,86	6 669 793,86
Säätiöiden ja yhdistysten peruspääoma	2 950,00	2 941,20	0,00	0,00
Arvonkorotusrahas to 1.1.	17 458,37	17 458,38	0,00	0,00
Arvonkorotusrahas to 31.12.	14 431,69	17 458,37	0,00	0,00
Muut omat rahastot 1.1.	644 493,21	644 493,21	0,00	0,00
Muut omat rahastot 31.12.	723 151,68	644 493,21	0,00	0,00
Edellisten tilikausien yli/alijäämä	949 783,50	517 328,95	403 366,00	418 761,60
Tilikauden yli/alijäämä	-1 456 136,59	-115 373,14	-1 376 875,99	-15 395,60
oma pääoma 31.12.	6 903 974,14	7 736 642,45	5 696 283,87	7 073 159,86

26) Erittely poistoeroista

Investointivaraukseen liittyvä poistoero
Humppilan yläaste

kunta	
2024	2023
53 640,06	55 972,23

27) Velat, jotka erääntyvät maksettavaksi 1.1.2026 tai sen jälkeen

Pitkäaikaiset velat
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta
Lainat julkisyhteisöiltä
Yhteensä

kunta	
2024	2023
0,00	0,00
2 015 000,00	1 410 000,00
2 015 000,00	1 410 000,00

28) Joukkovelkainakirjat

Alle vuoden kuluessa erääntyvät kuntatodistuslainat
Sopimus 354227 500 000 - korko 3,63% 24.1.2025
Sopimus 360628 500 000 - korko 3,10% 19.9.2025
Sopimus 364943 500 000 - korko 3,05% 28.4.2025

kunta	
2024	2023
1 500 000,00	1 000 000,00

29) Pakolliset varaukset

	konserni		kunta	
	2024	2023	2024	2023
	0,00	0,00	0,00	0,00

30) Velat tytäryhteisöille, kuntayhtymille ja muille osakkuus- ja omistusyhteisöille

	kunta 2024		kunta 2023	
	pitkäaik.	lyhytaik.	pitkäaik.	lyhytaik.
Velat tytäryhteisöille				
Ostovelat	0,00	27 707,70	0,00	27 561,83
Muut velat	0,00	0,00	0,00	0,00
Siirtovelat	0,00	0,00	0,00	0,00

Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä

	kunta 2024		kunta 2023	
	pitkäaik.	lyhytaik.	pitkäaik.	lyhytaik.
Ostovelat	0,00	0,00	0,00	299,01
Muut velat	0,00	0,00	0,00	0,00
Siirtovelat	0,00	0,00	0,00	0,00

Velat osakkuus- sekä muille omistusyhteisöille

	kunta 2024		kunta 2023	
	pitkäaik.	lyhytaik.	pitkäaik.	lyhytaik.
Ostovelat	0,00	5 557,39	0,00	0,00

31) Sekkilimiitti

Kunnalla ei ole luotollista tiliä käytössä

kunta	
2024	2023
0,00	0,00
0,00	0,00

32) Muiden velkojen erittely

Muut velat muille (pa)

Liittymismaksut (pa)

Muut velat (la)

kunta	
2024	2023
7 800,00	6 900,00
168 065,60	168 065,60
79 088,25	77 232,98

33) Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

Lyhytaikaiset siirtovelat

Tuloennakot

Menojäämät

Palkkojen ja hlösivukulujen jaksotukset

Korkojaksotukset

Muut siirtovelat la

Työttömyysvakuutusmaksu

Kuel-maksut

Vel-maksut

Muut siirtovelat muille

Tapaturmavakuutusmaksu

Taloudellinen tuki

kunta	
2024	2023
0,00	0,00
0,00	0,00
467 828,91	520 907,15
7 528,49	6 756,38
14 622,59	27 419,39
53 795,46	56 253,38
10 897,20	11 067,31
37 517,72	22 966,19
0,00	8,87
0,00	1 749,32
592 190,37	647 127,99

Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä

Laskennalliset verovelat

LA koroton vieras po

LA koroton vieras po

konserni	
2024	2023
19736,60	22 372,20
-2635,60	-4 457,80

4.4 Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

VAKUUKSIA JA VASTUUSITOUMUKSIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

34) eriteltyinä velat, joista kunta on antanut vakuudeksi omaisuuttaan

35) erittely vakuuksista, jotka kunta on muuten kuin edellä kohdassa 34 tarkoitettulla tavalla antanut puolestaan

36) erittely vakuuksista, jotka kunta on antanut sen kanssa samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta

37) yhteenlaskettu arvo kunnan antamista muista kuin edellä 34–36 kohdissa tarkoitetuista vakuuksista

34-37) ei ilmoitettavaa

Taseeseen sisältyvät vastuusitoumukset ja vastuut

	kunta		konserni	
	2024	2023	2024	2023
38) Vuokravastuut	2 024	2 023	2024	2023
Vuokravastuut yhteensä	0,00	0,00	0,00	0,00
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	0,00	0,00	0,00	0,00
Leasingvastuut yhteensä	23 023,62	34 170,00	92 984,46	105 275,06
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	15 349,08	13 668,00	42 870,08	38 419,43
Myöhemmin maksettavat	7 674,54	20 502,00	50 114,39	66 855,62

39) Takaukset saman konsernin kuuluvien yhteisöjen puolesta

	2024	2023
Alkuperäinen pääoma	582 000,00	1 482 000,00
Jäljellä oleva pääoma	211 587,90	263 630,50

	kunta		konserni	
	2024	2023	2024	2023
40) Takaukset muiden puolesta	2024	2023	2024	2023
Alkuperäinen pääoma	27 850,00	27 850,00	27 850,00	27 850,00
Jäljellä oleva pääoma	7 530,00	10 070,00	7 530,00	10 070,00

Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista 31.12.

	kunta		konserni	
	2024	2023	2024	2023
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista	18 365	17 927	18 365	17 927
Kunnan osuus takauskeskuksen kattamattomista takausvastuista	348,00	287,00	348,00	287,00
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskurahast	0,00	0,00	0,00	0,00
	19 708,00	14 271,00	19 708,00	14 271,00

	kunta		konserni	
	2024	2023	2024	2023
41) Muut taloudelliset vastuut	2024	2023	2024	2023
Arvonlisäveron palautusvastuu	435 599,48	452 427,00	519 802,77	541 751,96

4.5 Henkilöstöä koskevat liitetiedot

HENKILÖSTÖÄ JA TILINTARKASTAJAN PALKKIOITA KOSKEVAT LIITETIEDOT

42) Henkilöstö henkilötyövuosina 1.1-31.12.

		2024	2023
Vakituiset			
Yleishallinto		5,36	5,61
Sivistyslautakunta	koulut, varhaiskasvatus	40,10	38,32
Elämänlaatulautakunta	kirjasto, kulttuuri, nuoriso, liikunta	2,41	3,69
Tekninen lautakunta		2,25	2,00
Tukipalvelut	siivous	7,25	6,87
Yhteensä		57,37	56,49

43) Henkilöstökulut

	2024	2023
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	4 053 120,00	4 039 991,20
Aktivoidut henkilöstökulut	0,00	0,00
Henkilöstökulut yhteensä	4 053 120,00	4 039 991,20

44) Luottamushenkilön palkoista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut

	2024	2023
Keskusta	1 620,00	2 952,00
Kokoomus	608,00	949,00
SDP	1 276,00	1 883,00
Perussuomalaiset	356,00	610,00
Lounais-Hämeen Vihreät	135,00	301,50
Vasemmistoliitto	42,00	114,00
Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä	4 037,00	6 809,50

45) Tilintarkastajan palkkiot

	2024	2023
Tilintarkastuspalkkiot	7 144,60	4 972,00
Tarkastuslautakunnan sihteerin palkkiot	0,00	0,00
Muut palkkiot	0,00	0,00
Palkkiot yhteensä	7 144,60	4 972,00

46) Intressitahoihin kuuluvien väliset liiketoimet

Konsernin lähipiirin/intressipiirin kanssa ei ole tavanomaista poikkeavia liiketoimia

5. Eriytetyt tilinpäätökset

5.1 Viemärlaitoksen taseyksikön tilinpäätöslaskelmat

Olennaiset tapahtumat viemärlaitoksen toiminnassa

Viemärlaitos vastaa jätevesiverkoston kunnossapidosta ja uuden verkoston suunnittelusta ja rakentamisesta sekä huolehtii jätevesien johtamisesta ja pumpaamisesta Jokioisten jätevedenpuhdistamolle. Palvelualueen tehtävänä on tarjota viemärlaitoksen toiminta-alueella sijaitseville kiinteistöille asianmukainen viemärinti ja jäteveden käsittely. Palvelualueeseen kuuluvat jätevesien käsittelyyn liittyvät verkostot, rakenteet ja laitteet lukuun ottamatta jätevedenpuhdistamaa. Kunnanvaltuuston päätöksellä 29 §/21.6.2023 viemärlaitoksen tulosalueeseen lisättiin vuoden 2023 alusta kustannuspaikka 4315. Tekninen lautakunta vastaa viemärlaitoksen ja sen verkoston ylläpidosta.

Laskutettava jätevesimäärä vuonna 2024 oli 57928 m³ (v. 2023 60098 m³). Vuoden 2024 aikana uusia viemäri-liittymissopimuksia tehtiin 1 kpl. Viemäriverkkoon liittyneitä kiinteistöjä Humppilassa on yhteensä 528 kpl. Viemäriverkoston kokonaispituus oli talousarvioden lopussa n. 49853 jm. Vuoden 2024 aikana ei rakennettu uutta viemäriverkostoa. Puolimatkan alueelle Orrontielle (välillä Myllynkulmantie-Välrikujantie) viettoviemäriin rakennettiin sivuhaarat verkostoon liitettäville kiinteistöille. Lisäksi tehtiin verkoston kuvauksia keskusta-alueella (3036 jm). Verkoston ylläpitoon liittyvän häiriöpäivystystyön osalta palvelun tuottaminen siirtyi osaksi os-topalvelumalliin 11.10.2024. Jätevesitaksan osalta taksa päivitettiin 1.10.2024 alkaen, jolloin taksan mukaisia käyttö- ja perusmaksuja korotettiin n. 15 %.

Toiminnan haasteiksi on tunnistettu mm. vuotovesien määrä viemärlaitoksen verkostossa, myytyjen jätevesikuutioiden vähentyminen sekä jätevedenpuhdistuksen hintojen nousu. Hulevesiviemärintien puuttuessa viemärlaitoksen toiminta-alueella kiinteistöjen kuivatusvedet on johdettu pääosin avo-oihin ja on mahdollista, että niitä on johdettu joissain määrin myös viemärlaitoksen verkostoon. Vuotovesiä voi tulla verkostoon myös vanhemmista betonirakenteisista viemäreistä. Vuotovesien määrää pyritään vuosittain vähentämään kartoittamalla sekä saneeraamalla verkostoa.

Kuntalaisilta, kesäasukkailta ja muilta kiinteistönomistajilta saapui jonkin verran yhteydenottoja teknisen toimialan viranhaltijoille liittyen jätevesien johtamiseen. Viemärlaitoksen ulkopuolisten alueiden osalta yhteydenotot ohjattiin Forssan seudulliseen rakennusvalvonta- ja ympäristönsuojeluyksikköön.

Vuoden 2025 tavoitteet

Vuoden 2025 tavoitteeksi on asetettu jätevesiverkoston ja siihen liittyvien rakenteiden ja laitteiden ylläpito sekä viemärlaitoksen toiminta-alueen kiinteistöjen liittyminen kunnan viemäriverkostoon. Jätevesiverkostoa saneerataan ja laajennetaan hyväksytyin vuosisuunnitelman mukaisesti sekä otetaan yhteyttä laitoksen toiminta-alueen kiinteistöjen omistajiin/haltijoihin niiltä osin kuin kiinteistöt eivät ole liittyneet viemärlaitoksen viemäriverkoston tai hakeneet vapautusta viemäriin liittymisestä. Tavoitteen toteutumaa seurataan kunnanhallituksen päättämän talousarvion toimeenpano-ohjeen mukaisesti. Tekninen lautakunta ohjaa viemärlaitoksen toimintaa päättämällä vuosittain vuosityöohjelmasta. Ensisijaisesti pyritään saneeraamaan olemassa olevaa verkostoa, tekemään vuotovesiselvityksiä viemärlaitoksen toiminta-alueella sekä kasvattamaan laitoksen liittymämäärää. Lisäksi jatketaan jätevesineuvonnan antamista viemärlaitoksen toiminta-alueella.

Olennaiset tapahtumat viemärlaitoksen taloudessa

Vuonna 2024 jätevedenpuhdistuksen kustannukset toteutuivat lähes talousarvion mukaisesti ja niiden kustannukset olivat 91609,78 e (toteutuma 103,5 %). Koneiden ja laitteiden kunnossapitoon ja korjaukseen kului 5764,32 e ja muihin kunnossapito- ja korjauskustannuksiin 16633,26 e. Vakuutukset sekä ICT-, asiantuntija-, posti- ja kuriiri- sekä toimistopalvelut olivat yhteensä 19149,44 e.

Sähkön ja veden kustannukset olivat yhteensä 25446,49 e. Sisäisen vuokran kustannukset olivat 1400,04 e. Toimintatuottoja viemärlaitoksella oli yhteensä 206.631,76 e, jotka koostuvat kerätyistä jäteveden perus- ja kulutusmaksuista (200826,76 e) ja liittymismaksuista (5805,00 e). Koska jätevesiverkoston liittymismaksut olivat

ALV 0 % 19.2.2019 asti, ovat tätä ennen laskutetut liittymismaksut viemärlaitoksen taseessa vieraana pääomana kohdassa 'liittymismaksut ja muut velat'. 19.2.2019 alkaen liittymismaksut ovat olleet arvonlisäverollisia ja siten viemärlaitoksen toimintatuottoja.

Kunnalle perittävät jäteveden perusmaksut määräytyvät liittyjän mittarikoon mukaan seuraavasti:

mittarikoko	alv 0 %	alv 25,5 %
20 mm	86,34 €/vuosi	108,36 €/vuosi
25 - 32 mm	265,65 €/vuosi	333,39 €/vuosi
40 - 65 mm	637,56 €/vuosi	800,14 €/vuosi
vähintään 80 mm	730,41 €/vuosi	916,66 €/vuosi

Kannattavuus

	2024	2023	2022	2021
Liikevaihto	206631,76	194548,11	207247,25	205339,80
Ostot tilikauden aikana	-267760,81	-248359,79	-147685,65	155997,46
Suunnitelman mukaiset poistot	-73905,85	-73114,78	-71295,29	-76616,53
Liikealijäämä	-147662,19	-138757,45	-18701,57	-32592,79

Taseyksikkö

VIEMÄRILAITOKSEN TULOSLASKELMA

Ulkoinen/sisäinen

	01.01.2024 - 31.12.2024	01.01.2023 - 31.12.2023
Liikevaihto		
Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen lisäys tai vähennys		
Valmistus omaan käyttöön		
Liiketoiminnan muut tuotot	206 631,76	194 548,11
Tuet ja avustukset kunnalta		
Materiaalit ja palvelut		
Aineet tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	-31 464,04	-43 511,94
Palvelujen ostot	-236 296,77	-204 847,85
-	-267 760,81	-248 359,79
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-1 535,20	
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-9 047,46	-9 238,27
Muut henkilösivukulut	-4,59	-9 238,27
-	-10 587,25	-9 238,27
Poistot ja arvonalennukset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-73 905,85	-73 114,78
Arvonalentumiset		
Liiketoiminnan muut kulut	-2 040,04	-2 592,72
Liikealijäämä	-147 662,19	-138 757,45
Muut rahoitustuotot ja kulut		
Korkokulut		
Korvaus peruspääomasta		
Tilikauden alijäämä	-147 662,19	-138 757,45

Taseyksikkö

VIEMÄRILAITOKSEN RAHOITUSLASKELMA

	31.12.2024		31.12.2023	
Toiminnan rahavirta				
Liikelylijäämä (-alijäämä)	-147 662,19		-138 757,45	
Poistot ja arvonalentumiset	-73 905,85		-73 114,78	
Rahoitustuotot ja -kulut				
Satunnaiset erät				
Tuloverot				
Tulorahoituksen korjauserät				
Vuosikate		-73 756,34		-65 642,67
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-63 774,60	-63 774,60	-84 278,54	-84 278,54
Rahoitusosuudet investointeihin				
Pysyvien vast. hyödykk. luov.tulot				
Toiminnan ja investointien rahavirta		-137 530,94		-149 921,21
Rahoituksen rahavirta				
Lainakannan muutokset				
Kunnalta saatujen lainojen lisäys				
Muilta saatujen lainojen lisäys				
Muilta saatujen lainojen vähennys				
Kunnalta saatujen lainojen vähennys				
Oman pääoman muutokset				
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Pitkäaikaisten velkojen muutos/lisäys				
Saamisten muutos	10 677,36		6 065,33	
Korottomien velkojen muutos	15 468,01	26 145,37	-54 792,32	-48 726,99
Rahoituksen rahavirta		26 145,37		-48 726,99
Rahavarojen muutos		-111 385,57		-198 648,20
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	-670 878,44		-559 492,87	
Rahavarat 1.1.	-559 492,87	-111 385,57	-360 844,67	-198 648,20

Taseyksikkö
VIEMÄRILAITOKSEN TASE

VASTAAVAA

	31.12.2024	31.12.2023
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	1 564,15	1 564,15
Liittymismaksut	60 306,42	57 126,42
Rakennukset	0,00	0,00
Kiinteät rakenteet ja laitteet	986 159,50	1 027 794,63
Koneet ja kalusto	28 323,88	
Keskeneräiset hankinnat	0,00	0,00
PYSYVÄT VASTAAVAT	1 076 353,95	1 086 485,20
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	50 031,43	63 523,72
Siirtosaamiset, alv	28 445,75	25 630,82
Saaminen kunnalta/yhdystili		
VAIHTUVAT VASTAAVAT	78 477,18	89 154,54
VASTAAVAA	1 154 831,13	1 175 639,74

VASTATTAVAA

OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	2 346 630,55	2 346 630,55
Edellisten vuosien yli/alijäämä	-1 947 426,85	-1 808 669,40
Tilikauden yli-/alijäämä	-147 662,19	-138 757,45
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	251 541,51	399 203,70
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Liittymismaksut ja muut velat	168 065,60	168 065,60
Lyhytaikainen		
Ostovelat	54 344,01	34 489,57
Siirtovelat, alv	10 001,57	14 388,00
Velat kunnalta/yhdystili	670 878,44	559 492,87
VIERAS PÄÄOMA	903 289,62	776 436,04
VASTATTAVAA	1 154 831,13	1 175 639,74

TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT/Viemärlaitos

Toimintatuotot tehtävittäin	2024	2023
Liiketoiminnan vesi- ja jätevesimaksut	200 826,76	193 258,11
Vesihuollon liittymismaksut	5 805,00	1 290,00
Muut tuotot	0,00	0,00
Viemärlaitoksen toimintatuotot yhteensä	206 631,76	194 548,11
Ostot tilikauden aikana		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	31 464,04	43 511,94
Viemärlaitoksen ostot yhteensä	31 464,04	43 511,94
Palvelujen ostojen erittely		
Muiden palvelujen ostot	236 296,77	204 847,85
Viemärlaitoksen palvelujen ostot yhteensä	236 296,77	204 847,85

Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista ja niiden muutoksista

Samat peruskunnan kanssa.

TASETTA KOSKEVAT LIITETIEDOT/Viemärlaitos**TASEEN VASTAAVAA KOSKEVAT LIITETIEDOT****Tiedot pysyvistä vastaavista tase-eräkohtaisesti:**

	Maa-alueet	Liittymis- maksut	Raken- nukset	Kiinteät ra- ken- teet ja laitteet	muut koneet ja kalusto	Aineelliset yh- teensä
Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet						
Poistamaton hankintameno 1.1.	1 564,15	60 306,42	0,00	1 027 794,63	0,00	1 089 665,20
Lisäykset tilikauden aikana				30 604,60	29 990,00	60 594,60
Rahoitusosuudet tilikaudella						
Vähennykset tilikauden aikana						
Siirrot erien välillä						
Tilikauden sumupoisto				72 239,73	1 666,12	73 905,85
Arvonlennukset ja niiden palautukset						
Poistamaton hankintameno 31.12.	1 564,15	60 306,42	0,00	986 159,50	28 323,88	1 076 353,95
Arvonkorotukset						
Kirjanpitoarvo 31.12.	1 564,15	60 306,42	0,00	986 159,50	28 323,88	1 076 353,95
Saamisten erittely					2024	2023
Myyntisaamiset omistusyhteisyyksiltä					50 031,43	63 523,72
Siirtosaamiset alv					28 445,75	25 630,82
Saamiset yhteensä					78 477,18	89 154,54

TASEEN VASTATTAVAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

	2024	2023
Oman pääoman erittely		
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	2 346 630,55	2 346 630,55
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	-1 947 426,85	-1 808 669,40
Tilikauden yli-/alijäämä	-147 662,19	-138 757,45
Oma pääoma yhteensä	251 541,51	399 203,70
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Liittymismaksut ja muut velat	168 065,60	168 065,60
Lyhytaikainen		
Ostovelat	54 344,01	34 489,57
Siirtovelat alv	10 001,57	14 388,00
Velat kunnalta/yhdystili	670 878,44	559 492,87
Pitkä- ja lyhytaikaiset velat yhteensä	735 224,02	608 370,44

6. Allekirjoitukset ja merkinnät

Humppilassa ___ / ___ 2025

Kari Ahola

Marita Ketola

Tuomo Haaksi

Janne Kankare

Tanja Leinonen

Markku Niininen

Johanna Valtanen

Minna Ylikännö
Kunnanjohtaja

Tilinpäätös on laadittu hyvän kirjanpitoavan mukaan.
Suoritetusta tarkastuksesta on annettu kertomus.

Humppilassa ___ / ___ 2025
BDO Audiator Oy
Tilintarkastusyhteisö

Piia-Tuulia Rauhala
Tilintarkastaja, JHT

7. Tilinpäätöstä varmentavat asiakirjat

HUMPPILAN KUNTA

VUONNA 2024 KÄYTETYT KIRJANPITOKIRJAT

Kirjanpitokirjat säilytetään Humppilan kunnassa paperitulosteina yleisiä säilytysaikoja noudattaen.

- A. Peruskirjat
  - *kirjanpidon päiväkirja
  - *ostoreskontran päiväkirjat
  - *myyntireskontran päiväkirjat

- B Systemaattiset kirjat
  - *pääkirja
  - *tasekirja

Tositelajit:

- 001 Muistiot
- 006 Jaksotukset
- 007 Vyörytykset
- 008 Tilinavausoikaisut
- 009 Käyttöomaisuusviennit
- 010 Tiliotetositteet
- 021 Myyntireskontra, viitesuoritukset
- 040 Ostoreskontra, suoritukset
- 301 Palkat
- 303 Populus-palkat
- 410 Ostolaskut, keskushallinto
- 450 Ostolaskut, liikelaitos
- 470 Sähköiset laskut
- 480 Verkkolaskut
- 600 Keskuskeittiön laskut (ei käytössä)
- 601 Sekalaiset laskut, yleishallinto
- 603 Verolliset vuokrat
- 605 Jätevesilaskutus
- 606 Vuokrat, asuinhuoneisto
- 610 Rakennusvalvonta
- 619 Sivistystoimen sekalaiset
- 620 Koulutoimen iltapäiväkerho
- 621 Leirimaksut
- 630 Tekninen, sekalaiset
- 640 Liittymismaksut, jätevesi
- 650 Päivähoidon laskutus
- 654 Päivähoidon laskutus (ei käytössä)
- 999 Konversio